

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 4 2018 | 98. ÅRGANG |

Advokatfullmektiger foreslår
flørte-forbud

Nyheter fra Universitetsforlaget

Åste Marie Bergseng Skullerud,
Cecilie Rønnevik, Jørgen Skorstad og
Marius Engh Pellerud

**Personvernforordningen
(GDPR)**
Kommentartutgave

Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik,
Helge Skaaraas, Stein Ness og Audvar Os

**Plan- og
bygningsrett, del 1**
*Planlegging og
ekspropriasjon. 3. utgave*

Jens Edvin A. Skoghøy

**Rett og
rettsanvendelse**

Kåre Lilleholt

Allmenn formuerett
*Fleire rettar til same
formuesgode. 2. utgåve*

Stein Ness og Anne Siiri Øyasæter

Eiendomsutvikling
*Fra planlegging til
ferdigstillelse*

Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik,
Helge Skaaraas, Stein Ness og Audvar Os

**Plan- og
bygningsrett, del 2**
Byggesak. 3. utgave

Torstein Eckhoff og Eivind Smith

Forvaltningsrett
11. utgave

Gunnar-Martin Kjenner

Idrettslaget
*Håndbok for tillitsvalgte,
utøvere og ansatte*

Innhold

Nyheter

- 6 Kritisk til hemmelighold av advokat-kostnader i barnevernssaker
- 8 Lager felles retningslinjer for sivile saker
- 10 – Bør ha strategi for datadeling
- Disiplinærsaker
- 12 17 advokater står bak 63 brudd
- 14 Forsinkelser førte ham til gjenganger-toppen
- 16 Foreslår søkbart register over felte advokater
- 18 Her trår advokater hyppigst feil
- 19 Rystet over gjengangerne
- 20 Fersk disiplinæavgjørelse: Beskyldte dommere for å påvirke byggesaker
- 26 Riksadvokaten maner til straffe-moderasjon
- 32 38 MR-krav til Norge
- 39 – Om livet ditt har rast sammen, så er det å være i en sikkerhetscelle en veldig traumatisk situasjon
- 42 – Lettere å komme i posisjon i en mindre by
- Advokater under press
- 46 Angrepet mot advokater øker
- 46 – Nekter å gi opp
- 61 Nå vil flere minoritetsstudenter bli forretningsadvokater
- 63 Besøkte rettshjelp-prosjekter i Uganda

Profilen

- 28 Stang inn
- Tema: EMD**
- 22 Ingen asyl-innskrenkninger i menneskerettsdomstolen
- 24 Elleve norske saker til behandling i EMD

Fast stoff

- 40 Bøker og lesestoff
- 41 JUS
- 44 Rett fra Voss
- 48 Generalsekretærens kommentar
- 49 Debatt
- 52 Jussbuss
- 53 Advokatansvar
- 54 Månedens advokat: Hallvard Østgård
- 56 Folk & Forum
- 64 Boktipset
- 65 Advokater i nyhetene
- 66 Sosiale medier

Forsidefoto: Shutterstock, NTB Scanpix
Redaksjonen avsluttet 17.4.2018
www.advokatbladet.no

www.facebook.com/Advokatbladet
[@Advokatbladet](https://twitter.com/Advokatbladet)
[@Advokatbladet](https://www.instagram.com/Advokatbladet)

Publikum må få søkbart disiplinær-register

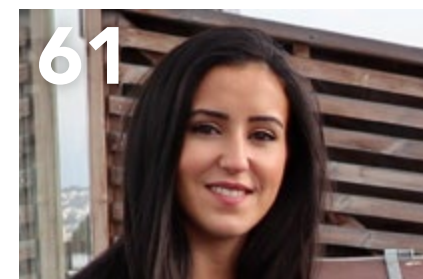
I DENNE UTGAVEN av Advokatbladet presenterer vi funnene fra en stor gjennomgang av alle disiplinæravgjørelser fra disiplinærutvalgene og Disiplinærnemnden i siste fem års-periode (se sidene 12 til 19).

UNDERSØKELSEN avdekker at enkelte advokater er gjengangere; åtte advokater har fire eller flere fellelser siste fem år, og står for hele 36 fellelser til sammen.

VI HAR FÅTT INNSYN i alle 36 saker, og det er til tider rystende lesning: Advokater som glipper på frister, som gjør seg utilgjengelige for klienten, som skriver fakturaer med gaffel, som rett og slett ikke arbeider med saken, eller, som i ett tilfelle, bevisst fører klienten bak lyset.

NÅR ADVOKATEN gjør en slett jobb, er det klienten som taper – og advokatstandens omdømme.

PROBLEMET for publikum, er at det ikke finnes et åpent, søkbart register der de selv kan finne ut hvilke advokater som er felt i disiplinærsystemet før de velger advokat. Publikum kan riktignok henvende seg til Advokatforeningen og spørre om den eller den navngitte advokaten har noen fellelser på seg, og dersom advokaten er felt de siste fem år, vil dette opplyses om.

AT PUBLIKUM kan få innsyn ved forespørsel, er prisverdig. Men løsningen er tungvint, og lite tilgjengelig. Advokatlovutvalget foreslår i forslaget til ny advokatlov at disiplinærfellelser gjøres tilgjengelige for publikum i et offentlig og søkbart register.

DETTE ER ET GODT FORSLAG. Hensynet til publikum, til mannen eller kvinnen som tok kontakt med en advokat for å få løst et problem, ikke for å skaffe seg flere problemer, må veie tyngre enn hensynet til den enkelte advokat.

OFFENTLIGGJØRING vil etter alle solemerker virke skjerpene, og føre til et kvalitetsløft for standen. Større kjennskap til ordningen vil trolig også føre til at flere klager i rett tid. I dag blir nemlig om lag halvparten av alle klagenes avvist fordi de er satt frem for sent.

ADVOKATER SOM FELLES for mindre alvorlige regelbrudd, kan nok synes at offentliggjøring er urettferdig, og vil ramme hardt. Men i dag rammer urettferdigheten de klientene som uforvarende engasjerer en disiplinær-gjenganger av en advokat.

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Erik Keiserud, tidligere leder av Advokatforeningen, var en av dem som i november deltok på en markering foran Stortinget for å kreve forhandlingsrett. Foto: Andreas Fadum

Dialog om salær-konsultasjoner

Stortinget ba i et vedtak til statsbudsjettet 2018 regjeringen om å sikre advokater forutsigbarhet knyttet til regulering av offentlig salærsats, og i regjeringsplattformen heter det at regjeringen vil «fastsette salærsatsens størrelse i statsbudsjettet etter konsul-

tasjoner med Advokatforeningen».

Dette vil Justisdepartementet følge opp, skriver departementet i et svarbrev til justiskomiteen.

«Departementet vil følge opp dette, herunder legge til rette for fortsatt dialog med

Advokatforeningen om innretningen på konsultasjonsmøtene.»

Men å gi advokatene forhandlingsrett om salærsatsen, er det ingen planer om, skriver justisministeren i brevet fra mars, da Per Sandberg var midlertidig justisminister.

«Det foreligger imidlertid ingen planer om å endre den eksisterende modellen til en forhandlingsløsning. Det er ikke ønskelig å ha en løsning som legger for sterke bindinger på den helhetlige prioriteringen som må gjøres i forbindelse med budsjett-

prosessen», skriver Sandberg.

I brevet berøres også dagens rettshjelpsordning, som Sandberg skriver at departementet har «identifisert flere utfordringer med», og viser til manglende gradering av inntektsgrensene

fører til at styrkeforholdet kan bli skjevt mellom to personer som økonomisk står forholdsvis likt.

Over halvparten av de samlede utgiftene til fri rettshjelp går til barnevernssaker og foreldretvist, skriver Sandberg.

Departementet har regnet ut at det vil koste 150 til 250 millioner kroner årlig å heve inntektsgrensene for behovsprøvd fri rettshjelp, og at kostnader ved å utvide ordningen til flere områder, vil kunne bli betydelige, og komme i tillegg.

Lyddopptak i ankesaker

Justisdepartementet foreslår at opptak av forklaringer avgitt i første instans i domstolene skal kunne spilles av i stedet for muntlige forklaringer i annen instans.

Mens jurister flest venter på at den nye straffeprosessloven som ligger i Justisdepartementet til behandling, skal legges frem, kommer regjeringen med Prop. 63 L, der den foreslår å endre reglene om opptak og gjenbruk av forklaringer i retten.

I proposisjonen foreslår det at retten skal ta opptak av forklaringer under hoved- og ankeforhandling i straffesaker, og at rettens plikt til å foreta opptak i sivile saker utvides til også å omfatte forklaringer avgitt under ankeforhandling.

Dersom retten ikke har tilgjengelig utstyr for opptak, kan opptak unnlates.

Avspilling av opptak i annen instans «vil utfordre gjeldende prosessregler», heter det i proposisjonen. I første omgang ønsker departementet å prøve ut en gjenbruksordning. «I proposisjonen åpnes det derfor for at Kongen kan gi regler om at opptak av forklaringer avgitt under hovedforhandling, i utvalgte domstoler og etter nærmere regler, skal kunne spilles av for helt eller delvis å tre i stedet for umiddelbar bevisførsel i en eventuell ankeforhandling», heter det i proposisjonen.

Forslaget er nå til behandling i justiskomiteen.

Vil slippe sjekke-framstøt fra eldre partnere

Elden-partner Cecilia Dinardi, advokat Arne Seland i Feydt & Hamborgstrøm, assisterende direktør i Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, Adele Matheson Mestad, BAHR-partner Anne Sofie Bjørkholt, og leder i Yngre advokater Oslo krets Magnus Brekke Svanberg, satt i panelet i debatten på Litteraturhuset i Oslo. Merete Smith var debattleder.

Er det greit at eldre partnere legger an på underordnede i eget firma? – Nei, mener flere fullmektiger, som tar til orde for et flørte-forbud mellom over- og underordnet i eget firma.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Flere yngre advokatfullmektiger ønsker å gå lenger enn kun et forbud om seksuell trakassering, kom det frem under en #metoo-debatt på Litteraturhuset i Oslo nylig, som ble arrangert av Advokatforeningen og Juristforbundet i fellesskap.

En undersøkelse Juristforbundet har gjort, viser at tjuve prosent av de som har

svart har blitt utsatt for seksuell trakassering i løpet av yrkeslivet. Fem prosent sier dette har skjedd i løpet av det siste året.

I debatter i kjølvannet av #metoo har det ofte blitt argumentert med at det fortsatt må være lov å flørte. Flere som tok ordet i debatten på Litteraturhuset, mener dette ikke bør gjelde når det gjelder skjeve maktforhold.

– Jeg vil slippe å bli lagt an på i en profesjonell setting, og flørtet med av en overordnet partner. Klare kjøre-regler om at man ikke legger an på underordnede bør være en del av våre retningslinjer i advokatbransjen, sa en advokatfullmektig.

UHELDIGE FORHOLD

Hun fikk støtte av en skatterettsfullmektig med arbeids erfaring fra flere firmaer.

– Vi snakker ofte om hvor grensen går for trakassering, men hvis vi skal forebygge dette må vi ta et skritt tilbake. Hvorfor skal vi nærme oss denne grensen i jobbsammenheng? Og hvorfor skal en partner som har passert 55 og er på jakt etter et tredje ekteskap, finne dette hos en 22 år gammel nyan-satt? Det er ikke lurt, påpekte fullmektigen, og ga sin støtte til en slik form for retningslinjer.

Et slikt forhold vil ifølge fullmektigen gi den unge en fordel, fortsatte hun.

– Alle skjønner at hvis du er sammen med styreformann eller daglig leder i et advokatfirma, så får du en fordel som ikke er fair. Er det virkelig sånn vi skal komme oss opp og frem, undret fullmektigen.

ET LEDELSESANSVAR

Hjort-partner Erling Lyngtveit tok også ordet, og mente det var «et sjokkerende bilde som ble tegnet av forhold i egen bransje», men sa at han aksepterer at det trolig stemmer.

– Det er et ledelsesansvar å være offensiv, og i dette ligger det å spørre for å få oversikt. I medarbeidersamtaler har jeg så å si alltid tatt opp slike spørsmål. Og når jeg arbeider med yngre kvinnelige fullmektiger, finner jeg alltid en anledning å spørre om trivsel og ubehageligheter. Som advokatfirma må vi være pro-aktive. Da vil man få litt modigere, litt dristigere, og litt riktigere svar, sa Lyngtveit til rungende applaus.

Også BAHR-partner Anne Sofie Bjørkholt, som også sitter i Advokatforeningens kvinneutvalg, mener mer åpenhet og gode holdninger er løsningen.

– Det aller viktigste for oss som advokatfirma er å

drive kjempebra talentutvikling. Og vi kan ikke drive det hvis partnerne tafser på fullmektigene, og fullmektigene gremmer seg og snakker i gangene – og så slutter, fastslo partneren.

LØNNSTREKK?

Anne Sofie Bjørkholt mener det første som må være på plass er gode holdninger.

– Det starter med holdninger hos lederne og kulturen i firmaet, og hva som tillates på firmafester og ellers. Har man en sterk kultur, blir det lettere å si fra om avvik. Å ta opp dette som et fast punkt på medarbeidersamtaler, bør være en selvfølge, sa Bjørkholt.

– Jeg har erfart at hodejegere som ringer om referanser spør om det har vært slike tilfeller. Det hender jo noen hopper fra sted til sted når de blir avslørt, fastslo partneren. Assisterende direktør Adele Matheson Mestad ved

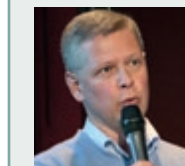
Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, presenterte i debatten at konsekvensen for den som har trakkert må være mer enn en alvorsprat på kontoret.

– For å få til holdningsendring må det være et risikospillet. Hvis man ser på andre land, har man ulike varslingsystemer. Varsler man om brudd på verdipapirregler i USA, får man en prosentandel av boten som ilegges selskapet. I advokatbransjen tjener man mye penger. Kanskje bør vi rett og slett fremme at slike hendelser fører til trekk av bonusen til advokaten. Det må i hvert fall få noen konsekvenser, sa Mestad.

HØY GRAD AV TILLIT

- 20 prosent av medlemmene som besvarte undersøkelsen, har opplevd seksuell trakassering i løpet av sin yrkeskarriere.
 - 4 prosent oppgir at de har vært utsatt for seksuell trakassering i løpet av det siste året.
 - 34 prosent av dem som har vært utsatt for seksuell trakassering, har tillit til at saken blir håndtert på en ryddig måte.
 - 36 prosent av dem har blitt utsatt, har tillit til at personer som melder fra blir behandlet på en god måte.
 - 74 prosent av dem som ikke har vært utsatt for seksuell trakassering, har tillit til at slike saker blir håndtert på en ryddig måte.
 - 75 prosent av dem som ikke har vært utsatt, har tillit til at personer som melder fra blir behandlet på en god måte.
- Kilde: Juristforbundet

Frykter offerstem-pel – varsler ikke

Curt A. Lier.

Bare 15 prosent av tilfellene av seksuell trakassering det siste året ble varslet, ifølge undersøkelse av Juristforbundet.

President Curt A. Lier i Juristforbundet mener dette kan ha flere årsaker.

– Jeg har snakket med fryktelig mange, og historiene fra advokatbransjen er der, selv om de ikke har kommet frem ennå. Det er mange kvinnelige advokater og fullmektiger som sier de er blitt utsatt for ting. Noen er redd for konsekvenser, og egen karriere i firmaet, men ganske mange sier til meg at det ikke er det som er problemet i det hele tatt, sa Lier.

– De mener at om de rapporterer ting av den karakter, skjer det uansett noe med arbeidsmiljøet, og hvordan man blir sett på i ettertid. Da blir det saken som definerer deg seg om advokatfullmektig – og ikke det man har fått til i jobben, påpekte Lier.

Full sal med over 150 tilhørere viser at #metoo og seksuell trakassering i advokatbransjen er noe som engasjerer mange.

– Gapet i timeprisene og vilkårligheten i systemet skaper ulik motivasjon hos advokatene, sier advokat Thea Totland.

Kritisk til hemmelighold av advokat-kostnader i barnevernssaker

Barnevernet betaler i snitt 1300 kroner i timepris til eksterne advokater, viser en kartlegging gjort av Stiftelsen barnas rettigheter, som mener gapet i timeprisen mellom barnevernets egne advokater og foreldrenes advokater skaper en juridisk ubalanse.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Nærmere tre fjerdedeler av barneverntjenestene som deltok i undersøkelsen, ønsker hemmelighold om hvor mye penger de bruker på eksterne advokattjenester, sier advokat Thea Totland, daglig leder i Stiftelsen barnas rettigheter, og advokat i firmaet Barneadvokatene i Oslo.

Stiftelsen gjennomførte i mars i år en undersøkelse der alle barneverntjenestene i Norge, totalt 256 stykker – bydelene i Oslo ble unntatt – fikk spørsmål om deres bruk av eksterne advokater. I undersøkelsen ble barneverntjenestene blant annet spurt om de brukte innleide advokater, og om hvor mye de betalte i timepris til advokatene.

Totalt deltok 172 barneverntjenester i hele eller deler av undersøkelsen, men bare 45 barneverntjenester ville oppgi hvilken timepris de har avtalt med eksterne advokater, forteller Totland.

– Barnevernets uvillighet til å vise åpenhet er det mest urovekkende funnet i undersøkelsen. Ifølge offentlighetsloven har de plikt til å opplyse hvor mye de betaler. Det er klart det er i samfunnets interesse å vite hvor mye

penger barnevernet bruker på familiesaker. Vi har sendt innsynsbegjæring til de barneverntjenestene som ikke har opplyst om timepris, men de fleste av disse er bare blitt ignorert, forteller Thea Totland.

– Barneverntjenestene gjemmer seg bak taushetsplikten. Vi er ikke ute etter å henge ut noen for å ta for høy timepris, men hvorfor kan ikke barnevernet være åpne om hvor mye de betaler, spør Totland.

1300 KRONER I SNITT

Ifølge undersøkelsen er snittprisen til advokater som jobber for barnevernet på minst 1300 kroner timen.

Totland tror at tallet kan være høyere, og at det ikke er urimelig å anta at det er en overvekt av barneverntjenester med advokattjenester i det lavere prissjiktet som har vært villige til å oppgi timepris.

Hun er også svært kritisk til at advokater som jobber for foreldre i barnevernssaker får stykkpris og lønnes med offentlig salærsats på 1030 kroner timen,

Stiftelsen barnas rettigheter

Stiftet av Thea Totland (daglig leder) og Fridtjof P. Gundersen (styreleder) i 2013 for å drive rettspolitisk arbeid og arrangere faglige samlinger.

mens prosessfullmektingen som jobber for det offentlige, får betalt for all medgått tid etter en helt annen timepris.

– Problemet er de to ulike systemene; det offentliges advokat får betalt for tiden han eller hun bruker, mens det motsatte er tilfelle for den private partens advokat. Der er systemet lagt opp slik at du tjener mer om du jobber mindre. Dette systemet blir det i alle fall ikke rettferdighet av, sier Thea Totland.

Hun mener prisforskjellene mellom partenes advokater i barnevernssaker er så stor at det går på rettssikkerheten løs.

Dette er ikke bare et rettssikkerhetsproblem, men trolig også i strid med EMK, mener hun.

«Beløpet er hemmelig»

69 prosent av barneverntjenestene bruker eksterne advokater til å føre saker i fylkesnemnda og domstolene.

31 prosent av barneverntjenestene som deltok i undersøkelsen, bruker egne advokater, ansatt i kommunen, i barnevernssaker.

Fire av ti barneverntjenester som benytter eksterne advokater, har ikke inngått rammeavtaler med advokatene.

Blant barneverntjenestene som har vist åpenhet om advokatkostnadene,

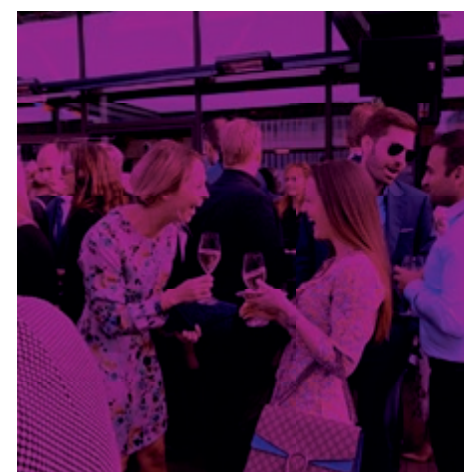
er den høyeste timeprisen 1750 kroner, mens laveste timepris i undersøkelsen er 935 kroner.

Om lag tre fjerdedeler av barneverntjenestene har ikke opplyst hvor mye de betaler eksterne advokater i timepris, og begrunnet dette med at «beløpet er hemmelig» eller «ønsker ikke å opplyse om det».

Undersøkelsen er gjennomført på telefon, basert på et spørreskjema.

(Kilde: Undersøkelsen Barnevernets bruk av advokater, Stiftelsen barnas rettigheter.)

ADVOKATENES FAGDAGER 2018

Fag, fest og fellesskap
31. mai –1. juni

Advokatenesfagdager.no

Norges nye
stjerne Halie
kommer

fag
fest

Advokatfest
på Taket
Steen & Strøm

71

FOREDRAGSHOLDERE FRA

32

FIRMAER / ORGANISASJONER

Arbeidsgruppen skal legge frem forslag i løpet av høsten. Her er gruppen samlet til møte i Oslo i midten av april. Fra v. tingrettsdommer i Fredrikstad, Tina Bergstrøm, tingrettsdommer i Oslo tingrett, Hanne Sofie Bjelland, advokat i Wikborg Rein, Ola Ø. Nisja seniorrådgiver i DA, Merethe B. Ranum, advokat i Simonsen Vogt Wiig, Knut Boye, rådgiver i DA, Kari H. Gjervold, lagmann i Gulating, Per Jordal, lagdommer i Borgarting, Christian Lund og høyesterettsdommer Espen Bergh.

Lager **felles retningslinjer** for sivile saker

En arbeidsgruppe med representanter fra Domstoladministrasjonen, Dommerforeningen og Advokatforeningen har fått i oppgave å lage felles retningslinjer for behandling av sivile saker i tingrettene og lagmannsrettene, og for digital iretteføring av sivile saker.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Hvordan skal saken tilrettelegges for domstolen? Hva skal advokaten forberede til et planleggingsmøte? Hvem skal ha kopier, dersom man ikke bruker Aktørportalen? Og hvordan skal bilag nummereres?

Dette er bare noen av de mange store og små praktiske spørsmålene som kan tenkes å dukke opp for en sivil sak skal opp for domstolen.

– Det finnes allerede retningslinjer for en rekke domstoler, for eksempel

Oslo tingrett og Asker og Bærum tingrett. Men det er hensiktsmessig at det finnes ett felles sett retningslinjer for tingrettene og ett for lagmannsrettene, sier Knut Boye fra Simonsen Vogt Wiig.

Han og Wikborg Rein-advokat Ola Ø. Nisja er Advokatforeningens representanter i arbeidsgruppen.

SKAPER MERARBEID

At retningslinjene i dag er ulike for de ulike domstolene, er ikke et dramatisk problem, men noe som skaper merarbeid, både for advokater, dommere og administrativt ansatte, forteller Ola Nisja.

– De fleste advokater som jobber med tvistesaker opererer i ulike domstoler, og i forkant må de da vurdere «hvordan var det de ønsket ting gjort her igjen...». En annen praktisk utfordring er at retningslinjene for de ulike domstolene i varierende grad er publisert på domstolenes nettsider. Arbeidsgruppens mandat er å lage felles retningslinjer, med et mål at de blir tilgjengelig ett sted på nett. Dette vil

gjøre den praktiske hverdagen for domstolens aktører mye enklere, sier Nisja.

Arbeidsgruppen skal også vurdere om retningslinjene kan bidra til å forbedre prosessen innenfor rammen av tvisteloven.

– Utvalget har ikke som mandat å foreslå lovendringer, så spørsmålet er om det er grep enkelte domstoler har innført som er så effektive og gode at de er egnet til å bli innført over hele fjøla. Vi har allerede sett noen eksempler på dette i arbeidsgruppen, forteller Knut Boye.

VIL HA INNSPILL

De to oppmuntrer advokater til å komme med forslag til arbeidsgruppen.

– Vi er veldig åpne for innspill fra Advokatforeningens medlemmer. Dersom noen har synspunkter på hva som bør være med i retningslinjene, så ta gjerne kontakt med oss, oppfordrer de to.

Arbeidsgruppen ledes av høyesterettsdommer Espen Bergh.

BYGG KOMPETANSE MED E-KURS FRA JUS

Med e-kurs fra JUS får du videoforedrag med tilhørende kursdokumentasjon. Vi tilbyr et stort utvalg av e-kurs innenfor ulike rettsområder.

- Ingen reising
- Mindre planlegging
- Ingen tapte arbeidstimer
- Bygg kompetanse
- Få etterutdanningstimer

Ved å følge kurs på nett, slipper du å møte opp på et bestemt sted, til en bestemt tid. Du logger deg på med mobil, nettbrett, pc eller Mac – og kan delta på kursene hvor du vil, når det passer deg.

Besøk jus.no for kursoversikt

JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

Stian Oddbjørnsen (t.v.) og Jone Stakkestad var blant foredragsholderne da Advokatfirmaet Kluge inviterte til seminaret Offshore Summit 2018 i Stavanger.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

STAVANGER: I oljehovedstaden Stavanger har deling av data i oljeindustrien lenge vært et tema.

«I dag svømmer vi i data fra sensorer som er koblet til omtrent alt som finnes av utstyr og operasjoner på en offshore-installasjon, men vi er ikke gode nok til å utnytte mulighetene dataene gir. De ulike delene av verdikjeden hegner om sine egne data, selv om det er stor enighet om å dele data for å videreutvikle industrien», skrev administrerende direktør Anne-Grete Ellingsen og forretningsutvikler Arnt Aske i GCE Node i Stavanger Aftenblad i fjor høst.

Databeskyttelse var ett av temaene som stod på dagsordenen under Kluge-konferansen Offshore Summit 2018 i april.

– Jo mer man deler, jo mer utvikling og innovasjon får man potensielt på et høyere nivå i bransjen og nasjonalt. Men det er klart at konfidensiell informasjon og regulatoriske forhold er en begrensning for mulighetene til deling. Virksomheter bør ha en klar strategi for hvordan de skal beskytte eller dele dataene sine. Dette bør ikke endres fra avtale til avtale, sa Stian Oddbjørnsen til de nær 250 tilhørerne på Clarion hotell Stavanger.

TYNT DATA-GRUNNLAG

Han tilla at det i dag sannsynligvis bare er de største aktørene innenfor for eksempel oljebransjen som har store nok mengder data og gode nok verktøy til å hente virkelig nyttig informasjon på egenhånd. Mindre foretak vil i større grad være avhengig av deling blant andre i bransjen for å f

– Bør ha strategi for datadeling

I oljeindustrien er så å si alt koblet til data. Ifølge senioradvokat Stian Oddbjørnsen i Kluge bør selskapers strategi for deling av data være mer helhetlig.

godt nok datagrunnlag til nyttig informasjon. De store aktørene vil dermed kunne være blant dem som vil bremse en mulig delingsmodell, ifølge advokaten.

– Men i mange næringer er det ofte ingen som sitter på gode nok data alene. De kan lage eller kjøpe systemene for håndtering og analyse av data, men de har for tynt datagrunnlag til å få noe nyttig ut av det. Derfor ønsker mange nå å dele data, sier Oddbjørnsen til Advokatbladet.

VIL HA ENDRINGER

Kluge-advokat Jone Stakkestad, som har bred erfaring innen olje- og gassindustrien, mener det må endringer til for å kunne dele.

– For å oppnå en delingsmodell for informasjon som enkelte operatører har tatt til orde for, må man nok endre både tankegangen og rammeverket. I dag er det strengt regulert hvem som eier hva. Mye begrenses selvsagt av avtaler med leverandører. I tillegg er det viktig å være klar over at operatørselskapet opptrer på vegne av en produksjonslisens som består av flere oljeselskaper.

– Operatøren har ikke mulighet til å dele informasjon fra virksomheten under en produksjonslisens uten samtykke fra styringskomiteen i den relevante produksjonslisensen. For å muliggjøre deling under et slikt regime, må grunnlaget den tradisjonelle tankegangen til oljeselskapene endres. Oljeselskapene har svært ulike synspunkt på slik deling, så for at mer utbredt deling skal bli mulig, er man nok avhengig av at den standardiserte samarbeidsavtalen som regulerer virksomheten under en produksjonslisens, endres på dette punktet, sa Stakkestad.

Halie til Advokatfesten

Artisten Halie, som kalles «den nye unge lovende», skal varme opp festdeltagerne på årets store advokatfest på Taket av Steen & Strøm i Oslo.

Hvilken artist som blir hovedattraksjonen på festen torsdag 31. mai i år, var ikke klart da Advokatbladet gikk i trykken, men hun som skal dra festen i gang, er altså Halie (17), eller Hannah Emilie Grung, som debuterte i Bergen i fjor høst, og som fikk strålende anmeldelser, og lynraskt ble booket til Øyafestivalen og flere andre festivaler.

Advokatenes Fagdager arrangeres i år 31. mai og 1. juni, og ventes å samle om lag femten hundre advokater. I skrivende stund

er det om lag 250 kursplasser igjen, men flere kurs er fulltegnet. Frist for påmelding til kurs og fest er 3. mai.

Fagdagene arrangeres i år for tiende gang med over sytti foredragsholdere. Nytt av året er «lunch and learn» med Thommessen-advokat Sverre Tyrhaug i samarbeid med prosjektledelsesfirmaet Metier.

Det avholdes også en «afterwork» i foajeen på Folkets Hus før Advokatfesten. Mottakelsen for nye advokater skjer på Taket. Advokatforeningens talentpris deles ut under Advokatfesten.

ADVOKATFIRMAET LEGALIS SØKER

ADVOKATER OG FULLMEKTIGER

EIENDOM | FAMILIE/ARV | OBLIGASJONSRETT

Advokatfirmaet Legalis er i kraftig vekst, med doblet omsetning på kort tid. Firmaet flyttet nylig til Universitetsgata 8, rett ved Oslo tinghus, lagmannsretten og universitetet. Vi har et dynamisk og uformelt miljø, med fokus på å levere bistand av god kvalitet til privatpersoner og bedrifter over hele landet.

Nye avtaler og stadig økende saksinngang gjør at vi styrker bemanningen innen fast eiendom, obligasjonsrett, familierett og arverett. Vi søker etter advokater og fullmektiger, fortrinnsvis med erfaring på de aktuelle områder. Firmaet legger vekt på å være langt fremme teknologisk, og gode IT-kunnskaper er en styrke.

Det kan påregnes en bred og spennende portefølje, og du kan forvente en hektisk og trivelig hverdag. Stillingen vil gi anledning til å bistå folk over hele landet, herunder gjennom sakførsel for domstolene.

Interesserte bes innen 10. mai sende en kort søknad til stilling@legalis.no med cv og vitnemål vedlagt. Spørsmål om stillingen rettes til managing partner Torstein Bae, tlf. 924 09 376. Besøk gjerne vår hjemmeside: www.legalis.no.

ADVOKATFIRMAET LEGALIS AS

UNIVERSITETSGATA 8, 0164 OSLO | WWW.LEGALIS.NO | (+47) 22 40 23 00 | POST@LEGALIS.NO | [@LEGALISADVOKAT](https://www.instagram.com/legalisadvokat)

17 advokater står bak 63 brudd

Enkelte advokater er gjengangere i disiplinær-systemet. I perioden fra 2013 til 2017 har sytten advokater hele 63 endelige fellelser for brudd på god advokatskikk. De sytten advokatene er alle felt tre eller flere ganger.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokatbladet har gått gjennom samtlige fellelser i Disiplinærnemnden og de syv regionale disiplinærutvalgene for siste femårsperiode, og kartlagt både hvilke advokater som er gjengangere, samt sjekket hvilke punkter i Regler for god advokatskikk (RGA) advokater hyppigst felles for.

Fellelser i disiplinærsystemet er offentlige i fem år.

En Oslo-advokat står alene for seks fellelser, mens to advokater, en fra Møre og Romsdal krets, og en fra Oslo krets, står bak fem fellelser hver.

«I skjerpene retning bemerkes at advokaten aktivt har forsøkt å føre klager bak lyset. Endog overfor disiplinærutvalget har advokaten fastholdt at det var sendt inn stevning og at det var purret på denne. Det må også legges til grunn at advokaten har sviktet klager i en meget sårbar situasjon.»
Disiplinærutvalget Oslo krets, 22. april 2014

Oslo-advokaten med flest fellelser er nå rapportert inn til Advokatforeningens generalsekretær Merete Smith, som skal vurdere om Advokatbevil-

lingsnemnden skal varsles for å vurdere advokatens bevilling, og mulig eksklusjon fra Advokatforeningen.

Advokaten fra Møre og Romsdal ble i mars fratatt sin advokatbevilling.

36 FELLELSER

Fem advokater har fire fellelser hver i disiplinærsystemet i siste femårsperiode. Tre av disse er fra Oslo, de to øvrige er fra Hordaland og Sogn og Fjordane. Sistnevnte har mistet sin advokatbevilling.

De åtte advokatene på gjenganger-toppen, som alle har fire eller flere fellelser i siste femårsperiode, står til sammen bak 36 fellelser. Fellelser i disiplinærutvalg som er anket til Disiplinærnemnden, regnet som én fellelse. Men ettersom flere av sakene har blitt anket, har disse åtte advokatene syssel-satt disiplinærsystemet med et femti-talls saker i perioden.

Ni advokater har tre fellelser hver i perioden. Fire av disse er ikke medlemmer av Advokatforeningen, og kommer fra henholdsvis Oslo, Rogaland, Vest-Agder og Trondheim, mens de fem andre er fra Oslo, Buskerud og Hordaland og Sogn og Fjordane kretser.

Totalt står disse 17 advokatene for 63 fellelser.

INGEN SAMLEDE TALL

Det føres ikke offentlig, samlet statistikk over fellelser i disiplinærsystemet. Disiplinærutvalgene, som har medlemmer utnevnt av Advokatforeningen, publiserer en årsrapport som også inneholder ankesaker, og tallene derfra er derfor ikke endelige.

Tallene fra Disiplinærnemnden, hvis medlemmer er utnevnt av Justisdepartementet, er derimot endelige.

«Disiplinærnemnden har merket seg at advokaten viser til at det er alminnelig godkjent av domstolene at e-poster og telefonsamtaler timeføres med 0,25 timer pr. e-post/samtale. Nemnden vil til dette bemerke at lagmannsretten i RG-2012-1064 også uttalte at det må kreves at advokater organiserer arbeidet for klienten på en rasjonell og kostnadseffektiv måte, slik at det unngås at det faktureres enkeltvis pr. e-post, brev eller telefonsamtale.»
Disiplinærnemnden, 22. september 2017

TOTALT ANTALL REAKSJONER OG SAKER BEHANDLET I PERIODEN I DISIPLINÆRUTVALGENE						
	2013	2014	2015	2016	2017	Summert
Kritikk	102	76	81	77	80	416
Irettesettelse	4	9	15	18	19	65
Advarsel	15	12	11	14	9	61
Nedsatt salær	44	31	43	31	39	188
Frifunnet, ikke i strid med RGA	161	156	203	217	212	949
Frifunnet, ikke nedsatt salær	78	66	94	105	112	455
Avviste saker	128	145	160	175	194	802
Antall klager som fikk medhold	121	97	107	108	108	541
Antall behandlede saker	412	403	499	514	538	2366
Tallene inneholder også saker som er anket til Disiplinærnemnden, og er derfor ikke endelige.						

TOTALT ANTALL REAKSJONER OG SAKER BEHANDLET I PERIODEN I DISIPLINÆRNEMNDEN						
	2013	2014	2015	2016	2017	Summert
Kritikk	60	49	36	57	42	244
Irettesettelse	9	10	9	10	5	43
Advarsel	6	5	5	4	5	25
Nedsatt salær	26	29	21	27	22	125
Frifunnet, ikke i strid med RGA	72	97	71	87	108	435
Frifunnet, ikke nedsatt salær	39	36	27	31	58	191
Avviste saker	102	96	80	127	101	506
Antall klager som fikk medhold	75	64	50	71	52	312
Antall behandlede saker	248	252	201	283	266	1250

USAKLIG OPPTREDEN

Mange av advokatene som felles i disiplinærsystemet, felles for flere brudd på RGA. Det to punktene med overlegent flest fellelser, er pkt. 1.3 og pkt. 3.1.2.

De to punktene står for over halvparten av fellelsene (se egen tabell).

Punkt 1.3 handler om advokatens opptreden, og lyder: «En advokat skal i sitt virke opptre saklig og korrekt. Advokaten må unngå en opptreden som er egnet til å skade standens og yrkets anseelse.»

Punkt 3.1.2 handler om forholdet til klienten, og lyder: «En advokat

skal gi råd til klienten og ivareta hans interesser raskt, samvittighetsfullt og påpasselig. Advokaten er personlig ansvarlig for å utføre de oppgaver han påtar seg. Han skal holde klienten underrettet om sakens gang.»

SALÆR-BEREGNING

På tredje plass over punktene advokater oftest felles for, med nærmere fjorten prosent av fellelsene i siste femårsperiode, står punkt 3.3.1. Dette punktet handler om salærberegning, og lyder slik: «Klienten har krav på å få opplyst hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Salæret skal stå i rimelig

forhold til oppdraget og arbeidet som er utført av advokaten.»

«Advokaten har ikke krav på salær, slik utvalget ser det. Han har ikke utført noe arbeide som har kommet klageren til nytte. Det er ikke fremlagt faktura og timeliste, og det er heller ikke opplyst noe av størrelsen av salærkrav og innbetaling.»
Disiplinærutvalget Oslo krets, 19. september 2016

De største kretsene topper antall saker: Oslo, der over halvparten av landets advokater praktiserer, har 272 fellelser i perioden, mens Aust-Agder har færrest, bare to.

Stor disiplinærundersøkelse

Mann, Oslo
Lite firma. Medlem i AF.

6
fellelser

Mann, Møre og Romsdal
Lite firma. Fratatt bevillingen.
Medlem i AF.

5
fellelser

Mann, Oslo
Mellomstort firma. Medlem i AF.

5
fellelser

Mann, Oslo
Mellomstort firma. Medlem i AF.

4
fellelser

Mann Oslo
Lite firma. Medlem i AF.

4
fellelser

Kvinne, Hordaland
Lite firma. Medlem i AF.

4
fellelser

Mann, Oslo
Lite firma. Ikke medlem av AF.

4
fellelser

Mann, Bergen
Opphør av bevilling i 2015.
Konkurs i 2016.

4
fellelser

Forsinkelser førte ham til gjenganger-toppen

Oslo-advokaten som har flest fellelser de siste fem årene, er registrert med seks endelige fellelser. I de fleste sakene er han felt for å ha gjort for lite, for sent.

Her er et utdrag av fellelsene.

INNHEMTET PERSONINFO

Reaksjon: Irettesettelse. **Brudd på RGA:**Pkt. 1.3.

Klagesak mot Norsk pasientskadeerstatning (NPE). Advokaten innhentet klagers dokumenter med sensitive personopplysninger fra NPE, uten at han var oppnevnt som klagers advokat. «Det er på det rene at advokaten allerede den X 2013 anmodet NPE om kopi av saksdokumentene, det vil si før samtalen med klager den 29.mai 2013. Utvalget legger derfor til bevismessig grunn at saksdokumentene ble innhentet uten fullmakt fra klager.»

Utvalget finner at overtredelsen er grov da den gjelder vesentlig brudd på tillit, og siden overtredelsen gjelder sensitive personopplysninger.»

Disiplinærutvalget Oslo krets, 27. august 2013

TO ÅR UTEN AT NOE SKJEDDE

Reaksjon: Advarsel. **Brudd på RGA:**Pkt. 3.1.2 og 3.1.4.

Sak om avslag på stønad fra NAV. Advokaten har ikke ivaretatt klagers interesser raskt, samvittighetsfullt og påpasselig. Det gikk to år uten at noe skjedde: «Det foreligger ingen opplysninger om annen rådgivning eller andre tiltak fra advokatens side i tiden mellom Trygderettens avgjørelse i 2013 og henvendelsen til de to fagjuristene i 2015».

Disiplinærutvalget Oslo krets, 4. januar 2016 og Disiplinærnemnden 16. februar 2016

ÉN TIMES JOBB PÅ TRE MND

Reaksjon: Irettesettelse. **Brudd på RGA:** Pkt. 3.1.2 og 3.1.4.

Sak om pasientskadeerstatning: «Advokaten mottok oppdraget den 2.9. Den 20.12 ble saken avsluttet, og saken ble oversendt til en annen. Advokaten beregnet at han hadde brukt én time på saken, og avregnet dette i det innbetalte forskudd. Disiplinærutvalget mener det er i strid med ovennevnte regler i RGA kun å bruke én time på saken i løpet av de tre og en halv måned han hadde saken i sitt advokatfirma. Når man sender en sak til en advokat, må det forventes at noe skjer raskt.»

Disiplinærutvalget Oslo krets, 29. september 2016

ETT ÅR FØR KLAGEBREV BLE SENDT

Reaksjon: Irettesettelse. **Brudd på RGA:**Pkt. 3.1.2., og tilbakebetaling av 7500 kroner.

Forsinket saksbehandling. Ifølge klager tok det ett år å sende et klagebrev til kommunen. Skjerpende at advokaten tidligere er felt for brudd på de samme bestemmelsene.

Disiplinærutvalget Oslo krets, 23. november 2016

INGEN AKTIVITET PÅ 14 MÅNEDER

Reaksjon: Irettesettelse. **Brudd på RGA:** Pkt. 1.2, 1.3, 3.1.2 og 3.3.1, og tilbakebetaling av 24.118 kroner.

Sak om yrkesskade og gjenopptagelse av forsikringssak så langt bak i tid at det ifølge disiplinærutvalget «må kunne forventes at advokaten tydelig tilkjennegir at det kan bli vanskelig å

nå frem overfor forsikringsselskapet. (...) Av advokatens redegjørelse for utført arbeid fremgår det at det i en periode på nær 14 mnd ikke har vært noen aktivitet. (...) Det er i saken ingen spor av at advokaten har utført juridisk arbeid. (...) Advokatens håndtering av oppdraget må karakteriseres som svært mangelfull.»

Utvalget bommer i avgjørelsen: «Etter en samlet vurdering finner utvalget av det skal reageres med en irettesettelse som er den strengeste reaksjonsformen. Utvalget har lagt vekt på at advokaten i flere tidligere saker er funnet å ha overtrådt RGA.»

Det er reaksjonen advarsel som er den strengeste reaksjonsformen.

Disiplinærutvalget Oslo krets, 25. september 2017

FORSINKET OG MANGELFULLT

Reaksjon: Advarsel og varslings til Advokatforeningens generalsekretær. **Brudd på RGA:** Pkt. 3.2.1.

Sak om pasientskadeerstatning. «Advokaten innrømmer selv at oppgjøret og avslutningen av saken ble forsinket. Utvalget vil påpeke at håndteringen av rettshjelps-spørsmålet var mangelfull. Dette til tross for at advokaten visste at dette var av vesentlig betydning for klageren. Det er også mangler i advokatens informasjon til klageren om sakens gang. Advokaten har ikke vært tilstrekkelig påpasselig i forhold til sakens fremdrift og klientens behov.»

Disiplinærutvalget Oslo krets, 6. september 2017

«I de siste fem år er advokaten kjent skyldig i brudd på god advokatskikk syv ganger. (...) Han er ilagt én irettesettelse og én advarsel. Mot denne bakgrunn finner utvalget at det også i denne saken må reageres med en advarsel – den strengeste reaksjonen som kan ilegges. Det synes som om advokaten ignorerer det regelverket han er forpliktet av, og at dette er et tilbakevendende fenomen. Det er dessverre derfor nødvendig at advokatbevillingen vurderes.»

Disiplinærutvalget Oslo krets, 25. september 2017

Advokaten: – Ingen kan gardere seg mot feil

Arbeidsbyrden har vært for stor, medgir Oslo-advokaten med flest fellelser. Han forteller at han nå har gjort omfattende rutineendringer, og fått hjelp fra en ekstern advokat til å gjøre forbedringer.

TEKST: NINA SCHMIDT

– Du har i siste femårsperiode fått to advarsler og fire irettesettelser for brudd på RGA. Hvorfor har du ikke etterlevd reglene bedre?

– Grunnen til dette, slik jeg ser det, er at arbeidsbyrden i firmaet har vært

for stor i forhold til det kontormessige og administrative opplegget. Dette er mitt ansvar, og jeg har grepet fatt i dette og fått til en omlegging av våre rutiner både regnskapsmessig og administrativt.

– Jeg synes det har vært viktig å se problemet utenfra, og har derfor engasjert advokat Helge Husebye Haug i advokatfirmaet Norman & Co. til å gjennomgå våre opplegg og rutiner. Han har kommet med forslag til rutineendringer og forbedringer av det administrative opplegget. Disse forslagene er satt ut i livet.

– Advokat Husebye Haug vil også følge opp dette løpende fremover. Jeg

håper at problemene pr. i dag er løst, selv om ingen i denne bransjen fullt ut kan gardere seg mot feil og kritikk, sier advokaten.

Advokaten forteller at en side av omleggingen for å få arbeidsbelastningen ned, er at han ikke lenger selv fører saker i retten, men overlater dette til samarbeidspartnere utenfor firmaet.

Har fellelsene i disiplinærsystemet fått noen konsekvenser for deg, og i tilfelle hvilke?

– Dette følger vel av det foranstående: Det har medført en totalgjennomgang av opplegg og rutine. Det er således blitt brukt betydelige ressurser på dette, sier advokaten.

Foreslår søkbart register over felte advokater

- Søkbart, offentlig register over alle advokater som felles i disiplinærsystemet.
- Bare én type disiplinærreaksjon, ikke tre, som i dag.
- Gebyr på inntil 930.634 kroner.
- Også advokatforetak skal kunne felles i disiplinærsystemet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Dette er blant forslagene til endringer i disiplinærsystemet fra Advokatlovutvalget i forslaget til ny advokatlov. Forslaget har ligget til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet siden mars 2015. Ifølge Advokatbladets kilder, vil regjeringen legge frem lovforslaget for Stortinget i løpet av våren 2019.

Høyesterettsdommer Bergljot Webster ledet Advokatlovutvalget, og forteller at hele utvalget var enige om at disiplinæravgjørelser bør gjøres offentlig tilgjengelig på en søkbar måte.

– Slik systemet fungerer i dag, er det for vanskelig for publikum å finne ut om en advokat er felt i disiplinærsystemet eller ikke, sier Webster.

ÅPENT REGISTER

Advokatlovutvalget foreslår at oppgaven med å føre register over advokater og advokatfullmektiger flyttes fra

Tilsynsrådet til det foreslåtte Advokat-samfunnet, der alle advokater plikter å være medlem.

«Slik utvalget ser det, bør opplysninger om advokater og fullmektiger i større grad enn i dag være tilgjengelige for allmennheten i et offentlig søkbart register. Registeret bør for eksempel gjøres lett tilgjengelig på Advokatsamfunnets nettsider», skriver Advokatlovutvalget i lovforslaget, NOU 2015:3, Advokaten i samfunnet.

I registeret foreslås det at advokaten og advokatvirksomhetens navn fremkommer, eventuelt opphør av virksomheten og hjemmel for bortfall, tilbakekall eller suspensjon av bevilgning, samt dato for når advokaten fikk bevilgning.

TIL HJELP FOR PUBLIKUM

Men også disiplinærreaksjoner må fremkomme i registeret, og her må hensynet til publikum veie tungt, mener Advokatlovutvalget:

«Utvalget mener det er viktig at det gis allmenn tilgang til informasjon om hvorvidt en advokat er ilagt disiplinærreaksjoner. Selv om det er mange andre forhold som kan ha betydning for hvorvidt en advokat er dyktig, kan slik informasjon utvilsomt være til en viss hjelp for den som skal velge advokat. Utvalget mener dette hensynet veier tyngre enn belastningen offentliggjøringen medfører for den enkelte advokat. At disiplinæravgjørelser registreres og gjøres tilgjengelig, kan dessuten virke preventivt for advokatens opptreden.»

– Av hensyn til advokaten, bør ikke reaksjonen hefte for bestandig. Derfor foreslår vi at opplysningen slettes etter tre år, sier Bergljot Webster.

PARAGRAF 60, 3. OG 4. LEDD

«Opplysninger om fellende disiplinærvedtak mot advokaten skal registreres uten utgrunnet opphold etter at avgjørelsen foreligger. Det skal fremgå om det er reist søksmål om gyldigheten av vedtaket for domstolene. Opplysningene skal bli stående i registeret i tre år. Hvis advokaten bringer vedtaket inn for domstolsprøving, kan Advokatnemnda bestemme utsatt registrering.»

«Registeret skal være tilgjengelig og søkbart for allmennheten.»

Fra forslag til ny advokatlov (NOU 2015:3)

I dag er opplysninger om disiplinærreaksjoner offentlige i fem år, men det finnes ikke noe offentlig tilgjengelig søkbart register over fellelsene. Publikum må selv henvende seg til Advokatforeningen og be om innsyn.

OVERTREDELSESGEBYR

Advokatlovutvalget foreslår også å slå sammen dagens tre reaksjonsformer kritikk, irettesettelse og advarsel, til én, kalt disiplinær kritikk.

– Systemet er i dag litt komplisert og villedende, og det er ikke nødvendigvis åpenbart hva som er mest alvorlig av advarsel og irettesettelse, for eksempel. Vi mener det må være greit å slå sammen disse reaksjonsformene, men så spe på med muligheten til å ilegge et overtredelsesgebyr ved mer alvorlige regelbrudd, sier Webster.

Størrelsen på gebyret vil avhenge av alvorret, mener hun. Utvalget foreslår at gebyret maksimalt skal utgjøre 10 G, som pr. mai 2017 tilsvarer 930.634 kroner.

– Her vil det utvikle seg en praksis, hvis dette blir gjennomført slik vi foreslår.

«TOM» SANKSJON

Advokatforeningen støtter forslaget om å slå sammen de tre reaksjonsformene til én, samt å innføre et overtredelsesgebyr. Slike gebyr er allerede innført i Sverige, Danmark og Finland.

«Ved meddelelse av kritikk, irettesettelse eller advarsel opplever klagerne ofte at sanksjonen er «tom», og at advokaten ikke får annen reaksjon enn konstatering av brudd på de etiske reglene», skriver Advokatforeningen i sin høringsuttalelse.

Det foreslås også at også advokatforetak kan klages inn, ikke bare enkeltadvokater, som i dag, samt at advokatfullmektiger kan klages inn personlig, ikke bare via sin prinsipal.

Advokatforeningen støtter disse forslagene.

Advokatforeningen har ikke kommentert forslaget om søkbart, offentlig register i sin høringsuttalelse.

Danmark har et offentlig register over disiplinærreaksjoner. – Men der blir ikke reaksjonen registrert, dersom advokaten går til søksmål. Dette har vært veldig prosessdrivende, derfor foreslår vi at reaksjonen skal registreres «uten ugrunnet opphold», sier dommer i Høyesterett og leder av Advokatlovutvalget, Bergljot Webster.

ANNONSE

Finansavisen JUS 2018

– ET MAGASIN I FINANSAVISEN

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Advokatbransjen har de siste 30 årene opplevd en rivende utvikling. Advokatfirmaene har blitt større og mer spesialiserte. Jurister har fått større gjennomslagskraft i alle deler av samfunnet.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokatnæringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

I årene som kommer vil blant annet innføringen av kunstig intelligens og automatisering av advokattjenester føre til større endringer, noe du kan lese om i Finansavisen Jus.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

Utgave 2 – 2018 kommer ut torsdag 24. mai

Bestillingsfrist 10. mai og materielfrist 14. mai

FOR ANNONSEINFORMASJON OM MAGASINET OG ELLERS I AVISEN KONTAKT:
Caroline Reed Smith-Meyer
Tlf.: 900 15 283 | E-post: caroline@vegna.no
www.businesskanalen.no

VI OVERVÅKER NÆRINGSLIVET

Her trår advokater hyppigst feil

Her er de tyve punktene i Regler for god advokatskikk som advokater hyppigst bryter, ifølge Advokatbladets undersøkelse av alle disiplinærfellelser i perioden 2013 til 2017.

BRUDD FORDELT PÅ PUNKTER I RGA			
1	Pkt 1. 3	165	26,30 %
2	Pkt 3. 1. 2	158	25,20 %
3	Pkt 3.3.1	87	13,90 %
4	Pkt 1.2	57	9,10 %
5	Pkt 3.2.1	44	7 %
6	Pkt 3.2.4	29	4,60 %
7	Pkt 3.1.5	27	4,30 %
8	Pkt 5.3	22	3,50 %
9	Pkt 2.3.2	20	3,20 %
10	Pkt 5.1.	19	3 %
10	Pkt. 3.2.2.	19	3 %
	Pkt. 4.5	18	
	Pkt. 4.1	16	
	Pkt. 3.1	14	
	Pkt. 3.5	14	
	Pkt. 5.4	13	
	Pkt. 2.3.1	12	
	Pkt. 5.5	12	
	Pkt. 3.1.6	12	
	Pkt. 3.1.7	12	

Viser både endelige og ankede fellelser i perioden 2013 til 2017.

PKT. 1.3

«En advokat skal i sitt virke opptre saklig og korrekt. Advokaten må unngå en opptreden som er egnet til å skade standens og yrkets anseelse.»

165 fellelser.

PKT. 3.1.2

«En advokat skal gi råd til klienten og ivareta hans interesser raskt, samvittighetsfullt og påpasselig. Advokaten er personlig ansvarlig for å utføre de oppgaver han påtar seg. Han skal holde klienten underrettet om sakens gang.»

158 fellelser.

PKT. 3.3.1

«Klienten har krav på å få opplyst hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Salæret skal stå i rimelig forhold til oppdraget og arbeidet som er utført av advokaten.»

87 fellelser.

PKT. 1.2

«En advokats oppgave er å fremme rett og hindre urett. Advokaten plikter innenfor lovens ramme og etter beste evne å ivareta sine klienters interesser. Det skal skje uten tanke på personlig fordel eller risiko, politisk oppfatning, rase, religion eller utenforliggende hensyn. Advokaten bør ikke identifisere seg med sin klient og har krav på ikke å bli identifisert med de standpunkter han forfekter for sin klient og de interesser klienten har. Advokaten plikter både å være rådgiver og talsmann for sin klient. Advokaten avgjør selv om han vil påta seg et oppdrag.»

57 fellelser.

PKT. 3.2.1

«En advokat skal ikke påta seg oppdrag hvis det som følge av oppdraget oppstår risiko for brudd på advokatens lojalitet og fortrolighet overfor klientene eller brudd på advokatens plikt til uavhengighet.»

44 fellelser.

PKT. 3.2.4

«En advokat skal være varsom med å ta oppdrag mot en tidligere klient. Advokaten skal avstå fra å påta seg oppdrag mot en tidligere klient dersom advokatens kjennskap til den tidligere klientens forhold vil kunne brukes til urettmessig fordel for den nye klient eller medføre skade for den tidligere klient.»

29 fellelser.

PKT. 3.1.5

«Hvis omkostningene i forbindelse med et oppdrag må antas å bli ufor-

holdsmessig høye i forhold til klientens økonomiske stilling eller de interesser saksforholdet gjelder, skal advokaten i tide gjøre klienten oppmerksom på dette. Før en advokat engasjerer en annen advokat, sakkyndig eller andre i anledning av et oppdrag bør klientens samtykke innhentes.»

27 fellelser.

PKT. 5.3

«En advokat skal ikke henvende seg direkte til motparten når denne er representert ved advokat i den sak henvendelsen gjelder, uten at sterke grunner taler for det og det ikke har vært mulig å få kontakt med advokaten, som snarest skal orienteres om henvendelsen og grunnen til den.»

22 fellelser.

PKT. 2.3.2

«En advokat skal overholde den taushetsplikt som han er pålagt gjennom lovgivningen. Opplysninger advokaten blir kjent med i sitt virke som advokat, må behandles fortrolig også når opplysningene ikke omfattes av hans lovbestemte taushetsplikt. Plikten til fortrolighet er ikke tidsbegrenset.»

20 fellelser.

PKT. 5.1

«Kollegial tillit og samarbeid mellom advokater er nødvendig så vel i klientenes interesse som for å unngå unødige tvister. Overfor kolleger skal en advokat alltid opptre med den hensynsfullhet og imøtekommenhet som er forenlig med klientens interesse.»

19 fellelser.

PKT. 3.2.2

«I samme sak må ikke en advokat rådggi, representere eller handle på vegne av to eller flere klienter hvis det foreligger eller oppstår motstridende interesser mellom dem i saken eller det er en klar risiko for dette.»

19 fellelser.

– Alle kan gjøre feil, men når advokater felles flere ganger i disiplinærsystemet, er det svært negativt, sier Jens Johan Hjort. Foto: Henrik Evertsson

Rystet over gjengangerne

– Disiplinærsystemet er for komplisert. Advokatforeningen ønsker å få et enklere system som folk forstår, og som bidrar til at de brodne karene avskiltes innen rimelig tid.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det sier Jens Johan Hjort, leder i Advokatforeningen. Han synes det er rystende at enkelte advokater er gjengangere i disiplinærsystemet.

– Gjengangere som får mange fellelser mot seg, og som overhodet ikke evner å etterleve regelverket, utgjør et problem for sine klienter, men også for tilliten til advokater generelt. Dette er svært negativt.

– Slik vil vi ikke ha det, rett og slett. I årstalen i fjor viste vi frem et skrekkeeksempel på hvor lang tid det kan ta for en advokat blir avskiltet. Den aktuelle advokaten hadde holdt på i fire, fem år før han mistet bevillingen. Dette går utover det rettsøkende publikum, og standens renommé, og er svært uheldig, sier Hjort.

FOR SENDREKTIG

Å ha en god disiplinærordning som har tillit i befolkningen, er viktig, understreker han.

– Advokatforeningen har mange ganger tatt til orde for å få en forenklet ordning. Dersom disiplinærsystemet var mindre fragmentert, ville det bli lettere å frata frynsete advokater bevil-

lingen. I dag tar det for lang tid fra første disiplinærsak til advokaten har mistet bevillingen, sier Hjort.

Han er i utgangspunktet positiv til Advokatlovutvalgets forslag om at fel- lende disiplinæravgjørelser legges ut i et åpent, offentlig register.

BRA FOR PUBLIKUM

– En form for registrering som gjør det mulig for potensielle klienter å se hvem som er felt, synes jeg er en god

FORDELING AV FELLELSER pr. KRETS	
Oslo	272
Hordaland og Sogn og Fjordane	56
Trøndelag	36
Romerike	26
Sør-Rogaland	24
Troms	18
Vest-Agder	18
Buskerud	16
Møre og Romsdal	16
Østfold og Follo	16
Midt-Hålogaland	15
Vestfold	15
Ikke-medlemmer	11
Helgeland og Salten	7
Oppland	6
Telemark	5
Finnmark	4
Haugesund	4
Hedmark	4
Aust-Agder	2

Viser både endelige og ankede fellelser

ting. Dette vil være viktig informasjon for publikum når de skal velge advokat. Vi har sagt at vi skal bli kvitt de brodne karene i Advokatforeningen, og da er et offentlig register ett av flere mulige virkemidler, sier Hjort.

En utfordring er tidsavgrensningen: I dag er fellelser offentlig tilgjengelige i fem år, mens Advokatlovutvalget foreslår at de skal være tilgjengelige i tre år.

– En offentlig registrering bør ikke være tilgjengelig på nett for alltid, understreker Hjort.

Advokatforeningen er positiv til forslaget om å innføre overtredelse- sgebyrer ved alvorlige eller gjentatte disiplinærbrudd.

AVSLUTTE BOET?

avskrive fordringene eller gjøre de om til kontanter, nå.

Din trygghet – Vi har kjøpt pengekrav (også uavklarte) i 16 år fra konkursbo. Alle beløp. Blir vi enige betaler vi straks. All informasjon behandles konfidensielt.

NYTT: vi kjøper også utestående **salærkrav**.

www.7-fjell.no

Fersk disiplinæavgjørelse:

Beskyldte dommere for å påvirke byggesaker

En advokat er felt i to separate klagesaker for å ha kommet med ubegrunnede, alvorlige beskyldninger mot en byutviklingsdirektør og dommere i tingretten.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokaten ble klaget inn både av kommunen der saken har sitt utspring, og av sorenskriveren ved den aktuelle tingretten.

Advokaten var prosessfullmektig for en privat part i en rettstvist mot kommunen om gyldigheten av et vedtak om et avslag om oppføring av bygningsmasse på en eiendom.

«INHABILISERTE SEG SELV»

I et prosesskrift fra juli i fjor skrev advokaten følgende:

«Jeg har via samtaler på ulike hold med sorenskriver og byutviklingsdirektør i

XX kommune, blitt kjent med at det avholdes møter mellom byutviklingsdirektøren og dommere på tinghuset. Av det jeg forstår, har verserende plan- og byggesaker som gjelder eiendommen, vært tematisert i disse møtene. Det er grunn til å tro at flere dommere, ut over sorenskriveren, har inhabilisert seg selv i plan- og bygningssaker som gjelder eiendommen. Det gir grunnlag for å frykte det verste. Det er også, dessverre, grunn til å tro at enkelte dommere på disse møtene har brukt sin stilling til å påvirke plan- og byggesaker som gjelder eiendommen i en negativ retning.

Jeg må på bakgrunn av dette spørre om dommeren som er satt på denne

saken har deltatt i disse møtene som beskrevet over, eller om det er av andre, muligens beslektede årsaker, finnes grunnlag for å tvile på upar-tiskheten.»

BA OM BEVIS

Dagen etter sendte sorenskriveren et brev til advokaten, der han skrev at han oppfattet uttalelsene som alvorlige beskyldninger, og ba ham om å underbygge påstandene. Advokaten svarte et par dager senere på brevet, og forklarte at han hadde mottatt opplysningene fra byutviklingsdirektøren i kommunen på et møte i kom-munen.

Delta er en partipolitisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon for ansatte i offentlig tjenesteyting. Delta er i vekst og har nå 39 yrkes-, bransje og medlemsorganisasjoner, 78.500 medlemmer og 2300 tillitsvalgte. Delta er tilsluttet hovedorganisasjonen YS. Se også www.delta.no

Leaders For
What's Next

LEDER FOR ADVOKATSEKSJONEN

Arbeidsrett | Ledelse | Medlemsorganisasjon i vekst

Er du en advokat med ønske om å lede? Som leder for Deltas advokatmiljø vil du få ansvar for juridisk rådgivning og prosedyre for domstolene innenfor et variert spekter av rettsområder. Trives du med kombinasjonen av fag og ledelse, er dette en fin mulighet. Vi søker en faglig sterk advokat med erfaring fra både kollektiv og individuell arbeidsrett.

Hos Delta vil du få en arbeidshverdag som lar seg kombinere med resten av livet. Du får faglig sterke og engasjerte kolleger, konkurransedyktig lønn og gode arbeidstids-, pensjons- og forsikringsordninger

Ring gjerne til Randi Flugstad hos Amrop Delphi, tlf. 905 84 138 eller Jan Pieter Groenhof i Delta, tlf. 412 24 772.

Se www.amropdelphi.no for fullstendig utlysning og for å søke stillingen. Søknadsfrist 7.mai.

Amrop Delphi

I klagen til disiplinærutvalget i Aust- og Vest-Agder, Sør-Rogaland og Hauge-sund kretser, anfører klager, sorenskriveren, at beskyldningene er usanne:

«Beskyldningene er oppsiktsvekkende og savner rot i virkeligheten, i det jeg hverken har engasjert meg i byutviklingssaker, kjenner eller har møtt byutviklingsdirektøren i XX, eller har hatt møte med advokaten som beskrevet i hans brev til retten.»

– BARE REIST SPØRSMÅL

I klagesaken hevder advokaten at han kun har reist spørsmål knyttet til dommerens habilitet, og at terskelen for å reise spørsmål knyttet til dommers habilitet, bør være lav.

Disiplinærutvalget er enig i at en advokat både har rett og plikt til å ta opp «forhold som kan danne grunnlag for inhabilitet hos retten», men at advokaten har plikt til å opptre med aktsomhet.

19 felt i mars

Totalt 19 advokater ble felt i disiplinær-systemet i mars. Tretten advokater ble ilagt kritikk, to fikk irettesettelse, og fire fikk advarsel. Åtte advokater fikk nedsatt sitt salær.

Ti saker ble avvist, og 32 advokater ble frifunnet.

«I nærværende tilfelle er det på det rene at det ikke en gang er avholdt noe møte mellom byutviklingsdirektøren i kommunen og noen av dommerne i tingretten. Hele grunnlaget for beskyldningene er således helt uten dekning i virkeligheten», skriver utvalget, som mener beskyldningen uten tvil svekker tilliten til advokater og «til hele rettspleien».

At advokaten ikke innser at han har overtrådt RGA på dette punktet, er graverende, mener utvalget.

Ytterligere varsel til Smith

Disiplinærutvalget vedtok i mars å varsle generalsekretær Merete Smith om ytterligere en advokat som er felt for interessekonflikt og dobbelrepresentasjon.

Utvalget feller advokaten for brudd på RGA 4.1 (opptreden overfor retten) og ga ham en advarsel.

I den andre klagesaken, fra kommunen, ble kommunen felt for brudd på RGA 1.3 (en advokat skal opptre saklig og korrekt) og ilagt kritikk. I tillegg ble det besluttet å varsle generalsekretær Merete Smith, som da skal vurdere om han skal rapporteres til Tilsynsrådet og eventuelt ekskluderes fra Advokatforeningen.

Begge sakene er anket til Disiplinærnemnden.

ADVOKAT PAKKEN

VI TILBYR TRE SAMARBEIDS-
MODELLER FOR ADVOKATER

- 1 Ved kontrakts-/oppgjørsoppdrag tar advokaten seg av kontraktsmøte og trenger ikke eiendoms-meglerbevilling. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.
- 2 Advokaten sørger for hele salgsprosessen til og med kontraktsmøte. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.
- 3 Ordinær systemleveranse fra websystemer med eller uten oppgjørstjeneste fra **Weboppgjør**. **Weboppgjør** vil da foreta oppgjør i advokatens klientregnskap og benytte advokatens klientkonto.

W-weboppgjør

morten@weboppgjør.no | 55 50 85 90 / 934 22 790 | www.weboppgjør.no

INNOVATIVT
SAMARBEID OM
EIENDOMS-
OPPGJØR

FRIGJØR
RESSURSER
OG KAPITAL

ØKT
FORTJENESTE
OG MINDRE
ANSVAR

Ingen asyl-innskrenkninger i menneskerettsdomstolen

Danskenes forsøkt på å gi nasjonalstatene mer makt i asylsaker, på bekostning av EMD, er avvist. Norske menneskerettighetseksperter er godt fornøyd med resultatet, mens dansk jusprofessor mener nordmennene legger gale premisser for debatten.

TEKST OG FOTO: ARNE KONGSNES

Anine Kierulf er fagdirektør i Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (NIM), som har som hovedoppgave å fremme og beskytte menneskerettighetene i Norge.

– I forhold til det opprinnelige forslaget er endringene er så store og hele tonen så radikalt forandret at København-erklæringen langt fra er noen «seier» for danskene, sier hun.

INGEN DANSK SEIER: Fagdirektør Anine Kierulf i NIM er fornøyd med at danskenes forsøk på å overstyre Menneskerettighetsdomstolens (EMD) uavhengighet på asylområdet ble kontant avvist i København.

Erklæringen ble vedtatt da justisministerne i medlemslandene i Europarådet møttes i København 12. og 13. april.

«NEGATIV TONE»

Danmark har formannskapet i Europarådet dette halvåret, og foreslo at medlemslandene skulle vedta en felles erklæring der særlig ett punkt vekket debatt: Punkt 26, et forslag om å gi mer makt til nasjonalstatene i asyl- og innvandringsaker.

Sverige, Finland og flere andre stater hadde sterke innvendinger mot forslaget, og også Europarådets såkalte Standing Committee sa i en uttalelse at «den negative tonen i erklæringen vil undergrave menneskerettighetsbeskyttelsen i Europa».

Her hjemme fikk regjeringen kraftig kritikk fra blant andre Kierulf for ikke

å ha involvert fagmiljøene på menneskerettigheter i Norge i sitt arbeid med erklæringen.

Kritikken ble også tatt opp i Stortinget 10. april av flere partier. «...Regjeringen har unnlatt å kommentere art. 26. Dette tolkes internasjonalt slik at Norge stiller seg bak art. 26 slik den er formulert», heter det i et representantforslag fra flere SV-politikere.

Norges ferske justisminister Tor Mikkelt Wara (Frp) varslet, etter spørsmål fra SV, at Norge ikke ville støtte forslaget.

– Jeg er blant dem som synes at Den europeiske menneskerettsdomstolen har en viktig rolle å spille. Jeg mener at når det gjelder de grunnleggende oppgavene som den er satt til å behandle, er det viktig ikke å svekke den, sa justisminister Tor Mikkelt Wara i Stortinget.

56.250 saker i restanse

I 2011 hadde EMD 161.000 saker i restanse. Ved utgangen av 2017 er tallet 56.250, forteller Erik Møse (69), som har vært Norges dommer ved EMD siden 2011.

– Dette skyldes først og fremst 14. protokoll, som innførte to viktige reformer: Enedommere fikk myndighet til å avvise åpent grunnløse saker, mens en komité bestående av tre dommere kan avsi dom hvor resultatet er klart ifølge EMDs praksis. Vi er derfor nå å jour med enedommersakene, hvor det vanligvis bare tar et par-tre måneder fra klagen kommer inn til avgjørelse er truffet. Nedarbeidelsen av de tyngre sakene vil nok være EMDs hovedutfordring i tiden fremover, sier Møse.

Møse returnerer til Høyesterett som dommer kommende sommer, og Justisdepartementet arbeider nå med å nominere hans etterfølger.

STYRKER DOMSTOLEN

Frode Elgesem leder Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg, og har også prosedert saker for EMD. Han er glad for resultatet i København.

– Statene bekrefter sin dype og grunnleggende tilslutning til konvensjonen og klageretten til EMK som hjørnesteinen i systemet for å beskytte menneskerettighetene i Europa, sier han.

– Feil premisser

Premissene som er grunnlag for kritikken mot danskenes synspunkter om EMD, er helt feil, skriver jusprofessor Mads Bryde Andersen i en kronikk i Aftenposten, som svar på kritikken fra NIM.

Andersen er professor ved Københavns Universitet, og mener at kritikken fra Danmark mot EMD handler om maktfordelingen:

«EMDs dynamiske fortolkninger har for eksempel med hjemmel i retten til «privatliv og familieliv» skapt regler om familiegjennforening, utvisning av kriminelle utlendinger, vern mot nabostøy og forbud mot fotografering av kjente personer.

Slike regler kan være vel og bra, men i et demokrati vedtas de av folkevalgte etter en demokratisk prosess. Da de hverken var kjent eller forutsatt da konvensjonen som brakte EMD til verden ble skrevet, utfordrer de derfor demokratiene», skriver han.

Professor Andersen ønsker ikke å spekulere i hvorfor motstanden mot pkt. 26 ble så massiv.

– Jeg forsøker å holde mitt bidrag til debatten omkring de konstitusjonelle problemer; om hvilken rolle domstolen bør utfylle, og under hvilken kontroll. Det eneste jeg kan se, er at vi i Danmark har en langvarig tradisjon om frie debatter om følsomme problemstillinger. Hvordan andre land står til sammenligning, vil jeg nødig gjette på, sier Andersen til Advokatbladet.

Konfliktens kjerne

Art. 26 (slik forslaget forelå i februar i år):

«Ved undersøkelse av saker knyttet til asyl og innvandring bør EMD vurdere og ta fullstendig hensyn til effektiviteten av innenlands prosedyrer og, hvor disse prosedyrene ser ut til å fungere rettferdig og med respekt for menneskerettighetene, unngå å gripe inn med unntak av under de mest eksepsjonelle omstendigheter.»

– Det er først og fremst en del staters manglende etterlevelse av konvensjonen og dommene, ikke EMDs tolkingsstil og utvikling av konvensjonen, som bidrar til det store antall klager, og som er EMDs hovedproblem, sier han.

Hvordan Menneskerettighetsdomstolen skal sikre at medlemslandene retter seg etter EMDs domsavsigelser

tar, ser han derimot ingen åpenbar løsning på.

– Manglende reelle sanksjonsmuligheter mot stater som velger å bryte sine internasjonale forpliktelser, er folkerettens akilleshæl, sier Elgesem.

– Men det er meget positivt at erklæringen nå peker ut manglende etterlevelse som hovedutfordringen.

Seks søkere

Etter fornyet utlysning, er det nå seks navn på søkelisten som ny norsk dommer i EMD.

Høyesterettsdommer Arnfinn Bårdsen (51).
Advokat i Sintef, Grethe Marie Lie Selven (56).
Advokat i Hjort, Nicolai Skjerdal (48).

Jusprofessor Mads Andenæs (60).
Lagdommer i Borgarting, Elizabeth Baumann (59).
Senior Lecturer, University of Bristol, Eirik Bjørge (35).

Elleve norske saker til behandling i EMD

Menneskerettighetsdomstolen har elleve norske saker under behandling. Åtte av dem er barnevernssaker, noe som vekker bekymring i Strasbourg.

TEKST: ARNE KONGSNES

Advokat Marius Emberland (47) hos Regjeringsadvokaten er Norges faste prosessfullmektig for saker i EMD. Han har selv prosedert to saker i muntlig høring for EMD, men har også hatt

ansvaret for en rekke saker som kun har gått for skriftlig behandling.

Av de elleve sakene som er kommunisert til Norge fra EMD, gjelder åtte barnevernsvedtak, opplyser Emberland.

Den ferskeste kom 9. april i år. Da ble det klart at ankesaken slipper gjennom til full behandling i storkammeret med alle 17 dommere. Saken skal behandles først i 2019. Norge ble frifunnet høsten 2017, men nå skal altså anken behandles.

Saken gjelder artikkel 8. Barnets biologiske mor klager over at barnet hennes med tvang ble adoptert til fosterforeldrene.

De andre barnevernssakene er alle fra 2015 og 2016, og gjelder EMKs artikkel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv. Noen av sakene gjelder også andre artikler i EMK.

– Vi avventer dom i fire av disse sakene. To andre saker er på det nærmeste ferdig saksforberedt, og i den siste er saksbehandlingen ikke avsluttet, sier Marius Emberland.

VEKTLEGGER ULIKE HENSYN

– De mange innklagede norske barnevernssakene vekker bekymring i Strasbourg, sier Anine Kierulf, fagdirektør i Nasjonal institusjon for menneskerettigheter.

Hun beskriver barnevernssakene som ekstremt vanskelige vurderinger, der

det også store forskjeller på hva som vektlegges i de ulike nasjonalstatene.

– Sør i Europa står det biologiske prinsipp sterkt, mens «barnets beste» også i form av andre tilknytningsformer står sterkt i deler av Nord-Europa, som i Norge.

ADVOKATER SENTRALT

På andre saksfelter er det to advokater involvert: *Mona Høiness* og *Steingrim Wolland*.

Mona Høiness klagde i 2014 til EMD. Saken ble kommunisert til norske myndigheter fra EMD sommeren 2017. I denne saken er hovedspørsmålet om det var en krenkelse fra statens side å frikjenne daværende Hegnar Online for hets mot Mona Høiness. Saksforberedelsene er ikke avsluttet.

Hetsen kom særlig etter at Høiness vant retten til en arv på om lag 100 millioner kroner. Høiness tapte i både tingretten og lagmannsretten da hun saksøkte Hegnar Online med krav om erstatning for ærekrenkelser. Vinteren 2014 avviste Høyesterett å ta anken opp til behandling.

Klagen gjelder EMKs artikkel 8 og særlig hennes rett til privatliv. Spørsmål om saksbehandlingskostnader, over 180.000 kroner, er også berørt i klagen.

DOKUMENTBESLAG

Wolland mot Norge ble kommunisert til Norge i januar 2014, klagen ble levert i 2012.

– Saken er ferdig forberedt og det ventes dom i saken, men det er uvisst når den kommer, forteller Marius Emberland.

Klagen gjelder EMKs artikkel 8 og 13, henholdsvis retten til respekt for privatliv og familieliv og retten til effektivt rettsmiddel. Klagen gjelder særlig spørsmål knyttet til et beslag av rundt 100.000 dokumenter i forbindelse med Økokrims tidligere etterforskning av Wolland.

Steingrim Wolland ble i 2013 dømt i Borgarting lagmannsrett til 90 dagers betinget fengsel for uaktsom medvirkning til bedrageri. Høyesterett bekreftet senere dommen.

TVUNGENT PSYKISK HELSEVERN

Den siste av de elleve sakene er en klage fra 2014 fra en norsk mann født i 1956, som etter en rekke alvorlige voldsdommer med påfølgende soning i dag sitter på Ila fengsel og sikringsanstalt under tvungent psykisk helsevern.

Klagen gjelder EMKs artikkel 5, retten til frihet og sikkerhet. Mannen mener blant annet at han i strid med Høyesteretts dom fra 2011 ikke mottar behandlingen han har krav på. Saken ble kommunisert til Norge fra EMD 6. februar i år.

EMD-tips til advokater

Skal du bringe en sak inn for EMD? Her er noen gode tips fra advokat Marius Emberland hos Regjeringsadvokaten.

Emberland har en doktorgrad i rettsvitenskap fra Oxford og bakgrunn fra Norsk senter for menneskerettigheter, Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo og fra Rettsavdelingen i UD. Han har vært hos Regjeringsadvokaten siden 2008.

Her er Emberlands tips til advokater som skal forholde seg til EMD:

- **LÆR DEG PROSEDYREN:** Prosedyrene for å klage til EMD, og retningslinjene for videre saksgang, er betydelig innskjerpet de senere

årene, og vilkårene for å kunne få tatt en sak til behandling er strammet inn i praksis. Du må derfor være godt kjent med EMDs prosedyrereglement og diverse rundskriv og retningslinjer for hvordan du skal gå frem når du representerer en klager for domstolen.

- **9 AV 10 SAKER AVVISES:** – Vi opplever ofte at advokater, etter å ha tapt en sak i det norske domstolssystemet og har sendt en klage til EMD, gir inntrykk av at dette i seg selv innebærer at saken er tatt til behandling i EMD. Det er en sannhet med modifikasjoner, og som kanskje kan gi klagere og andre urealistiske forventninger om hva EMD kan bidra med. Jeg vil anslå at rundt nitti prosent av

EMD

I 2017 avsa EMD totalt 1.068 dommer som berørte 15.595 saker.

Erik Møse har vært Norges dommer siden 2011.

EMD behandlet 132 søknader vedrørende Norge i 2017. 129 av disse ble erklært uopptakelige eller avvist av andre grunner. Retten avsa tre dommer, i en av dem ble det funnet minst ett brudd på Europakonvensjonen om menneskerettigheter.

I denne saken fastslo retten at en journalist fra Dagens Næringsliv var ikke pliktig til å fortelle hvem som var kilden i en ti år gammel nyhetssak.

I perioden 1959-2017 er det avsagt 45 dommer som gjelder Norge. 29 av disse var fellede og flertallet av dommene – 12 – gjaldt EMKs artikkel 6, retten til rettfærdig rettergang.

alle klager mot Norge som sendes til EMD og registreres som klagesaker der, blir avvist av EMD med en svært kortfattet begrunnelse. Motparten, altså staten, blir ikke informert om slike saker og vil heller ikke bli invitert til å komme med merknader til klagen før EMD avviser den. Det er først når EMD beslutter å kommunisere saken for norske myndigheter, at vi egentlig kan snakke om at en klagesak er til reell behandling i domstolen.

- **ARGUMENTÈR MED PRAKSIS:** Etter vår erfaring er viktig at advokaten som representerer klager har satt seg godt inn i EMDs praksis og at argumentene er godt forankret i denne praksisen.

Marius Emberland hos Regjeringsadvokaten er Norges faste prosessfullmektig for saker i EMD. (Foto: Regjeringsadvokaten)

Riksadvokaten maner til straffemoderasjon

- Riksadvokat Tor-Aksel Busch mener at straffenivået ikke bør fortsette å øke, uten nærmere refleksjon.
- Politikken på strafferettsområdet er styrt av mediene og av spektakulære hendelser, mener politikerpanel.
- Førsteamanuensis ved Politihøgskolen mener minstestraffene for de mildeste formene for sovevoldtekt skaper motstand fordi vi sender relativt velfungerende menn fra byens bedre strøk i fengsel.

Riksadvokat Tor-Aksel Busch.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Dette var litt av innholdet på seminaret Norsk kriminalpolitikk; hvor står vi, og hvor går vi?, som ble arrangert av Advokatforeningen og Riksadvokaten i fellesskap rett over påske. Seminaret kom i stand som følge av at riksadvokat Tor-Aksel Busch på Forsvarergruppens høstseminar i fjor foreslo et tettere samarbeid med Advokatforeningen i den kriminalpolitiske debatten.

– Det er altfor sjeldent vi diskuterer retningen på det vi gjør utover enkeltsakene, og enkeltsakene preger nyhetsbildet. I Danmark får en ubåtkaptein stor oppmerksomhet, langt større enn det saken etter mitt syn fortjener, vi inviteres inn i en morbid verden til å bli en slags nasjon av kikkere. Det kommer journalister fra ti til femten land som dekker hver detalj, og jo mer grotesk den er, jo mer oppmerksomhet får den. Mens de store linjene går oss ofte hus forbi. Det er tid for å stoppe og tenke litt, og reflektere nærmere over hvor er vi, og ikke minst, hvor skal vi, innledet riksadvokaten.

HOPP I ANTALL FENGSELSDØGN

Virkemiddelet straff må i enhver rettsstat brukes med forsiktighet og varsomhet, understreket han.

– Hvis vi ser norsk kriminalpolitikk over et visst tidsrom, så er det ingen tvil om at den har gjennomgått ganske store endringer, sa han, og viste til at

antallet fengselsdøgn i Norge økte fra 670.000 i 2005 til 1,2 millioner i 2015.

– En mulig forklaring kan være at vi oppklarer mye mer kriminalitet enn tidligere, og at det derfor er blitt langt flere dommer. Men dette faller som forklaringsmodell, fordi antall dommer i perioden falt med femten prosent. Og kriminaliteten har ikke endret seg så mye i sin grunnstruktur. Den eneste rasjonelle forklaringen, er at straffene er blitt betydelige strengere, sa Busch.

– Jeg skammer meg overhodet ikke over å ha vært en talsmann for strengere straffer, og der er vi ikke helt i mål på alle områder, men vi må påse at dette ikke bare ruller videre, uten nærmere ettertanke, sa Busch.

BRYTES NED SOM SYSTEM

Professor Jørn Jacobsen i Forskergruppen for strafferett og straffeprosess ved Universitetet i Bergen mener at samfunnet ikke har en god nok refleksjon om straffenivået er rimelig eller ikke.

Han sammenlignet straffeskjerpelsene med å skulle bygge på et hus:

Sosiolog og førsteamanuensis Sverre Flaatten ved Politihøgskolen.

Seminaret traff fullt hus. Her tidligere statssekretær Vidar Brein-Karlsen (Frp) i samtale med Advokatforeningens kommunikasjonssjef Baard Amundsen. Også Geir Lippestad var blant tilhørerne. Stående midt i bildet professor Jørn Jacobsen. Foran til venstre advokatfullmektig Caroline Akthar fra Advokatforeningen.

– Når man skal bygge på, må man se hvordan bygget er i utgangspunktet. Et tilfeldig påbygg kan fungere, men hvis det blir for mange påbygg, vil huset som system kollapse, og bli en usammenhengende masse. Det er akkurat dette som er problemet i strafferetten i dag, fordi mange av endringene skjer helt partikulært. Over tid vil dette bryte ned strafferetten som system, og det skal vi bekymre oss for, sa Jacobsen.

Han anbefalte den tettepakke salen om å «rygge tilbake til prinsippene og vurdere retning ut fra dem».

MEDIEDREVNE POLITIKERE

Blant politikere er oppfatninger om strafferettsfeltet veldig mediedrevet, sa paneldeltagerne Sveinung Rotevatn (V), statssekretær i Justisdepartementet og Peter Frølich (H), justispolitisk talsperson i Høyre, da de sammen med stortingsrepresentant Kari Henriksen (Ap) og tidligere justisminister Knut Storberget (Ap) diskuterte strafferetten som politisk virkemiddel.

– Hvis vi skal følge logikken til Jørn Jacobsen, så står vi ideologisk i løse lufta. Jeg er enig i at vi må forsøke å frikoble oss fra mediesaker og spektakulære hendelser. Ett hundre prosent av Dokument 8-forslagene i Stortinget er basert på oppslag i TV2-nyhetene tre uker før. Det er rett og slett ikke bra. Det er mye symbolpolitikk, sa Rotevatn.

Et dok-8-forslag er et representantforslag fra en eller flere stortingsrepresentanter som behandles i den stortingskomiteen som har fagansvar for saken.

Det er ikke dok-8-forslagene som skaper politisk «overkill» i strafferetten, parerte Knut Storberget.

– Det som virkelig ville fått veldig alvorlige konsekvenser, er å heve maksstraffene i Norge. Dette ville fjernet oss fra det vi har politisk konsensus om; at vi skal ha et moderat straffenivå. For meg er det også et stort paradoks at når vi burer noen inn på Oslo krets fengsel, så møtes de av de samme veggene som innsatte gjorde på 1800-tallet, sa Storberget.

Han mener at normalstraffbegrepet er uheldig, og at dommerskjønnet skal være betydelig.

KLASSEJUSS

Sverre Flaatten, førsteamanuensis ved Politihøgskolen og sosiolog, innledet om straffeutviklingen de siste femti årene.

Minstestraffer har noe av «det gamle stivbeinte» i seg, mente han, og trakk frem klassebakgrunn som en viktig årsak til motstanden mot høye minstestraffer for eksempel på seksuallovbruddsfeltet.

– I voldtektssaker særlig møter man et mangfold av forskjellige overgrepere. De får i dag strengere straffer, og man kan si det er rettferdig. Men en grunn til at dette vekker reaksjoner, særlig det som skjer med minstestrafte i saker av den mildere formen, er at man ikke

bare møter én overgripstype. Voldtekt har det kjennetegnet at man møter lovbrøyttere fra alle sosiale lag, og da begynner alarmen å gå mange steder.

– Vi sender relativt velfungerende menn fra byens bedre strøk i fengsel. Det kan godt være rettferdig, men da legger man seg ut med mektige krefter i samfunnet. Det er ikke sikkert vi vil det, sa Flaatten.

Han kalte minstestrafte for «slegga».

– Når du begynner å bruke den, får du to problemer. Det ene er straffens sosiale karakter. Det vekker en annen type motstand, og skaper en drivende effekt. Minstestrafte setter straffeutmålingen i bevegelse, driver straffen oppover, og graverer mot toppunktet. Den er en av grunnene til at vi har et dramatisk fall i anmeldt kriminalitet, men en jevn stigning i bruk av fengsel, sa Flaatten.

Politikerpanelet bestod av Sveinung Rotevatn (V), Knut Storberget (A), Kari Henriksen (A) og Peter Frølich (H).

Stang inn

Schjødt-advokat Trond Stang er ny leder av Etikktutvalget, og mener det er på tide å vurdere interessekonflikt-regelen om «smitte». Han er positiv til flere av forslagene til ny disiplinærordning, og mener det er en myte at advokater har dårlig omdømme.

TEKST: JULIE MESSEL
FOTO: HENRIK EVERTSSON

Navn: Trond Stang

Alder: 64

Bosted: Oslo

Opprinnelsessted: Skien

Tittel: Advokatpartner

Arbeidsplass: Schjødt

Sivilstatus: Gift med ungdomskjæresten Mette

Antall barn: Døtrene Marie og Julie

Hvilke aviser eller nettaviser leser du daglig? Aftenposten og DN i papir hjemme til morgenkaffen. På nett Dagbladet, VG, E24 og Odd-stoff i Varden og TA.

Favorittnettsted: Yr.no og Odd.no

Favoritt-tidsskrift: Ingen

Hvilken bok leste du sist? Det var min påskekrim i år, Den grenseløse av Jussi Adler-Olsen.

Hvilken app bruker du mest? Lightroom CC og Google Maps

Lager du matpakke? Nei, men det er fordi vi har en fantastisk kantine i Schjødt.

– I de store advokatfirmaene er interessekonfliktspørsmål blitt et nærmest daglig problem, forteller Trond Stang.

Advokatforeningens etikktutvalg behandler ikke disiplinærsaker, men er høringsutvalg for endringer i Regler for god advokatskikk (RGA) og etikkspørsmål for øvrig. Utvalgets hovedoppgave er å vedlikeholde den nettbaserte kommentarutgaven til RGA, og å vurdere eventuelle behov for endringer i reglene.

En regel som bør vurderes, er den såkalte identifikasjonsregelen i punkt 3.2.6., mener Trond Stang.

– Den sier at hvis én advokat i firmaet har interessekonflikt, har alle kollegene det også. Dette er i seg selv vel fundert, men jeg mener det er på tide å vurdere om dette skal reguleres annerledes, eller i hvert fall noe mer nyansert, når en advokat «har med seg smitte» fra sitt forrige firma, sier Stang.

I de store firmaene med mange nyansettelser kommer spørsmålet om interessekonflikter ofte opp, forteller Trond Stang.

– Hver gang et nytt oppdrag kommer inn, må mulige interessekonflikter sjekkes. Siden forrige sjekk kan situasjonen være endret, fordi det har kommet advokater til firmaet som har hatt en relasjon til motparten i det nye oppdraget, sier Stang.

«Konsekvensene for en advokat som får en fellelse mot seg på et mindre sted kan bli betydelige. Det får heller være opp til dyktige gravejournalister å finne fram til gjengangerne og gi disse omtale.»

– Enkelte har stilt spørsmål ved at advokater er satt til å dømme advokater. Min erfaring er at det ikke er noen fare for kameraderi. Hvis en advokat ikke er komfortabel på grunn av en tett relasjon til innklagede advokat, melder hun seg inhabil, sier Trond Stang.

Etikkutvalgets kan også gi råd til enkeltmedlemmer vedrørende etiske spørsmål som måtte oppstå, forteller Trond Stang.

930.634 KRONER I BOT

Advokatlovutvalget har i forslaget til ny advokatlov foreslått flere endringer i disiplinærsystemet (se side 30), blant annet at også advokatforetak kan bli innklaget, ikke bare enkeltadvokater som i dag.

– Jeg er enig i at det bør være adgang til å klage advokatforetak inn for disiplinærorganene, men er i tvil om hvilke typer overtredelser det vil være aktuelt for. Det har jeg ikke tenkt gjennom. Det mest naturlige er at foretakene får en såkalt påse-plikt, altså at de for eksempel skal sørge for at de har systemer og rutiner for interesse-konfliktsjekk før de påtar seg et oppdrag, sier Stang.

Advokatlovutvalget foreslår også en mulighet til å ilegge bøter, et såkalt overtredelsesgebyr på maks 930.634 kroner (10 G) som kan gis i tillegg til disiplinær kritikk ved mer alvorlige regelbrudd.

Bøter kan særlig ha en funksjon ved gjentatte overtredelser, og da særlig ved samme kategori overtredelser, for å komme gjengangerne til livs, mener Stang.

– Hvorvidt bøter vil hjelpe, kommer nok an på bøtenivået og bøtenes relative størrelse til advokatens inntektsnivå. Der er variasjonene som kjent svært store. Det er min erfaring at advokater og advokatforetakene tar

klager alvorlig, og synes det er svært ubehagelig å bli innklaget. Systemet vi har i dag har god preventiv virkning overfor de aller fleste, sier Stang.

PUBLIKUM USIKKER PÅ BEGREPENE

Disiplinærsystemet ilegger enten kritikk, irettesettelse eller advarsel ved brudd på RGA. For publikum er det ikke gitt hva som er den strengeste reaksjonen, mener Advokatlovutvalget, og foreslår å slå sammen de tre til én reaksjon, kalt disiplinær kritikk.

– Jeg forstår at det for publikum kan være vanskelig å forstå hva som ligger i begrepene, men synes det bør være to nivåer på reaksjonsformene. Det kan oppnås ved å ilegge bot ved alvorlige overtredelser, og også ved gjentatte brudd på RGA, selv om disse er av mindre alvorlig karakter.

– Burde det være enklere for publikum og offentligheten å få kjennskap til fellelser i disiplinærsystemet, og i tilfelle hvordan?

– Jeg tror ikke det er riktig å etablere en gapestokk med innklagede advokats navn oppgitt. Det kan være relativt unnskyldelige situasjoner som

innebærer en overtredelse av en bestemmelse, og det er ikke lett for publikum å skille det alvorlige fra det mindre alvorlige. Konsekvensene for en advokat som får en fellelse mot seg på et mindre sted kan bli betydelige. Det får heller være opp til dyktige gravejournalister å finne fram til gjengangerne og gi disse omtale, sier Stang.

STÅR GANSKE BRA TIL

Han er solbrun og blid etter en påskeuke på hytta i Valdres; med bitende kulde i marsnatta, stjerner og fullmåne som lyste opp Damtjern ved Aurdal, og strålende solskinn og snø som knistret under skiene på dagtid. Ferie gir overskudd til arbeid. Vinter gir overskudd til vår. Nå venter altså en ny årstid for Schjødts arbeidsrettsekspert, etter at han overtok stafettpinnen som leder av Etikkutvalget ved årsskiftet.

– Det er et verv og et arbeid jeg er stolt og glad for å få utføre, sier Stang.

– Etter å ha jobbet som advokat i 32 år, og dessuten sittet i disiplinærutvalg i flere omganger, føler

jeg at jeg er kvalifisert for vervet. Jeg er over seksti år. Det blir kanskje det siste jeg gjør for Advokatforeningen.

Han mener at det er en myte at det er mange etikkbrudd blant advokater, og tror ikke at norske advokater har et dårlig rykte.

– I 2016 var det 514 klagesaker i disiplinærutvalgene og antall advokater med bevilling her i landet var 7738. I 2017 er antallet advokater 7840, og antall klagesaker har økt til 553. Av de sakene som ble ferdigbehandlet i 2017, var det fellelser for brudd på RGA i drøye en tredel av sakene. Jeg tror ikke dette er så galt i forhold til andre yrkesgrupper.

STANG INN I JUSSEN

Stangs vei inn i jussen var relativt åpenbar. Hans forfedre før ham var ju-

«Hvis du i større grad vil bestemme over din hverdag, må du gå til et «gammeldags» advokatfirma.»

Trond Stang

Stang er ihuga Odd-fan, og følger laget sitt i tykt og tynt. Hvis han kan bidra med juridiske råd til ledelsen i hjemstedets fotballklubb er han ikke vanskelig å be. Noen medgangssupporter er han ikke. Stang jubler med Odds seire, og gråter med lagets nederlag.

rister. Hans far var riktignok skogforvalter med utdanning fra Ås, men ellers er det stort sett jurister bakover i rekkene så langt du kan tenke jus i dette landet.

Trond Stang er tippoldebarnet og oldebarnet til de tidligere statsministrene og juristene Frederik og Emil Stang – grunnleggeren av partiet Høyre – og barnebarnet til høyesterettsjustitiarius Emil Stang d.y. Ikke umulig at det hadde noe å si for hans valg av utdanning. For allerede som barn skjønte han at det var en verden av lover og regler der ute, og dersom du kunne dem og behersket anvendelsen av dem, stilte du sterkere. Selv om han neppe var sterkest, yngstemann av fire sønner.

Trond Stang er født i Engerdal, mellom Røros og Trysil, men oppvokst i Skien. Der fullførte han skolegang og guttedager.

NYE OLJE-REGLER

– Som nyutdannet jurist fikk jeg jobb i olje- og energidepartementet. En fantastisk mulighet for en 26-åring, mimrer Stang.

– Det var en spennende tid. Petroleumsindustrien var relativt ny. Det var mye som skulle på plass, særlig av regelverk.

Og hadde det åpnet seg en spennende stilling i departementet, kunne han lett

sett for seg en karriere som jurist der. Men det bar inn i advokatyrtet.

SCHJØDTS SENTRALSTYRING

Da Stang begynte i Schjødts i 1987, var de elleve advokater. Siden har Schjødts hatt en formidabel vekst. Noen vil hevde selskapet har vokst for mye, og for raskt. Fra 2005 har veksten vært stor både i antall advokater og i omsetning, noe som skyldes flere forhold, påpeker Stang.

– Men en sterk, sentral ledelse – hvor fordeling av oppdrag som kommer inn ikke overlates til den enkelte advokat – har nok vært avgjørende. En partner er en brikke i produksjonsapparatet, på lik linje med alle de ansatte advokatene og advokatfullmektigene, bare med den forskjellen at en som medeier sitter igjen med mer penger når regnskapet gjøres opp, sier Stang.

– En advokat sa til meg, riktignok for mange år siden, at et firma med to partnere har en partner for mye. Hvis du i større grad vil bestemme over din hverdag, må du gå til et «gammeldags» advokatfirma, sier Stang.

– MANGE TREKKER «VARSLINGS-KORTET»

Stang er eldste partner i Schjødts arbeidsrettsavdeling, og gir arbeidsrettslig rådgivning til et stort antall av Schjødts faste klienter.

– Det er HR-folk og andre med personalansvar som har små problemer en dag og større problemer en annen dag. Vi jobber med større prosesser knyttet til kjøp og salg av virksomheter, der forholdet til ansatte påvirkes, det kan være omorganiseringer som en konsekvens av en transaksjon, eller fordi det er nødvendig å tenke nytt. Varslingssaker har vi regelmessig på vårt bord, og i langt flere situasjoner enn varslingsreglene er ment å dekke.

– Det er faktisk blitt et uttrykk i miljøet «å trekke varslingskortet», som henspiller på arbeidstakere som har blitt kritisert for mangelfull jobbutførelse, eller på annen måte føler seg urettferdig behandlet av sjefen, og som svarer med å «varsle» om trakassering og uakseptabelt arbeidsmiljø, forteller han.

FOLKESKIKK RULER FORTSATT

For advokater, er en betydelig del av fellelsene i disiplinærsystemet knyttet til deres opptreden.

– Kravet er at en skal opptre saklig og korrekt, altså utvise god folkeskikk i forhold til motparter, kolleger og dommere. En skal huske på at advokatarbeid ikke er en idrettskonkurranse som skal vinnes for enhver pris, men at en skal prøve å hjelpe partene fram til gode løsninger hvis det er mulig.

38 MR-krav til Norge

Direktør Petter Wille trakk frem den store gruppen eldre hjemmeboende personer som utsettes for vold, som en svært sårbar gruppe.

Myndighetene må sørge for at domstolene er organisert og finansiert slik at både sivile saker og straffesaker kan bli avgjort innen rimelig tid, krever Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (NIM) overrakte sin årsmelding til Stortinget den 10.april. Årsmeldingen for 2017 inneholder 38 anbefalinger og utfordringer. Her er et lite utvalg:

«Innen rettspleien fører manglende ressurser til at kravet til å få sin sak avgjort innen rimelig tid utfordres, og brytes, både i sivile saker og straffesaker. Myndighetene må sørge for at domstolene er organisert og finansiert på en måte som ivaretar de krav borgerne etter Grunnloven og EMK har på å få avgjort sine saker for domstolene innen rimelig tid.»

«Vi anbefaler at det iverksettes tiltak for å avhjelpe de systematiske svakhetene ved behandlingen av voldtektssaker og saker om mishandling i nære relasjoner som kvalitetsundersøkelsen over behandling av voldtektssaker har avdekket.»

TAUSHETSPLIKT OG INNSYN

NIM anbefaler også «en helhetlig gjennomgang av taushetspliktbestemmelsene i norsk lovgivning og forvaltningens utøvelse av innsynslovgivningen.»

«Vi anbefaler at spørsmålene om offentlighet og innsyn i rettspleien generelt, og strafferetten spesielt, samt spørsmål om kildevern bør utredes nærmere og helhetlig i lys av de men-

neskerettslige krav som følger av Grunnloven og EMK.»

MAKTEN OVER ORDSKIFTET

Årsmeldingen gir også anbefalinger knyttet til hvordan norske myndigheter kan møte aktører som Facebook.

«Vi anbefaler også at myndighetene bør utrede hvilke virkemidler som er tilgjengelig for å imøtegå multinasjonale kommersielle aktørers makt over det digitale ordsiftet.»

«Vi anbefaler å prioritere arbeidet med ny medieansvarslov og de problemstillinger knyttet til det norske mediemangfoldet som løftes frem i NOU 2017: 7.»

SAMVÆR OG MR

«Når det gjelder barns menneskerettigheter generelt, er ett spørsmål hvordan samværsomfang skal fastsettes i overensstemmelse med menneskerettighetene. Vi anbefaler at dette klargjøres i arbeidet med ny barnevernslov.»

«Vi anbefaler at myndighetene må gi enslige mindreårige asylsøker over femten år et likeverdig omsorgstilbud.»

«Også vold og overgrep mot eldre er en menneskerettsutfordring. Vi anbefaler at myndighetene iverksetter effektive tiltak på systemnivå for å forebygge og forhindre dette.»

HOLDNINGER TIL ROM

«Kommunal og moderniseringsdepartementet bør initiere undersøkelser av befolkningens holdninger til de nasjonale minoritetene rom/sigøynere og tater/romani.»

«På feltet næringsliv og miljø, bør myndighetene prioritere arbeidet med å styrke og samstemme veiledningen som gis om menneskerettigheter til næringslivsaktører.»

NIM gjentar anbefalinger fra 2015 og 2016 som «fortsetter i negativ retning, tross våre anbefalinger»:

«Regelverk og praksis må endres for å sikre at personer i arrest eller varetekt ikke isoleres i større utstrekning enn det som er strengt nødvendig.»

«Når det gjelder personvern (...) bør det utredes nærmere hvordan et eventuelt digitalt grenseforsvar kan tilpasses de krav som følger av EMK.»

«Utredningsinstruksen bør endres slik at plikten til å utrede menneskerettslige spørsmål i forbindelse med lovgivningsarbeid fremgår eksplisitt.»

– Vaktbikkja blir ikke hørt

– Vi ser en rekke områder der menneskerettighetene utfordres, og der det er rom for forbedringer. Vi forventer at meldingen vil leses og debatteres i Stortinget, og har en forventning om at anbefalingene følges opp, sa NIMs styreleder Åsne Julsrud på lanseringsseminaret av årsrapporten.

Anbefalingene fra fjorårets årsrapport er fortsatt ikke fulgt opp.

– I fjor samlet Stortinget seg om et anmodningsvedtak overfor regjeringen, der vi ba regjeringen gjennomgå anbefalingene i NIMs årsmelding og komme tilbake til Stortinget om hvordan anbefalingene ble fulgt opp. Der står vi i dag, sa Solveig Horne (Frp), medlem av justiskomiteen.

Manglende oppfølging av NIMs anbefalinger må få konsekvenser, mente Dagbladets kommentator Marie Simonsen: «For hva er vitsen med en vaktbikkje hvis man ikke hører når den bjeffer, eller frykter dens bitt?», skrev hun.

JU\$NYTT nr. 4/2018

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Høyesterett i plenum: Samene i bygdelaget tapte

Høyesterett avsa 9. mars 2018 enstemmig plenumsdom – **HR-2018-456-P** – som gjaldt tvist om forvaltningen av en betydelig del av grunnen i Unjárgga gielda/ Nesseby kommune i Finnmark. Spørsmålet var om lokalbefolkningen i en bestemt del av kommunen, i tillegg til å ha bruksrettigheter som bygger på alders tid bruk, også har rett til å forvalte de fornybare naturressursene bruksrettighetene er knyttet til, eller om denne retten ligger hos Finnmarkseiendommen Finnmarkkuopmodat (FeFo) som grunneier. Det er tale om retten til å forvalte blant annet jakt, fangst og fiske.

Ved utmarksdomstolens dom 23. januar 2017 fikk Unjárgga gilisearvi/ Nesseby bygdelag langt på vei medhold i de fremsatte kravene. FeFo's anke til Høyesterett førte imidlertid frem.

Proposisjon ny personopplysningslov

Regjeringen fremla før påske **Prop. 56 LS (2017–2018)** med forslag til ny personopplysningslov og gjennomføring av EUs personvernforordning (**GDPR**) i EØS-avtalen. Regjeringens høringsnotat var kort omtalt i Ju\$nytt nr. 3/2018. Lovforslaget viderefører i hovedsak forslaget i høringsnotatet.

Dagens bestemmelse om behandling av sensitive personopplysninger i arbeidsforhold er imidlertid videreført. Det er også noen andre presiseringer og endringer fra høringsnotatet. Det gjennstår å se om loven trer i kraft som planlagt 25. mai 2018,

I dommen fremheves at lokalbefolkningens bruksrettigheter er selvstendige rettigheter med en opprinnelig karakter som gir dem et eget vern. Dette innebærer blant annet at FeFo ved sin forvaltning må prioritere lokale brukere ved ressursknapphet. Høyesterett kom imidlertid til at lokalbefolkningen historiske utøvelse av sine bruksrettigheter ikke er skjedd på en slik måte at det også er etablert en rett til forvaltning av naturressursene. Ved denne vurderingen ble det lagt vekt på karakteren av lokalbefolkningens bruk sammenholdt blant annet med de disposisjoner staten har foretatt på grunnlag av en oppfatning om å være eier. Høyesterett viste samtidig til at også reindriften og den øvrige lokalbefolkningen bosatt utenfor tvisteområdet i vesentlig grad har benyttet og benytter naturressursene i området.

Straff for misbruk av stilling som lege til å skaffe seg seksuell omgang

Høyesteretts enstemmige dom 28. februar 2018 – **HR-2018-390-A** – gjaldt straffutmåling for misbruk av stilling som lege til å skaffe seg seksuell omgang med fem pasienter, jf. **straffeloven (1902) § 193 første ledd**, og fysisk og psykisk mishandling av tidligere samboer i en periode på noe over et halvt år, jf. **straffeloven (1902) § 219**. Straffen ble fengsel i tre år og tre måneder. Den seksuelle omgangen bestod i masturbering, og i at en ultralydsprobe ble benyttet til seksuell stimulering av pasientene. Bruken av proben er etter loven likestilt med samleie. Saken skilte seg fra de ordinære § 193-sakene, ved at legen ikke benyttet stillingen til å innynne seg hos – eller presse – de fornærmede, men i stedet fremstilte den seksuelle omgangen som en del av den medisinske undersøkelsen og behandlingen. Uttalt at straffen for legens handlinger, hvis de hadde funnet sted i dag, ville vært fengsel i fire og et halvt år. Det ble gjort fradrag for at handlingene nå lå 11–12 år tilbake i tid, men det var ikke noe krenkelse av EMK. I tillegg måtte det gjøres fradrag for straffeskjerpelsen i 2010.

Dommere: Webster, Arntzen, Noer, Bårdsen og Endresen.

► Fartsovertredelser – speedometeret viste feil

Høyesteretts enstemmige dom 23. mars 2018 – **HR-2018-573-A** – gjaldt aktsomhetsvurderingen ved fartsoverskridelser. En sjåfør ble bøtelagt for syv hastighetsoverskridelser begått på den samme strekningen i løpet av én uke. Sjåføren stolte på speedometeret som viste for lav hastighet. Høyesterett uttalte at i utgangspunktet må en sjåfør kunne stole på at speedometeret angir noenlunde riktig fart, med mindre han får en eller annen form for varsel eller

indikasjon som burde vekke mistanke om at den viste farten ikke er riktig. Da siktede ved to anledninger hadde opplevd at det blinket i fotoboksen til tross for at speedometeret viste lovlig hastighet, hadde han oppfordring til å undersøke om målingen i bilen kunne være feil. Det må forventes av alle bilførere med norsk førerkort at de forstår at når det tydelig blinker fra en fotoboks for hastighetsmåling, er det registrert for høy hastighet. Det var uaktsomt

når siktede etter to slike blink fra fotoboksen fortsatte å stole på speedometeret. Hverken kort botid i Norge, eller at sjåføren hadde hatt førerkort i kort tid, kan gi grunnlag for en mildere aktsomhetsvurdering ved alminnelige fartsovertredelser. Ved slike masseovertredelser i trafikken må slike personlige forhold tre i bakgrunnen.

Dommere: Kallerud, Normann, Bårdsen, Webster og Endresen.

Prosessfullmektigers aktsomhetsplikt vedrørende frister med fraværs-virkninger

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 6. mars 2018 – **HR-2018-430-U** – gjaldt spørsmålet om det var grunnlag for oppfriskning for statens oversittelse av ankefristen etter **tvisteloven § 16-12 tredje ledd**. Ankefristen løp ut fredag 12. januar 2018, mens dommen ble anket mandag 15. januar 2018. Oppfriskning ble ikke gitt, og anken avvist. Ankeutvalget har prinsipielle uttalelser om prosessfullmektigers aktsomhetsplikt (**avsnitt 15**):

«I denne saken foreligger ingen [...] spesielle omstendigheter. Fristoversittelsen må karakteriseres som uaktsom. Frister med fraværsvirkninger er sentrale regler som det må forutsettes at en advokat behersker, og aktsomhetsnormen skjerpes ytterligere når prosessfullmektigen velger å inngi anke på det han tror er fristens siste dag.» (kursivert her)

Det var ikke avgjørende at tvistegjenstandens verdi var nærmere 34 millioner kroner, og at skattesaken gjaldt et prinsipielt spørsmål, selv om det kunne tale for oppfriskning. I motsetning retning talte imidlertid at saken allerede var prøvd i to instanser med samme resultat.

Arbeidstager kan gå til sak med krav om at en advarsel skal trekkes tilbake

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 13. mars 2018 – **HR-2018-492-U** – gjaldt spørsmål om et søksmål med krav om at advarsel gitt i arbeidsforhold skal trekkes tilbake, og krav om erstatning skulle avvises fra tingretten grunnet manglende rettslig interesse, jf. **tvisteloven § 1-3**. Både tingretten og lagmannsretten avviste søksmålet, mens ankeutvalget kom til motsatt resultat.

Saken gjelder en overstyrmann, og det oppstod etter hvert konflikter mellom han og kapteinen. Overstyrmannen fikk advarsler. Da rederiet ikke ville trekke advarslene tilbake, gikk overstyrmannen til sak.

Ankeutvalget kom for det første til at erstatningskravet ikke skulle avvises (**avsnitt 19–24**). Kravet om erstatning etter **skipsarbeidsloven § 2-7** (vern mot gjengjeldelse ved varsling) var utvilsomt et rettskrav. Det samme gjaldt kravet basert på en analogisk anvendelse av **skipsarbeidsloven § 5-11** om virkninger av usaklig oppsigelse. Utvalget viste til **Rt-2010-897 avsnitt 25**.

Spørsmålet var om overstyrmannen også kunne få dom for at rederiet skal pålegges å trekke tilbake de skriftlige advarslene drøftes i **avsnitt 24–34**. Høyesterett hadde ikke tidligere tatt stilling til om en advarsel som i denne saken kan være gjenstand for søksmål. Ankeutvalget uttalte blant annet at det forutsetningsvis er lagt til grunn i en rekke saker at en arbeidstager kan prøve gyldigheten av de beslutninger arbeidsgiver treffer i medhold av styringsretten, jf. for eksempel **Rt-2009-1465** og **HR-2016-2286-A**. Hvor langt domstolenes prøvelseskompetanse rekker når det gjelder prøvingen av arbeidsgivers styringsrett, er et materielt spørsmål, som må avgjøres som et ledd i realitetsbehandlingen av saken.

Konklusjonen ble at et krav om tilbaketrekking/gyldigheten av advarsel etter omstendighetene må kunne anses som et *rettskrav*. Det forutsetter at søksmålet blir anlagt innen rimelig tid etter at advarselen ble gitt, se **Rt-2010-897 avsnitt 23**. Det må også avgrenses mot mer uformelle uttalelser, tilrettevisninger eller tilbakemeldinger fra arbeidsgiver, som ikke kan anses som sanksjoner. *Tilkynningskravet* og vilkåret om *aktualitet* i tvisteloven § 1-3 var også oppfylt.

► Bustadoppføringsloven og dagbøter

Høyesteretts enstemmige dom 27. februar 2018 – **HR-2018-383-A** – gjaldt forbrukerens krav på dagbøter fordi ferdigstillelse av en leilighet i Tromsø ble forsinket, jf. **bustadoppføringsloven § 18** om dagmulkt. Spørsmålet var om kravet var bortfalt etter **§ 48 tredje ledd** eller etter ulovfestede passivitetsregler fordi forbrukeren ikke hadde fremsatt kravet i tide. Paragraf **48 andre** og **tredje ledd** har denne ordlyden:

«Har forbrukeren fått rekning for sluttoppgjør, kan entreprenøren ikke seinere krevje retting av sluttoppgjøret. Dette gjeld likevel ikkje dersom det er teke særskilt atterhald eller forbrukeren måtte forstå at det var feil i rekninga.

Rekning for sluttoppgjør utan atterhald er bindande for forbrukaren dersom innvending ikkje er reist seinast ein månad etter at rekninga er motteken. Dette gjeld likevel ikkje dersom lågare vederlag følgjer av avtalen, eller dersom kravet er urimeleg.»

Det fremgår her at entreprenøren ikke har plikt til å sende regning for sluttoppgjør. Men dersom han gjør det, uten å ta forbehold, er hovedregelen at entreprenøren blir bundet, jf. andre ledd. Det innebærer at han ikke kan kreve ytterligere betaling senere. Forbrukeren blir da også som hovedregel bundet, dersom han ikke reiser «innvending» innen én måned, jf. tredje ledd.

Dersom entreprenøren har sendt regning for sluttoppgjør uten forbehold, ble spørsmålet om kravet på dagbøter bortfalt hvis forbrukeren ikke har reist «innvending» senest én måned etter mottagelsen, jf. tredje ledd (**avsnitt 30–36**). På bakgrunn av forarbeidene (Ot.prp. nr. 21 (1996–1997) side 78) kom Høyesterett til at bustadoppfø-

ringsloven § 48 tredje ledd ikke avskjærer forbrukerens krav på dagbøter. Ordlyden i tredje ledd tilsier at det bare er forbrukerens innvendinger mot sluttoppgjøret som tapes, ikke hans dagmulktkrav, som er et misligholdskrav. Forbrukerne hadde heller ikke tapt kravet på dagbøter ved å betale hele kjøpesummen i henhold til avtalen, da det endelige oppgjøret mellom partene var uavklart.

Forbrukerne hadde også fremsatt kravet tidnok til ikke å bli rammet av ulovfestede passivitetsregler (**avsnitt 39–47**).

Dommere: Falch, Arntzen, Webster, Noer og Endresen.

Eierseksjonssam-eier behøver ikke å utarbeide årsberetning

Det fremgår av **eierseksjonsloven § 64 andre ledd** at styret skal sørge for at det blir utarbeidet årsregnskap og årsberetning i henhold til regnskapsloven (lov. nr. 56/1998). Regnskapsloven ble imidlertid endret ved **LOV-2017-12-19-115** – i kraft 1. januar 2018. Det fremgår nå av **§ 3-1 andre ledd andre punktum** at plikten til å utarbeide årsberetning gjelder ikke for «*små foretak*». Hva som er «små foretak», er definert i **§ 1-6**. Eierseksjonssameier anses som «små foretak» etter regnskapsloven. En annen sak er at styret på årsmøtet bør informere om driften, og i den forbindelse redegjøre for forhold som det tidligere var naturlig å ta med i årsberetningen. Dette kan inntas i vedtektene.

Straffutmåling for uaktsomt bildrap

Høyesteretts enstemmige dom 28. februar 2018 – **HR-2018-389-A** – gjaldt straffutmåling for uaktsomt bildrap, jf. **straffeloven § 281**. En 41 år gammel yrkessjåfør ble dømt til fengsel i åtte måneder, hvorav tre måneder betinget, for å ha rygget på en jente så hun døde. Deler av dommen ble gjort betinget fordi sjåføren har eneansvaret for en gutt med særlige behov.

Kjøringen skjedde i forbindelse med at sjåføren skulle tømme et lass med jord i nærheten av en gang- og sykkelvei. Han rygget bakover på gang- og sykkelveien uten å forsikre seg om at det var klar bane bakover. Kjøringen skjedde ikke langt fra en skole og rett før skolestart. Sjåføren så ikke jenten før påkjørselen. Hadde han ventet og sett i ryggekameraet, ville han ha oppdaget henne. Det uaktsomme var at han ikke kontrollerte dette, samtidig som han heller ikke sjekket sidespeilene med jevne mellomrom for ryggingen for å sjekke om det kom syklende eller gående bakfra. Høyesterett mente at uaktsomheten var grov, og viste til at situasjonen var ekstraordinær og krevde at sjåføren var særlig observant og skjerpet.

Dommere: Noer, Bergsjø, Kallerud, Webster og Endresen.

Finanstilsynet har strammet inn på «off market»-salg

Finanstilsynet har i brev 14. mars 2018 (ref. 17/10 650) til eiendomsmeglingsbransjen, herunder advokater, gitt retningslinjer for «off market»-salg gjennom eiendoms-megler, jf. **eiendomsmeglingsloven § 6-3** om god meglerskikk. Det gjelder rådgivning om salgsmåte, gjennomføring av oppdraget, eventuelt videresalg og dokumentasjonskrav.

► Prisavslag ved oppføring av ny bolig

Høyesteretts dom 28. februar 2018 – **HR-2018-392-A** – gjaldt krav om prisavslag, jf. jf. **bustadoppføringsloven § 33 andre ledd andre punktum**, som lyder:

«Blir kostnadene urimeleg høge i høve til det mangelen har å seie for forbrukaren, skal prisavslaget vere lik den verdireduksjonen som mangelen medfører.»

Mangelen bestod i at bolighuset var plassert om lag fire meter lenger øst og én meter lenger nord enn avtalt. Feilen ble først oppdaget etter at ringmuren var montert og installasjoner gjort. Utbygger anslo at retting ville beløpt seg til minst 400 000 kroner. Kjøperne gjorde ikke gjeldende at mangelen hadde så mye å si for dem at retting skulle skje, men krevde prisavslag. Det var ikke påvist at entreprenøren hadde spart noe ved denne forskyvningen. Det ble ikke anført at den økonomiske verdien var påvirket – spørsmålet var om verdireduksjonen for de *aktuelle* forbrukerne kunne gi grunnlag for prisavslag. Kjøperne fremholdt at feilplasseringen medførte flere ulemper for dem. Tomten kunne ikke utnyttes slik kjøperne hadde tenkt, og økt innsikt fra naboen i nord og omvendt. Høyesterett kom under dissens 3–2 til at det var grunnlag for prisavslag, og prisavslaget ble fastsatt til kr 85 000, etter forslag fra kjøperne.

Flertallet (Indreberg, Berglund og Bergsjø) viste blant annet til håndverker-tjenesteloven § 25 andre ledd andre punktum og forbrukerkjøpsloven § 31 og uttalte **avsnitt 52**:

«Jeg [Indreberg] har vært i atskillig tvil om løsningen. For meg blir det avgjørende at verken lovens ordlyd eller forarbeider utelukker den løsningen som jeg finner rimelig og som best ivaretar lovens formål om å styrke for-

brukerens stilling på et viktig rettsområde samt hensynet til en fornuftig sammenheng i regelverket. Jeg er på den bakgrunn kommet til at bustadoppføringslova må forstås slik at det unntaksvis er adgang til å utmåle prisavslag skjønnsmessig slik at det svarer til den verdireduksjonen mangelen representerer for forbrukeren. Jeg forutsetter at det i slike tilfeller stilles krav om at *forbrukeren viser til konkrete ulemper som det fremstår som plausibelt at han eller hun vektlegger.*» (kursivert her)

Mindretallet (Bull og Tønder) mente at bustadoppføringsloven § 33 andre ledd ikke åpner for å tillegge individuelle forhold uten innvirkning på husets økonomiske verdi betydning ved vurderingen av om mangelen har ført til en verdireduksjon. En annen sak er at forskjellen på en subjektiv og objektiv verdireduksjon mest et spørsmål om mange nok vil legge vekt på mangelen til at den gir seg utslag i boligens markedsverdi. Avstand til naboen, innsyn utenfra og estetiske kvaliteter – hvor «eksklusiv» eiendommen fremstår – er omstendigheter som gjerne vil gi seg utslag i markedsverdien. (**avsnitt 68**). Uansett vil beregningen av en verdireduksjon vanskeliggjøres av at det skal tas hensyn til ulemper uten økonomisk verdi, og en slik løsning vil lett kunne bli prosessdrivende.

Tilbakekall av flyktningstatus

Høyesterett kom i dom **HR-2018-572-A** til at UNEs vedtak om tilbakekall av flyktningstatus etter utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e for en mor og datter fra Afghanistan var ugyldig. Dommen gir retningslinjer for rekkevidden av denne bestemmelsen.

Kallenavn på dommer i personskadeerstatningssaker

Høyesterett har i dom 21. mars 2018 – **HR-2018-557-A** – kommet med en klar oppfordring om ikke å bruke navnet til skadelidte som kallenavn på dommen. Selv om det utvilsomt er hensiktsmessig å innarbeide kallenavn på viktige prejudikater, bør man av hensyn til personvernet og familie- og privatlivet benytte andre kallenavn enn navnet til den skadelidte. Noe egentlig behov for å velge akkurat skadelidtes navn som kortform er det heller ikke. Andre kortformer gjør samme nytten, se f. eks. **Rt-2000-915 (Dispril)**, **Rt-1992-64 (p-pille II)**, **Rt-2007-172 (pseudoanfall)** og **Rt-2007-1370 (prolaps)**. Dommer hvor man hittil har benyttet navnet på skadelidte, bør nå omtales slik i kortform: **Rt-1998-1565 (nakkesleng I)**, **Rt-2001-320 (psykoinvaliditet)** og **Rt-2010-1547 (nakkesleng II)**.

Selve saken nå for Høyesterett gjaldt en nakkeslengsak, og spørsmålet var om kravet til årsakssammenheng var oppfylt. Høyesterett kom til at det ikke forelå årsakssammenheng, men har i **avsnitt 24–29** generelle uttalelser om dette. Kort oppsummert **avsnitt 28**:

«De fire trinnene i den fremgangsmåten Høyesterett har anvist kan, med utgangspunkt i det som sies i nakkesleng II-dommen fra 2010 avsnitt 45–47, helt kort oppsummeres slik: For det første må det aktuelle traumet ha hatt tilstrekkelig *skadevoldende evne*. For det andre må det foreligge *akutte symptomer* på skade i form av nakkesmerter innen to til tre døgn. For det tredje må det foreligge *brosymptomer*, altså sammenhengende plager fra traumet inntraff til en eventuell kronisk senfase. Og for det fjerde må det foreligge et *sykdomsbilde som er forenlig med det man vet om skader påført ved nakkesleng.*» (kursivert av Høyesterett)

Dommere: Bårdsen, Normann, Sverdrup, Falch og Matningsdal.

► Erstatning etter rideulykke – spørsmål om aksept av risiko

Høyesteretts enstemmige dom 1. mars 2018 – **HR-2018-403-A** – gjaldt krav om erstatning etter en rideulykke. Spørsmålet var om det forelå aksept av risiko fra rytterens side slik at eieren av hesten ikke ble erstatningsansvarlig. En rytter kom til skade etter å ha blitt kastet av en rideskolehest hun hadde leid, da hesten «bukket». Ridesenteret ble erstatningsansvarlig, jf. **skadeserstatningsloven § 1-5 nr. 1**, som lyder: «Eier og innehaver av dyr plikter uansett skyld fra sin side å erstatte skade som dyret volder på person eller på klær eller andre vanlige bruksting mens noen har dem på seg.»

Høyesterett kom til at § 1-5 nr. 1 i utgangspunktet åpner for ansvarsbortfall basert på aksept av risiko (**avsnitt 34–48**).

Det springende punkt var imidlertid hvordan synspunktet aksept av risiko skal anvendes på personskader voldt av dyr (**avsnitt 49–65**). Uttalt at det i praksis er begrenset plass for synspunktet aksept av risiko ved utleie av vanlige rideskolehester. Men det er ikke alle rytterskader, heller ikke alle fallskader, som vil ha sin årsak i dyrets adferd eller egenskaper. Slike skader faller utenfor § 1-5 nr. 1, da det ikke er skader som hesten «volder». Det kan det også være at en feil som rytteren ut fra sine forutsetninger burde ha unngått, har fått dyret til å reagere slik at rytteren ble skadet. Da kommer *medvirkningsregelen i § 5-1* til anvendelse. Det kan også dreie seg om utleie av hester til aktiviteter som innebærer en særskilt risiko med hensyn til farefrekvens eller skadeomfang. Her dreier det seg ofte om

erfarne ryttere som kjenner risikofaktorene godt. Da er det nærliggende å anse dem for å ha akseptert risikoen, slik at man er utenfor det som omfattes av den generelle regelen om objektivt ansvar for skade voldt av dyr.

Dimmere: Bull, Bergh, Arntzen, Bårdsen og Tønder.

Man kan for øvrig merke seg at *Hålogaland lagmannsrett* i sak **LH-2017-189843 under tvil** påla et treningssenter objektivt ansvar for spinningulykke. En kvinne ble skadet da bolten sykkelsetet var festet til knakk, og kvinnen falt bakover. Det ble vist til rideulykke-dommen avsnitt 56 og 59–60 vedrørende aksept av risiko-synspunkter. Dommen er ikke rettskraftig.

Tapt hjemmearbeidsevne for barn

Høyesteretts enstemmige dom 7. mars 2018 – **HR-2018-442-A** – gjaldt spørsmålet om en gutt som var 8 år da han ble skadet, kunne kreve erstatning for tapt hjemmearbeidsevne utover den standardiserte erstatningen som følger av § 3-2 a, slik denne regelen lød *for 1. mars 2018*. Ut fra ordlyden i §§ 3-2 a og § 3-1, forarbeidene og fast og konsistent praksis, kom Høyesterett til at gutten ikke kunne kreve erstatning utover det som følger av § 3-2 a for lovendringen. Dommen får betydning for tolkningen av inntektsbegrepet i § 3-2 a for skader som inntrådte før 1. mars 2018. Om lovendringen 1. mars se Ju\$nytt nr. 3/2018 og **LOV-2015-12-18-124**.

Dommere: Høgetveit Berg, Kallerud, Normann, Noer og Endresen.

Sivilombudsmannen: Plikt til å oversende sakens dokumenter til klageinstansen/advokatråd.

Sivilombudsmannens uttalelse – **SOM-2017-3088 (Bergen kommune)** – gjaldt spørsmålet om det kunne gjøres unntak for dokumenter som inneholdt **advokatråd** ved oversendelse av sakens dokumenter til klageinstansen. Bergen kommune hadde avslått et krav om innsyn i et notat utarbeidet av Kommuneadvokaten i Bergen. Notatet inneholdt råd om hvordan kommunen burde stille seg til et forelegg kommunen var ilagt av politiet for brudd på utlendingsloven. Avslaget ble påklaget, og Bergen kommune nektet å oversende dokumentet til Fylkesmannen i Hordaland i forbindelse med klagebehandlingen.

Ombudsmannen kom til at kommunen plikter å oversende dokumentet til Fylkesmannen som klageinstans etter offentlighetsloven. Den omstendighet at

notatet er å anse som advokatråd i en straffesak, innskrenket ikke klagerens rett til overprøving etter offentlighetsloven. Hverken bestemmelsene i **straffeprosessloven § 119** og **§ 121** og **tvisteloven § 22-5** om forbud for domstolen mot å ta imot forklaring fra blant annet advokater, eller **straffeprosessloven § 204** om begrensninger i påtalemyndighetens adgang til å ta beslag i slik kommunikasjon, kunne begrunne unntak fra hovedregelen om at kommunen plikter å oversende sakens dokumenter til Fylkesmannen som klageinstans, jf. **offentlighetsloven § 32**, jf. **forvaltningsloven § 33**. Det samme gjaldt praksis i tilknytning til **EMK art. 8** eller kommunens uavhengige stilling i forhold til statlig forvaltning. Se også **SOM-2017-804** og Lovavdelingens uttalelse **JDLOV-2014-8529**.

► Norge dømt i EFTA-domstolen

EFTA-domstolen avsa 21. mars 2018 dom (**sak E-4/17**) i sak hvor EFTAs overvåkningsorgan ESA hadde saksøkt Norge for brudd på anskaffelsesreglene i en anbudspesifikasjon om bygging og drift av et underjordisk parkeringsanlegg under Torvet i Kristiansand. Domstolen kom til at Norge hadde brutt EØS-retten på flere punkter.

ESA anførte at Norge hadde overtrådt bestemmelser i tidligere **anskaffelsesdirektiv 2004/18/EF**, nå erstattet av **direktiv 2014/24/EU**, sammenholdt med den såkalte **CPV-forordningen**. Konkret mente ESA at Norge feilaktig hadde klassifisert en offentlig kontrakt om bygging og drift av et underjordisk parkeringsanlegg under Torvet som en tjenestekonsekusjon i stedet for en bygge- og anleggskonsekusjon. I tillegg anførte

ESA at det var en feil at kontrakten ikke ble publisert i hele EØS-området, kun i den nasjonale kunngjøringsdatabasen Doffin. ESA mente også at fristen for inngivelse av tilbud med sine 26 dager – mot direktivets minimumsfrist på 45 dager – utgjorde et brudd på anskaffelsesdirektivet.

EFTA-domstolen gav ESA medhold på alle punkter. Domstolen fant først at kontrakten skulle vært klassifisert som en bygge- og anleggskonsekusjon etter direktivets artikkel 1 nr. 3, og at bestemmelsene om slike konsekusjoner fikk anvendelse i saken. Etter en gjennomgang av de aktuelle bestemmelsene, kom EFTA-domstolen til at Norge hadde brutt direktivet ved å unnlate å offentliggjøre kunngjøringen i hele EØS-området i tråd med direktivets

bestemmelser om kunngjøring, dernest ved ikke å benytte et fullstendig og tilstrekkelig presist sett med CPV-koder og til slutt ved ikke å respektere direktivets minimumsfrister.

Den samlede konsekvensen av slike brudd på anskaffelsesregelverket som det var tale om i denne saken, var at Kristiansand kommune kan ha hindret konkurranse ved at potensielle tilbydere ikke har fått mulighet til å inngi tilbud. *EFTA-domstolens dom illustrerer viktigheten av at de formelle kravene til frister, klassifisering av kontraktsgjenstanden og utlysning blir overholdt av offentlige oppdragsgivere.* Utover at Norge ble idømt saksomkostninger, kommer dommen neppe til å få noen direkte praktiske konsekvenser for Kristiansand kommune.

Forsikringsselskapers regressrett etter utbetaling under tingsskadebotsikringer

Høyesteretts enstemmige dom 23. mars 2018 – **HR-2018-577-A (Nevi)** – gjaldt regresskrav fra et forsikrings-selskap etter at bygging av en moské førte til setningsskader på to forsikrede naboeiendommer. Spørsmålet var om forsikringsselskapets regressrett overfor stiftelsen som stod for byggingen av moskéen, var avskåret fordi stiftelsen ikke falt inn under *uttrykket «erhvervs-virksomhet eller dermed likestilt virksomhet»* i **skadeserstatningsloven § 4-2 første ledd bokstav b**. Etter § 4-3 kan forsikringsselskap som har utbetalt erstatning for tingsskade, kreve regress så langt *skadelidte* kunne ha krevd erstatning av skadevolderen etter § 4-2. Det er avskjæring av regress som krever særskilt hjemmel, jf. **HR-2017-2414-A avsnitt 47**. Skl. § 4-2 første

ledd er en slik særskilt hjemmel for å avskjære regress.

Høyesteretts oppsummering **avsnitt 73–74**: «Av *generelle utgangspunkter* fremhever jeg tre overordnede forhold: Det er unntak fra regressadgangen som krever hjemmel. Forarbeidene forutsetter at uttrykket «erhvervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet» skal dekke et meget vidt område. Etter ordlyden og forarbeidene er det virksomhetens art som er avgjørende, ikke hvilken aktivitet den skadevoldende handling springer ut av.

Det er videre på det rene at regressadgangen er avskåret dersom aktiviteten har preg av å være en ren *hobby* eller et fritidsgjøremaal av begrenset omfang,

forutsatt at siktemålet ikke er fortjeneste.

At en organisasjon har et *ideelt formål* er ikke avgjørende. Har den økonomiske aktiviteten et visst omfang og intensitet kan virksomheten anses likestilt med en ervervsvirksomhet. Hvor den nedre grense her går – for eksempel når det gjelder lag og foreninger innenfor idrett og kultur – har jeg ikke foranledning til å ta stilling til i denne saken.» (kursivert av Høyesterett)

I den konkrete vurderingen kom Høyesterett til at stiftelsen måtte *likestilles* med ervervsvirksomhet, og at regressadgangen var i behold.

Dommere: Kallerud, Høgetveit Berg, Falch, Noer og Webster.

– Om livet ditt har rast sammen, så er det å være i en sikkerhetscelle en veldig traumatisk situasjon

Sikkerhetsceller blir ganske ofte brukt i norske fengsler for å forhindre selvmord, noe som bekymrer Sivilombudsmannen.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Forebyggingsenheten hos Sivilombudsmannen, som jobber for å forebygge tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved frihetsberøvelse, avla i 2017 besøk i fire fengsler.

– I fengsler ser vi alltid på bruken av sikkerhetsceller. Utover belteseng, er dette det mest inngripende tiltaket man kan gjøre i et fengsel. Vi er veldig bekymret for at sikkerhetsceller ganske ofte ser ut til å bli brukt for å forhindre selvmord. En sikkerhetscelle er ikke et godt sted å være hvis du ønsker å ta livet ditt. Mye kunnskap forteller oss at menneskelig kontakt er noe av det aller viktigste for å nedbygge risiko for selvmord. Og menneskelig kontakt får man ikke på noen måte oppleve i en sikkerhetscelle.

Det sa Helga Fastrup Ervik, leder av Forebyggingsenheten, da Sivilombudsmannen la frem sin årsrapport for 2017 på et arrangement på Det norske Teatret i Oslo i slutten av mars.

NAV på topp

Sivilombudsmannen mottok i fjor 3600 klager. Av disse ble 2088 saker avvist. De fleste klagen handler om saksbehandlingstid i forvaltningen, og manglende svar. Deretter følger plan- og bygningsaker, og klager på trygdeytelser.

NAV er den offentlige etaten som det oftest klages på, etterfulgt av politi- og påtalemyndighet, Skatteetaten og UDI.

Logger fra sikkerhetscellene viser at det gjennomgående er lite kontakt mellom de ansatte og personen som er satt på cellen, fortalte Ervik.

– De ansatte kikker innom for å se om vedkommende puster, og spør om han trenger mat, og så går de igjen, for så å komme tilbake en halvtime senere. Om du er i en fortvilet situasjon, fordi livet ditt har rast sammen, så er det å være i en sikkerhetscelle en veldig traumatisk situasjon, rett og slett, sa Ervik.

LEGEVAKTEN UTEBLIR

Oppfølgingen fra helsepersonell er langt fra god nok, påpekte hun.

– Helsepersonell skal besøke sikkerhetscellen en gang i døgnet, men det skjer ikke i helgen mange steder i Norge, fordi legevakten ikke prioriterer å komme, og kanskje ikke helt vet hva en sikkerhetscelle er.

Hun er også kritisk til at en del innsatte blir utelatt fra fellesskapet.

– Vi ser at mange med store psykiske utfordringer utelukkes over lang tid i en del fengsler. Situasjonen i avdeling G på Ila blir ofte pekt på, men det er ikke det eneste stedet der utelukkelse praktiseres. Tilbakemeldingen vi får fra alle fengsler vi besøker, er at det er en stor grad av innlåsing, sa Ervik.

NAKEN PÅ CELLA

I 2017 besøkte enhetene Ungdomsenhet øst ved Ullersmo fengsel, Ila fengsel og forvaringsanstalt, Ullersmo fengsel og Åna fengsel.

I rapporten fra besøket i Ullersmo fengsel heter det blant annet: «Samlet sett fremstod Ullersmo fengsels rutiner for dokumentasjon og vedtak og tilsyn

– I 2018 skal vi fokusere spesielt på psykisk helsevern og barnevern, og fortsette å fokusere på isolasjon i fengsler, sier Helga Fastrup Ervik.

ved bruk av sikkerhetscelle som svært mangelfulle. (...) En innsatt hadde i ett tilfelle måttet oppholde seg naken på sikkerhetscelle i overkant av et halvt døgn, i deler av tiden også uten teppe og madrass.»

Enheten besøkte også psykiske helseverninstitusjoner, barneverninstitusjoner og utlendingsinternat.

Bøker og lesestoff

Mineralloven. Lovkommentar

Boken, som er skrevet av Thor Falkanger, kommenterer mineralloven av 2009 del to, som gjelder fastlands-Norge, men også omfatter mineraler på Svalbard og undersjøiske mineralressurser, men ikke petroleumsressurser.

Boken forklarer bakgrunnen for loven, og kommenterer de enkelte bestemmelsene. Den består av fem deler: I første del beskrives mineralbegrepet, og det gis blant annet nøkkeltall om mineralressursene i dag.

I del to, bokens hovedbolk, kommenteres lovens enkelte paragrafer. Del tre gir en oversikt over bergverksordningen for Svalbard, mens del fire handler om undersjøiske mineraler, som ikke er petroleum.

Del fem omhandler utkastet til ny lov om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen.

Boken har også doms-, lov- og saksregister.

Thor Falkanger, Universitetsforlaget 2018, 256 sider, 799 kroner.

Ferieloven. Med kommentarer. 2. utgave

Advokat Trond Stang, arbeidsrettsekspert i Schjødt, kommer her med annen utgave av boken, som kommenterer de enkelte bestemmelsene i ferieloven av 1988. «Selv om loven er fra 1988, riktignok med enkelte revisjoner, og kun består av en håndfull bestemmelser, er det overraskende mange spørsmål som fortsatt oppstår i det daglige», skriver Stang i bokens forord.

«Grensen mellom arbeidstid og fritid er for mange i økende grad visket ut, og i

takt med dette har betydningen av den enkeltes ferierettigheter økt. Feriedager telles med omhu og ønskes utnyttet optimalt sammen med eventuelle avspaseringsdager og gunstig plasserte helligdager. Det oppstår derfor en del spørsmål, der svaret ikke nødvendigvis kan leses direkte ut av lovteksten», skriver Stang.

Ferieloven fikk noen endringer i 2014 og 2017 som er kommentert i denne utgaven. Boken er delt i fire kapitler. Kapittel 1, alminnelige bestemmelser, omhandler blant annet lovens formål. Kapittel to, feriefritiden, omhandler blant annet feriens lengde, fastsetting av ferie, og ferieavvikling i oppsigelsestid og under sykdom.

Kapittel tre er viet feriepengene, mens kapittel fire heter Forskjellige bestemmelser og beskriver hva som skjer når virksomheten skifter eier, overgangsregler, med mere.

Trond Stang, Fagbokforlaget 2018, 165 sider, 379 kroner.

Arbeidsmiljøloven. Lovkommentar. 3. utgave

«Formålet med boken er å gi en oversiktlig fremstilling av gjeldende rett, med vekt på lovtekst, forarbeider og rettspraksis. Den redegjør for rettsbrukshistorien og gir anvisning om de resultater domstolene må antas å ville komme til på grunnlag av de tilgjengelige kildene. Boken er slik sett ikke et stykke rettsvitenskap i snever forstand, men en håndbok for praktikere. Vi har på den andre siden lagt vekt på åpenhet i argumentasjon og kildebruk. Våre standpunkter skal kunne etterprøves», skriver forfatterne i forordet.

Boken tar sikte på å gi veiledning både til arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, og gir ifølge forlaget «utførlige merknader til de enkelte bestemmelsene i loven, med henvisninger til forarbeider, rettspraksis og litteratur.

Utgaven er oppdatert med lovendringene som har skjedd siden forrige utgave kom i 2013, blant annet utvidelse av adgangen til midlertidig ansettelse, endringer i reglene om varsling, og nye bestemmelser om konkurransebegrensende avtaler i arbeidsforhold.

Foruten forfatterne selv, som har delt arbeidet med boken mellom seg, har en rekke medarbeidere i Wiersholm, Arntzen de Besche og Bahr bidratt til boken. **Jan Fougner, Lars Holo, Tron Løkken Sundet, Tarjei Thorkildsen. Universitetsforlaget 2018, 1376 sider, 1699 kroner.**

Årsmelding 2017 fra Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

I årsrapporten beskrives de 17 sakene som ble gjenåpnet i fjor i noe detalj. En av sakene handler om kjøring i påvirket tilstand. En mann ble i 2010 dømt i tingretten til 30 dagers fengsel for fyllekjøring, og begjærte gjenåpning fordi dommen var i strid med prinsippene om rettfærdig rettergang, subsidiært at det var tvil om hans strafferettslige tilregnelighet.

«Hovedforhandlingen var blitt gjennomført uten domfeltes tilstedeværelse (...), uten at siktede var blitt avhørt og uten forsvarer til stede. (...) Indikasjoner på domfeltes sviktende psykiske helse ble ikke tilstrekkelig vektlagt», heter det i årsmeldingen.

Kommisjonen bestemte enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge, fordi det «forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig».

Kommisjonen fikk inn 151 begjæringer om gjenopptakelse i fjor. 16 prosent av sakene ble gjenåpnet, mens 75 prosent av sakene ble forkastet. 107 saker ble realitetsvurdert.

Av de 17 sakene som ble besluttet gjenåpnet, handlet en om seksualforbrytelser, åtte om vold og trusler, to om narkotika, tre om vinning, to var i kategorien «diverse forbrytelser», og en var i kategorien «diverse forseelser».

Av regnskapet i meldingen går det frem at kommisjonen fikk tildelt 17,2 millioner kroner i fjor, hvorav en drøy halv million kroner ikke ble brukt. Utgifter til forsvarere, bistandsadvokater, tolker eller sakkyndige oppnevnt av kommisjonen, belastes ikke kommisjonens budsjett. De største kostnadspostene i budsjettet er lønn og husleie. **Les hele rapporten på www.gjenopptakelse.no**

Eiendomsutvikling. Fra planlegging til ferdigstillelse

Stein Ness, advokat i Bane Nor Eiendom og tidligere leder av Advokatforeningens lovutvalg for bygningsrett og reguleringsspørsmål, og hans kollega, sivilarkitekt

Anne Siiri Øyasæter, prosjektdirektør i Bane Nor Eiendom, står bak denne boken, som tar sikte på å gi «en helhetlig og konkret fremstilling av eiendomsutviklingsprosessen fra råtomt til ferdig bygg». Boken er delt i fjorten kapitler, og berører temaer som risikovurdering og potensielle verdier, valg av konsept, organisering av prosjektet på utbyggersiden, utarbeidelse av reguleringsplan, og utbyggingsavtaler – for å nevne et utvalg.

«Siktemålet med boken er å bidra til gode prosesser og løsninger for at gevinstpotensialer kan realiseres. Samtidig håper vi at aktørene i slike prosjekter ved hjelp av boken kan ta sine forholdsregler, og dermed unngå de helt åpenbare fellene man kan gå i», skriver forfatterne i forordet.

Stein Ness og Anne Siiri Øyasæter, Universitetsforlaget 2018, 295 sider, 599 kroner.

JUS – Juristenes utdanningscenter

Frokostkurs-uker i Oslo

JUS arrangerer i vår mange spennende frokostkurs på Juristenes hus i Oslo sentrum. Flere kurs vi bli publisert fortløpende på www.jus.no.

HELSE RETT – TALE ELLER TIE?

Vi ser på sammenhengen mellom avvegeplikten i strafferetten, helsepersonells taushetsplikt, og rett og plikt til å varsle om taushetsbelagte forhold.

6. juni, Oslo, 600 kroner.

GANGEN I EN SKADESAK – HVA MÅ MAN VITE?

En grunnleggende praktisk innføring i en personskadesak fra start til slutt for advokater som representerer skadelidte.

7. juni, Oslo, 600 kroner.

EMK I FAMILIE/ARV/SKIFTESAKER

Advokatfullmektig Henrik Vaaler fra Regjeringsadvokaten gir en innføring og oppdatering av sentrale rettigheter i EMK av betydning for familie-, arv- og skifterett, samt betydningen av EMK i saker mellom private parter.

11. juni, Oslo, 600 kroner.

REGLENE OM UFØRETRYGD, ENDRINGER ETTER 2015

Med virkning fra 1. januar 2015 ble betegnelsen «uførepensjon» endret til «uføretrygd» samtidig som det skjedde en del materielle endringer, spesielt med hensyn til grunnlaget for og utmåling av ytelsen, samt for forholdet til inntekt ved siden av trygden. Runar Narvland fra Trygderetten gir en oppdatering.

12. juni, Oslo, 600 kroner.

MESTRING AV KLIENT OG MESTRING AV EGEN HELSE

Her får du en faglig og grundig gjennomgang av hvordan man kan forholde seg til klienter med alvorlige psykiatriske diagnoser eller krisereaksjoner, klienter som er ressurskrevende og traumatiserte. Praktiske råd og verktøy for å enklere kunne håndtere aktuelle situasjoner.

13. juni, Oslo, 600 kroner.

FINANSIERING AV PERSONSKADESAKER

Faglig oppdatering om de ulike skadetyper og hvordan man finansierer prosessen. Foredragsholdere er advokat Tom Sørum og advokat Ole Andresen.

14. juni, Oslo, 600 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Professor Morten Holmboe fra Politiets skole foreleser på helserett-kurset.

– Lettere å komme i posisjon i en mindre by

Christoffer Falkeid er tilbake i hjembyen Haugesund – litt tidligere enn det han kanskje hadde sett for seg.

Tidligere Hjort-advokat Christoffer A. Falkeid er glad for å få muligheten som ny kretsleder i hjembyen Haugesund.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

HAUGESUND: I mars 2017 startet Falkeid, som nylig fylte tretti år, i kontorfellesskapet til Advokatene Lea, Haavik, Helland & Falkeid. Dette skulle bare ta et drøyt år før han også ble valgt som leder i kretsens lokale Advok

katforeningen – uten å ha styreerfaring i kretsen fra før. Han er en av hele elleve nye kretsledere i Advokatforeningen.

– Jeg er en stor patriot av byen og tanken var alltid at jeg skulle ende opp her. Men i utgangspunktet hadde jeg nok sett for meg noen flere år i Oslo først, sier Falkeid til Advokatbladet.

Etter et halvt år som universitetslektor ved Universitetet i Bergen og to år i Hjort i Oslo, tok han jobb som dommerfullmektig i Haugaland tingrett.

– En mer erfaren kollega sa til meg at «du kommer neppe tilbake til Oslo nå som du flytter tilbake til hjembyen». Han fikk rett, sier Falkeid med et smil.

RASKT I POSISJON

Han arbeider i dag mest med sivil forretnings- og privatjus, og spesielt innenfor kontraktsrett, fast eiendom og arbeidsrett.

– Jeg flyttet herfra da jeg var 19 år og da jeg kom tilbake åtte år senere var nettverket mitt stort sett i Oslo og Bergen. Men det tok ikke lang tid

før jeg fant meg til rette her. Jeg opplever at det de siste årene har vært en bølge av nyutdannede jurister som har blitt ansatt i byen, og enda flere vil det bli.

Han mener at den største forskjellen med å jobbe i Haugesund kontra Oslo er at man forttere har mulighet til å komme i posisjon.

– Som advokat i en mindre by er det lettere å stikke seg ut på et tidlig tidspunkt i advokatkarrieren. Jeg hadde ikke blitt leder av Advokatforeningen i Oslo så raskt, sier Falkeid.

MØTER POLITIKERNE

Advokatforeningen Haugesunds krets teller i dag 95 medlemmer.

– I Haugesund er vi opptatt av de samme sakene som i resten av landets distrikter: Salærsatsen og da særlig godtgjørelse for reisefravær som i fjor ble halvert – nærmest over natten og som en stor overraskelse for de fleste. Halveringen av reisefraværet skal evalueres etter tre år. Advokatforeningen sentralt har oppfordret kretsene til å invitere lokale stortingsrepresentanter for en prat om konsekvensene denne halveringen har for advokatene, og ikke minst for klientenes rettsikkerhet.

KAFFE MED HORNE

I den forbindelse inviterte Falkeid og Advokatforeningen Haugesund stortingsrepresentant Solveig Horne til en kopp kaffe i midten av mars.

– Tidligere har Silje Hellesen hatt tilsvarende samtaler med lokalpolitikere Sveinung Stensland og Terje Halleland. Forhåpentligvis har slike samtaler en god samlet nasjonal effekt, sier Falkeid.

Han etterfølger nettopp Hellesen, som har vært en aktiv representant for distriktet.

– Det er få som kan måle seg med Siljes innsats. Hun har hatt et stort engasjement som leder og har også vært veldig på tilbudssiden overfor meg, slik at overgangen skal gå så enkelt som mulig.

Dette er kretslederne i Advokatforeningen

AUST-AGDER KRETS:
Ole Magnus Heimvik (ny)

VEST AGDER KRETS:
Susanne Moe (ny)

FINNMARK KRETS:
Gunn Kathrine Stangvik (ny)

VESTFOLD KRETS:
Marianne Teisbekk (ny)

TROMS KRETS:
Kathrine Gry Jacobsen (ny)

HAUGESUND KRETS:
Christoffer A. Falkeid (ny)

HELGELAND OG SALTEN KRETS:
Ingrid Maria Holm (ny)

MIDT-HÅLOGALAND KRETS:
Trude Marie Wold (ny)

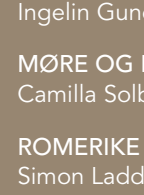
OPPLAND KRETS:
Nina Emilie Braathen Hjortdal (ny)

BUSKERUD KRETS:
Christer Almqvist

OSLO KRETS:
Else Marie Merckoll (ny)

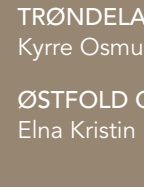
HEDMARK KRETS:
Trude Holmen

TELEMARK KRETS:
Heidi Amlie Grindem (ny)

SØR ROGALAND KRETS:
Stian Bråstein

TRØNDELAG KRETS:
Kyrre Osmundsen

ØSTFOLD OG FOLLO KRETS:
Elna Kristin Holbye

– Den private parten er svakest i den norske rettsstaten

Private klienter bør få momsfritak – næringsdrivende får jo både momsfradrag og skattefradrag, mener Torgils Bryn på Voss. Han mener også at den klassiske advokatsekretæren er på vei ut, og at digitalisering gir advokater mulighet til å synliggjøre kunnskapen sin.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN I FIRMAET DITT AKKURAT NÅ?

– Vi har hatt relativt stor vekst med mange unge og nye medarbeidere. Utfordringen vår er å sørge for at de blir gode advokater med egne porteføljer og spisskompetanse. Fra studiet har de et veldig teoretisk ståsted. Utfordringen vår er å gi dem en praktisk innføring i advokatyret, slik at de blant annet forstår kundens behov. Så har vi en visjon om å være den beste arbeidsgiveren, og det krever en god indre kultur som er både arbeidsgivers og den ansattes ansvar.

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– Hvis vi tenker på tvistesaker, så er utfordringen å finne gode løsninger som kunden kan identifisere seg med. Rettsmeklingsinstituttet er kommet for å bli, og må utvikles. Vi må forhindre tvistesaker. I rådgivning har advokater en tendens til å finne løsninger ut fra egen metode, men fremtiden vil kanskje forandre større tverrfaglig tenkning, særlig i grensene mellom juss og økonomi.

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– Vi jobber mye mot eiendomsutvikling og har vært med på en del pro-

sjekter der en bygger ut en type resort med hytteutbygging og skiheiser. Da gjelder det å finne gode løsninger, ofte i grenselandet mellom juss og økonomi. Skaffe fradrag for merverdiavgift på infrastrukturiltak, optimalisere kostnader og inntektsbildet for utbygger, og være med på kontraktsarbeidet mot grunneier og leverandør. Det største prosjektet var Myrkdalen, som begynte i 1997. Dette er den typen prosjekt hvor vi ser det litt ovenfra, men tar utbyggers interesser, samtidig som vi sikrer grunneier riktig oppgjør.

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Jeg er veldig opptatt av å finne løsninger. Det å møte en motpart som ikke er villig til å finne gode løsninger, er en utfordring. Svært ofte er en utenomrettslig løsning bedre for partene enn å gå gjennom en kostbar rettslig prosess med usikker utgang. En god avtale er der hvor begge parter er litt misfornøyde. Et annet trekk er at ved transaksjoner kan kravet til kvalitets-sikring eller kostnaden ved kvalitets-sikring bli betydelige. Du skal gi et råd, og så må du være veldig nøyaktig i due diligence-prosessen. Dermed blir transaksjonskostnadene veldig høye.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Advokatyret er blitt enklere ved at både advokater og offentlige aktører har fått en mer proaktiv holdning til å

delta på fremtidsrettede tekniske løsninger. Aktørportalen og papirløse hovedforhandlinger er gode eksempler. Digitalisering av Kartverket er et annet godt eksempel.

– HVA ER DEN VIKTIGSTE POLITISKE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Svake gruppers adgang til retts hjelp. Kanskje vi også kan innføre momsfritak for private klienter; det vil jo medføre tjue prosent lavere salær. Næringsdrivende får både momsfradrag og skattefradrag, mens den private kunden har ingenting.

– HVORDAN REAGERER DU PÅ FORSLAGET TIL NY ADVOKATLOV?

– Det er OK at samfunnet ser nærmere på advokatmonopolet, men jeg setter min lit til at Advokatforeningen ivaretar advokatmonopolets behov der dette er saklig begrunnet. Advokatmonopolet har mest å si for dem som går i retten. Det å gå i retten krever juridisk kompetanse i større utstrekning enn det å gi økonomisk rådgivning innen skatt og merverdiavgift.

– HVORDAN TROR DU AT ADVOKAT-HVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE FEM ÅRENE?

– Den største endringen vil skje innen digitalisering og kanskje i noen utstrekning innen kunstig intelligens. Det er også blitt mindre behov for den klassiske advokatsekretæren. I Magnus Legal har vi ingen klassiske sekretærer; vi har administrativt ansatte som er dedikert til markedsføring og regnskapsførsel. Vi har også et tett samarbeid med Juridika om å utvikle fremtidens bransjeverktøy for advokater i Norge. Vi har en kontinuerlig

Navn: Torgils Bryn

Alder: 56

Stilling: Advokat og partner i Magnus Legal

Spesialitet: Fast eiendom, skatt og merverdiavgift

Skrev masteroppgave om: Skatterett spesialfag

Familie: Gift, tre barn på 17, 18 og 24 år

Bosted: Voss

Opprinnelig fra: Voss

utvikling av digitale flater for å imøtekomme kundens ønske om kjøp av våre tjenester. Vi bruker Hubspot (et digitalt markedsførings- og salgsverktøy, red.anmerk.), vi skriver blogg og prøver å finne kunder som er interesserte i våre fagområder og legger igjen elektroniske spor.

– Såkalt «Inbound marketing» (å skape relevant og personifisert innhold, red.anmerk.) kommer til å komme mer og mer. Vi må synliggjøre kunnskapen vår. Vi ser også en økende trend mot spesialisering og internasjonalisering. Vi prøver hele tiden å plassere oppdraget på en medarbeider med spisskompetanse i nasjonal sammenheng. Internasjonalt har vi et samarbeid med MSI Global-alliansen.

– HVOR LENGE HAR DU ARBEIDET SOM ADVOKAT PÅ VOSS?

– I 23 år, men med delvis kontorsted i Bergen og med fartstid i både Deloitte

Lars Helge Neergård roser spesielt yngre advokater for å være kunnskapsrike og godt forberedt.

og Kluge før jeg havnet i Magnus Legal. Før det var jeg fem år i staten; i Skatteetaten.

– OG HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Magnus Legal på Voss. Må jeg si et annet sted? Bergen. Jeg er i Bergen to dager i uken, og det er der vi har kontoransatte og fullmektigkorpset. Hvis jeg måtte si noe helt annet, så ville det være Sveits eller Østerrike, som har noe av den samme naturen som vi har her på Vestlandet.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– Den private parten, på grunn av kostnadsbildet. Det er ikke alltid det holder å ha rett, for det koster for mye å få rett. Det er for usikkert å hevde retten. Gjennomføringen av en retts sak i dag er blitt for dyr og omstendelig. Mange private parter, men også parter i næringslivet, vil kvie seg for å gå i retten.

Det gjelder særlig i skattesaker der staten er motpart, og skattebetaler må betale for dyr spisskompetanse.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Jeg jobber pro bono for idretten i en del rådgivnings- og utbyggingssaker, men også for enkelte klienter som ikke kan betale. For å forhindre rettstap blir en sak ofte fullført selv om klienten ikke gjør opp for seg.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTISMINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– Normalt jobber vi som nevnt for det meste inn mot det forretningsjuridiske, men jeg er likevel opptatt av enkelt-skjebner og av dem som faller utenfor. Det at justissektoren nå er villig til å tenke mer behandling, som for eksempel at narkomane i større utstrekning skal få behandling i stedet for straff, er bra. Justissektoren må jobbe mer preventivt for at ungdom og andre svake grupper ikke skal falle utenfor samfunnet.

Ane Tusvik Bonde i Human Rights House Foundation frykter for sikkerheten spesielt til aserbajdsjanske advokater. Foto: Julie Messel

Trusler, svertekampanjer, vold og tap av bevillingen er hverdagskost for advokater som jobber med menneskerettssaker i Aserbajdsjan, Hvite-Russland, Moldova, Ukraina og Russland, ifølge rapport.

TEKST OG FOTO: JULIE MESSEL

– Menneskerettsadvokater som tør å ta politisk sensitive saker opplever trusler, svertekampanjer og i noen tilfeller også vold. De kan også risikere å miste advokatbevillingen. Konsekvensen er at færre og færre advokater tør å ta på seg denne

type saker, og at rettssikkerheten til befolkningen svekkes.

Det sier Ane Tusvik Bonde, seniorrådgiver i den Oslo-baserte menneskerettsorganisasjonen Human Rights House Foundation.

Organisasjonen, som også har kontor i Genève, samarbeider med MR-organisasjoner i elleve land i Øst- og Vest-Europa, i Kaukasus og på Balkan.

NEKTES TILGANG TIL KLIENTER

I 2015 gjorde nettverket en kartlegging av situasjonen til menneskerettsadvokater i Moldova, Russland, Ukraina, Hvite-russland og Aserbajdsjan som viste at advokater i mange tilfeller nektes tilgang til klientene, og ikke får mulighet til å snakke med klientene konfidensielt.

– Våre undersøkelser viser også at advokater ofte ikke får tilgang på saks-papirer og dokumenter relevante for saken, forklarer Bonde.

Parlamentarikerforsamlingen i Europarådet (PACE) satte i januar i år søkelys på de vanskelige forholdene advokater jobber under, og understreket at hele rettssystemet står i fare når ikke advokater får utøve yrket sitt profesjonelt.

– Angrep mot advokater øker, og er blitt mer omfattende og systematiske,

Angrep mot advokater øker

og synes som resultater av en villet politikk, skriver PACE om menneskerettighetsadvokaters arbeid i flere øst-europeiske stater.

TYRKIA OG ØST-EUROPA UTRYGGE

De mener trenden i Øst-Europa og Tyrkia er særlig skremmende. I flere land er det ikke lenger trygt for advokater å arbeide med menneskerettigheter, da myndighetene bryter mange grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper.

I januar i år anbefalte PACE å utarbeide en konvensjon som skal sikre advokaters kår.

– Særlig bekymret er vi for at advokater i enkelte stater blir utestengt av advokatforeninger, uttaler PACE.

ADVOKATFORENINGEN STYRES

I autoritære styresett arbeider ofte advokatforeningene tett med myndighetene.

Myndighetene kan være med på å hindre at kritiske menneskerettsadvokater får bevilling, eller advokatforeningene kan bli instruert av justismyndighetene til å opprette en disiplinærsak mot en brysom advokat. Andre ganger presses klientene til å skifte advokat, slik at advokaten ikke lenger kan klare seg økonomisk. Advokater kan også bli fratatt bevillingen basert på uttalelser der de kritiserer rettssystemet.

I Hviterussland ble en advokat fratatt bevillingen etter å ha uttalt seg kritisk til pressen da han ikke fikk tilgang til forslåtte demonstranter som ble holdt i varetekt, sier Bonde.

PRESSES AV MYNDIGHETER

Advokater som klager saker inn til Den europeiske menneskerettsdomstolen, kan også bli presset av myndighetene, eller bli hindret fra å kommunisere med domstolen.

– I Hviterussland har vi eksempler på at advokater, etter å ha sendt inn saker til FNs Menneskerettskomité, har mottatt trusler mot barna sine.

Organisasjonen hennes har siden 2015 jobbet for å få økt internasjonal oppmerksomhet om menneskerettsadvokater som utsatt gruppe.

Følger utviklingen

Leder i Advokatforeningens Menneskerettighetsutvalg, advokat Frode Elgesem mener det er svært viktig at det internasjonale samfunnet engasjerer seg, og følger utviklingen i Europa nøye.

– Vi ser at forfølgelse og trakassering av advokater i Øst-Europa øker. Advokater som jobber for menneskerettigheter er særlig utsatt. Dette gjelder dessverre ikke bare i denne regionen. Vi ser lignende trekk også andre steder i verden, og forfølgelsen er ikke sjelden en del av anslag mot rettsstaten generelt, sier Elgesem.

– Nekter å gi opp

– I vårt land blir menneskerettsarbeid nærmest sett på som en kriminell virksomhet, sier den aserbajdsjanske advokaten Intigam Aliyev. Han er fratatt advokatbevillingen, og har sittet halvannet år i fengsel.

TEKST: JULIE MESSEL

– Mange advokater frykter forfølgelse og fengsling. Men vi er mange som nekter å gi opp, sier Intigam Aliyev.

I 2014 ble advokaten dømt til syv og et halvt års fengsel for skatteunndragelse og illegal virksomhet i en rettssak som internasjonale menneskerettsorganisasjoner mener var politisk motivert, og del av myndighetenes kampanje for å kvele sivilsamfunnet.

Advokat Aliyev satt fengslet i halvannet år i Aserbajdsjan før han ble løslatt i mars 2016, etter massivt internasjonalt og nasjonalt press.

Etter løslatelsen ble han i juni 2016 invitert til Europarådet for å delta i et ekspertutvalg, og var også med på et møte med FNs spesialrapportør for advokater og dommeres uavhengighet. Der fikk han møte igjen mange av advokatene som hadde kjempet for å få ham fri.

MÅ GI UNGE MOT

Internasjonal oppmerksomhet betyr enormt mye, understreker han.

– Det gir styrke og håp. Mens jeg satt fengslet, fikk jeg støtte fra internasjonale organisasjoner, også fra Norge, som holdt trykket på vårt arbeid oppe. Jeg er svært takknemlige, sier Aliyev til Advokatbladet via e-post.

Aliyev var tidligere leder av organisasjonen Legal Education Society, og har i mange år jobbet med juristutdanning. Organisasjonen er nå blitt forbudt.

RISIKABEL JOBB

I mange land er det å være menneskerettsadvokat en risikabel jobb.

– Aserbajdsjan er et land som er medlem av Europarådet. Likevel har vi om lag ett hundre og femti politiske fanger – journalister, unge aktivister, politikere og menneskerettsforkjempere – som er blitt satt i fengsel på grunn av sin overbevisning, sier Aliyev.

– Det totalitære regimet i Aserbajdsjan er ikke interessert i å ha en uavhengig rettsstat og en uavhengig advokatstand. Å skulle ha en sterk organisasjon med tusentalls uavhengige, profesjonelle, fremoverlente og

velbevandrede advokater som forsvarer menneskerettighetene, ville true statsmakten. Derfor vil den ikke miste kontrollen over landets advokatforening, som er statsvennlig, og ikke tillater reformer i rettssystemet, sier Aliyev.

SUSPENDERER OG EKSKLUDERER

– De fleste advokater vil ikke ta politisk sensitive saker. Advokatforeningen her ser ut til å være kontrollert av staten, og kan ikke beskytte uavhengigheten til sine medlemmer. Bruken av disiplinære reaksjoner mot uavhengige advokater, skaper alvorlig bekymring, sier han.

Advokatforeningen bruker både midlertidig suspensjon og inndragning av bevilling for å slå ned på advokater som jobber med menneskerettslige spørsmål, sier Aliyev.

– Men vi må alltid håpe på at ting blir bedre. På tross av den store risikoen, så finnes det advokater som fortsetter å jobbe for menneskerettighetene. De er vår tids helter.

Intigam Aliyev møtte i juni 2016 Monica Pinto, FNs spesialrapportør for dommere og advokaters uavhengighet, for å fortelle om farene, truslene og hindringene advokater utsettes for. Foto: Privat

25. mai trer EUs personvernforordning i kraft. Er du forberedt?

Dagens regelverk om personopplysninger blir erstattet 25. mai. De nye reglene gir alle virksomheter, også advokatvirksomheter, nye plikter. De personene man behandler personopplysninger om, får nye rettigheter. Og som du sikkert har fått med deg; bøtene for den som gjør feil, kan bli svært høye.

Advokatforeningen har vært så heldige å få Thomas Olsen (Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS og leder av vårt lovutvalg for IKT og personvern), Rune Opdahl (Advokatfirmaet Wiersholm AS) og Christopher Sparre-Enger Clausen (Advokatfirmaet Thommessen AS) til å utarbeide en praktisk GDPR-veileder for alle advokatvirksomheter. På vegne av Advokatforeningens drøye ni tusen medlemmer som kan ha glede av den: Tusen takk!

Den nye personvernforordningen er dels en videreføring, dels en modernisering og dels en innskjerping av dagens regelverk. Den største endringen gjelder nok likevel sanksjonsnivået. Økningen av dette har styrket bevisstheten omkring personvernarbeidet – og flere vil nok nå ta dette på alvor.

Enhver advokatvirksomhet er underlagt dagens personopplysningslov, og selvfølgelig også den nye forordningen – helt uavhengig av størrelse og rettsområde. De praktiske kravene som stilles, vil imidlertid kunne

tilpasses virksomhetens art. Forfatterne av vår veileder skriver at «større advokatvirksomheter som driver med strafferett eller personsaker (vil) måtte ha mer utførlige personvernrutiner enn mindre advokatvirksomheter som driver med forretningsjus.»

Personvernforordningen får anvendelse for all behandling av personopplysninger, typisk for klienter som er privatpersoner, kontaktpersoner hos klienter som ikke er privatpersoner, personer som er involvert i saken eller omtalt i saksdokumentene, eventuelle kontaktpersoner hos leverandører og samarbeidspartnere, samt selvsagt egne ansatte.

Forordningen gjelder for det første all behandling av disse opplysningene som gjøres «automatisert», altså digitalt. I tillegg gjelder forordningen for behandling på papir, dersom opplysningene inngår i et «register». At opplysningene inngår i et register, betyr at opplysningene struktureres slik at de gjøres tilgjengelig etter visse kriterier, for eksempel alfabetisk.

Som du vet er advokater underlagt en lovbestemt taushetsplikt, uavhengig av om opplysningene utgjør personopplysninger. En konfidensialitetsplikt finnes også i personvernforordningen. Uautorisert tilgang til eller utlevering av opplysninger vil derfor kunne utgjøre brudd på både advokaters taushetsplikt, og på personvernforordningen.

Personvernforordningen rammer imidlertid videre enn taushetsplikten, blant annet ved at den setter begrensninger for hvilke formål personopplysninger kan brukes til, hvor lenge personopplysninger kan oppbevares, og hvilke rettigheter personene har til blant annet å få informasjon og innsyn. Fortrolig håndtering av opplysninger er derfor ikke nok for å etterleve personvernforordningen.

Hvis du og din virksomhet ikke har kommet i gang med å innrette din virksomhet etter de nye reglene, så bør alarmklokken ringe. Gå inn på advokatforeningen.no og se hvordan store og små advokatvirksomheter kan forberede seg til personvernforordningen frem mot 25. mai 2018 og – ikke minst – etterleve forordningen i tiden etter.

Lykke til!

Hilde Sævi

GENERALSEKRETÆR
ms@advokatforeningen.no

HALVERINGEN AV REISE- OG FRAVÆRSGODTGJØRELSEN

Av PÅL S. JENSEN, Zenit Advokat, Tønsberg

Hva synes jeg om Advokatforeningen? Forleden fikk jeg spørsmålet av en ny kollega. Jeg trakk da fram februarnummeret av Advokatbladet. Her kunne vi lese at advokatlønningene «stuper» og snittlønna nå var under 900.000 kroner. Kjøpekraften hadde falt med tre prosent. Om mulige årsaker til dette, og om dette var en utfordring foreningen skulle ta tak i, det sto det ikke noe om.

Ellers fremgikk det av forslaget at det var opprør i distrikts-Norge over kuttet i reisesalæret. I denne forbindelse hadde bladet også et intervju av Høyres nye justispolitisk talsmann, Peter Frølich. Om halveringen av reisegodtgjørelsen uttalte han: «Jeg synes det egentlig er gode grunner for å differensiere mellom godtgjørelse for reise

og kjernearbeid», og folk måtte «gjærne være riv, ruskende uenig» med ham i dette. Han unnlot å nevne noen av de gode grunnene for å differensiere. Faktisk pekte han ikke på en eneste én. Heller ikke fikk han et kritisk spørsmål fra Advokatbladet. Sånn var det med den saken.

Etter en endring av salærforskriften § 8 fra 1. januar 2017 skal godtgjøring for reisetid og annet fravær «fastsettes til halvparten av salærsatsen». Så når rettsmøtet avsluttes til lunsj og advokaten har fire timers reisetid tilbake til kontoret, så får han eller hun betalt for to. Da jeg hørte om dette første gang trodde jeg dette måtte være en misforståelse: Hvordan kunne noen finne på noe

slikt, og dette kunne vel ikke foreningen akseptere. Men her tok jeg feil.

Advokatbladet bringer så fem sider som kunne fortelle at halveringen gjorde at advokater, særlig i distriktene, fikk kraftig reduserte inntekter. Som om noen burde lure på det. På s. 26 finner man også referert fra et brev fra statssekretær Brein-Karlsen. Her heter det at et av «hovedargumentene bak halveringen av fraværs- og reisegodtgjørelse er at advokater i større grad enn tidligere har mulighet til inntektsgivende arbeid under reise.» Jeg forstår ikke det. Min erfaring er derimot at det praktisk talt er umulig for en advokat å arbeide noenlunde effektivt på et tog, fly eller i en bil. Men det er kanskje slik

«Det er kanskje slik at også stortingspolitikere og statssekretærer får redusert lønn under reise, fordi dette ikke kjernearbeid og de kan gjøre andre ting?»

Pål S. Jensen

Tilsynelatende later han til å nøye seg med å nevne det ene «hovedargumentet». For meg blir det lite overbevisende, og personlig kan jeg ikke se én eneste grunn til at denne halveringen – utover at det offentlige ønsker å redusere sine utgifter. Det siste har jeg naturligvis forståelse for, men en generell halvering av fraværs- og reisegodtgjørelsen er ikke et godt og akseptabelt tiltak i så måte.

Man kan naturligvis innvende at det er frivillig å påta seg oppdrag betalt av det offentlige, og mange avstår nettopp også fra dette. Advokatforeningens forrige leder, Erik Keiserud, påpekte i sin årstale i 2015 at de lave timeprisene «gjør at stadig flere gode og erfarne advokater velger å jobbe med andre typer saker». Med

halveringen i fraværs- og reisegodtgjørelsen vil dette naturligvis forsterke seg, og prinsippet om fri rettergang og fritt valg av forsvarer uthules.

Dette er naturligvis Advokatforeningen vel kjent med og her er det ingen uenighet. Det jeg imidlertid savner med Advokatbladets oppslag, og da som foreningens organ, er å få opplyst hva dette advokatopprøret ellers består i. Hva er foreningens svar på Brein-Karlsens brev? Hvordan har foreningen tenkt til å arbeide videre med denne saken? Jeg kjenner naturligvis ikke til hva som foregår «i kulissene», og det skjer sikkert mye godt arbeid, men det virker ikke så godt synliggjort. I hvert fall ikke overfor meg.

Vil ikke ha gebyr

Advokatforeningen er negativ til det foreslåtte gebyret for utarbeidelse av skifte- og uskifteattester, samt fullmakter ved privat skifte.

«Det er i samfunnets interesse at man har kontroll med hvem som mottar fullmakter og skifteattester for å ordne opp i avdødes formuesforhold. (...) Uten slik attest eller fullmakter vil man ikke kunne få tilgang til avdødes formue, begrense utgifter eller forvalte avdødes eiendom. Ut i fra et slikt synspunkt er det Advokatforeningens syn at dette er en type tjenester som samfunnet bør bære belastningen med, og at vi må akseptere at alle forhold som krever ressurser i et samfunn ikke kan gjøres lønnsomme eller kostnadsnøytrale», skriver Advokatforeningen i sin høringsuttalelse.

Domstolene utsteder om lag 35.000 skifte- og uskifteattester og fullmakter. Det foreslås at gebyret settes til 1130 kroner, tilsvarende rettsgebyret, noe som vil utgjøre en årlig inntekt til staten på 39,55 millioner kroner.

En rekke tingretter er negative: «Stavanger tingrett mener at innføring av gebyr for de ulike attester som utstedes i forbindelse med dødsfall lett kan fremstå som urimelige overfor pårørende i en sårbar situasjon.» Alta tingrett bemerker at «samtidig som regjeringen søker avbyråkratisering, innføres mer byråkrati for å skape inntekter. (...) Dette henger ikke på greip.»

BEVISBILDET I BANEHEIA-SAKEN

Av BJØRN OLAV JAHR,
forfatter og journalist

«Forfatteren har klokkertro på Kristiansens uskyld. Det har ikke jeg», skriver advokat Cecilie Nakstad etter å ha lest min bok *Drapene i Baneheia* i Advokatbladet nr. 2/18. Nakstad er ryddig og fair i sin gjengivelse av boken; hun lister opp mine viktigste argumenter for Viggo Kristiansens uskyld, kaller boken «absolutt lesverdige» og mener den kan være en viktig påminner til forsvarsadvokater generelt om å utøve et aktivt forsvar for sine klienter.

At hun ikke har klokkertro på Kristiansens uskyld, holder henne heller ikke borte fra å uttrykke uro over at dom kan være avsagt uten at retten har alle relevante bevis for hånden. At Nakstad i en summarisk anmeldelse farer relativt raskt over både de bevis som ble lagt frem for retten i sin tid og de som ikke ble det, har jeg forståelse for. Jeg ønsker likevel selv å utdype og kommentere noe rundt disse bevisene:

Interessante vitneobservasjoner aldri ført for retten: En pilot på joggetur observerer to barn kledd som Lena Sløgedal Paulsen og Stine Sofie Sørstrønen og en mann kledd som Jan Helge Andersen på vei mot åstedet. Dette skjer på et noe senere tidspunkt enn påtalemyndigheten har lagt til grunn for ugjerningene. I tillegg finnes observasjoner av lyder fra terrenget like/noe i etterkant av pilotens observasjon. Nakstad er enig i at dette er interessant.

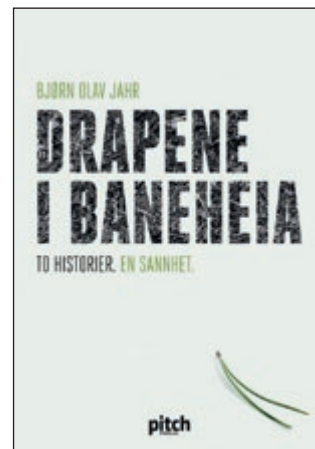
Politiets gjerningsmannsprofilanalyse: Denne ble aldri fremlagt for retten. Under overskriften «en gjerningsmann» heter det at «svært lik drapsmetode og seksuelle handlinger

utført på jentene. I tillegg situasjons- spor på åstedet etter kun en person». Nakstad er usikker på den bevismessige vurderingen fordi «lite i profilen stemte med at Andersen var gjerningsmannen». Dette er feil. Det er langt flere forhold i profilen som samsvarer med Jan Helge Andersens enn det motsatte.

DNA-beviset: Nakstad skriver at «betydningen av tvil rundt DNA-beviset tillegges muligens litt mye vekt i boka». Dette står hun fritt til å mene. Selv er jeg overbevist om at «DNA-beviset» må behandles svært grundig. Det var rettens feilaktige overbevisning om at det måtte ha vært to gjerningsmenn som ble brukt for å underbygge Kristiansens medtiltalte Jan Helge Andersens mildt sagt suspekte forklaringer. Hadde alle funn fra sædprøver tatt på jentene vært fremlagt retten, ville det fremkommet at det kunne vært fire gjerningsmenn (!) i Baneheia. Sannsynligheten for forurensing ble totalt underspilt i rettsrundene.

DNA-undersøkelser igangsatt av Gjenopptakelseskommisjonen i 2010 underbygget sannsynligheten for at tidligere prøver var forurenset. Resultatet ga nå kun en entydig DNA-profil: Jan Helge Andersens. Hvordan Nakstad kan hevde at dette funnet «underbygger den usikkerhet som allerede under rettssakene forelå rundt DNA-bevisene», forstår ikke jeg, om det da ikke er en slags håndrekning til tidligere leder av Gjenopptakelseskommisjonen for at hun likevel unnlot å gjenåpne saken allerede i 2010.

Jan Helge Andersens forklaringer: Nakstads inntrykk er at det er at det er «grunn til å stille spørsmål stegn ved Andersens troverdighet». Jeg kunne skrevet svært utfyllende om dette, men nøyer meg med å nevne at politiet, beklageligvis og mot bedre vitende, vitnet i retten om det motsatte – og ble trodd på det.

Forsvarsadvokat Cecilie Nakstad anmeldte boken *Drapene i Baneheia* i Advokatbladet nr. 2/18.

Mobilbeviset: Viggo Kristiansen har omfattende mobiltrafikk under tidsrommet ugjerningene i Baneheia fant sted gjennom en basestasjon som aldri har «snakket med» åstedet (det er det derimot seks andre basestasjoner som gjør). Dette er udiskutabelt, og jeg er sikker på at mobilbeviset ville vært et utelukkelsesbevis for alle andre unnatt Kristiansen. Nakstad stiller, i likhet med politiet i dag, ikke spørsmål til dette beviset.

Avslutningsvis skriver Nakstad; «å komme med bevisene i ettertid, er som regel for sent, i alle fall veldig vanskelig. Det viser Viggo Kristiansens mange avslag på gjenåpning». Det er lett å si seg enig i det, men likevel lov å håpe at det aldri er for sent. Gjenopptakelseskommisjonens nye leder Siv Hallgren har signalisert særlig fokus på to forhold: DNA-beviset og mobilbeviset. Det gjør hun klokt i.

DEBATTINNLEGG

sendes til
redaksjonen@advokatbladet.no. Frist til
neste utgave er 11. mai. Skriv maks
4700 tegn, inkludert mellomrom, eller
etter avtale med redaksjonen. Legg ved
bilde av forfatteren. Debattinnlegg
kan også bli publisert på
Advokatbladet.no.

FRAMTIDSRETTET AKTØRPORTAL MED BARNESYKDOMMER

Av OLAV BERG AASEN,
avdelingsdirektør,
Domstoladministrasjonen

I en kronikk i Advokatbladet 2/18 reiser advokat Hodneland spørsmål om domstolens aktørportal er en pest og en plage, eller tidsmessig hjelpemiddel. Vel, bruken av Aktørportalen blant Hodnemarks kolleger er i alle fall sterkt voksende. Det tyder på at stadig flere finner at Aktørportalen er et godt hjelpemiddel.

Det innebærer ikke at dagens utgave er den ultimate løsningen. Til det kreves det for mange manuelle arbeidsoperasjoner. Aktørportalen er et første og svært viktig skritt i retning av sikker utveksling av informasjon i saker for retten. Å få bukt med den stadig økende bruken av usikret e-post, var en sterk motivasjon for tiltaket. Utviklingen har hele tiden vært gjort med små midler og uten ekstra bevilgninger fra Stortinget. Aktørportalen står sentralt i arbeidet med å digitalisere domstolens tjenester og arbeidsmåter, og skal satses på. Med andre ord, Hodnemark og kolleger har lov til å forvente at tjenesten blir bedre. Målet må være at tjenesten blir så god at den blir foretrukket, både av partene og av domstolene. Da blir obligatorisk bruk en formalitet.

Sentrale tema i Hodnemarks kronikk er innloggingsproblemer og barnesykdommer ved løsningen. Innloggingsproblemene vies mye plass, og Hodnemark konkluderer med at problemene neppe skyldes BankID-systemet. Au da. Driftsmeldingen det vises til kommer nettopp fra BankID-systemet. Det fritar imidlertid ikke Domstoladministrasjonen som leverandør av Aktørportal-tjenesten. I så henseende er innloggingstjenesten en del av Aktørportalen selv om den leveres av en annen part. I den grad denne tidstyven fortsatt opptrer, skal den fanges.

Aktørportalen har noen barnesykdommer. I dagens utviklingsmetodikk for IT-systemer skilles det skarpt mellom

feil på den ene siden og mangler og svakheter på den andre siden. Feil som avdekkes etter at tjenesten er satt i produksjon, skal selvfølgelig rettes. Hvor snart det må skje, avhenger av hvor alvorlig feilen vurderes å være. Mangler og svakheter derimot, går gjerne inn i en kø av tiltak som hver for seg og samlet vil bidra til å forbedre løsningen. Denne måten å behandle feil og forbedringer på tør være kjent fra applikasjonene vi benytter på smarttelefon og nettbrett.

For mange advokater er Aktørportalen et godt hjelpemiddel, og ikke en tidstyv. For andre, som har avanserte saksbehandlingssystemer som støtter digitale arbeidsmåter, er Aktørportalen mindre nyttig. Domstoladministrasjonen har derfor besluttet å tilby en løsning som gjør at informasjonen skal utveksles direkte mellom advokaters saksbehandlingssystem og domstolens tilsvarende system.

«DA har derfor besluttet å tilby en løsning som gjør at informasjonen skal utveksles direkte mellom advokaters saksbehandlingssystem og domstolens tilsvarende system Lovisa.»

Olav Berg Aasen

lom advokaters saksbehandlingssystem og domstolens tilsvarende system Lovisa. Dette gjøres ved at man på domstolsiden tilbyr et definert grensesnitt (API) som advokaters saksbehandlingssystem kan kommunisere med. Hvordan det teknisk og funksjonelt skal gjøres, blir å avklare i dialog med systemleverandørene og deres brukere (advokatene). Domstoladministrasjonen har mål om å teste denne direkte system-til-system-kommunikasjonen allerede i inneværende år.

Aktørportalen – et barn av sin tid – vil eksistere parallelt med den mer automatiserte system-til-system-løsningen. Aktørportalen skal utvikles videre og forbedres. Den er også planlagt utvidet til andre aktører som meddommere, fagkyndige og selvprosederende parter.

STILLINGSANNONSE

ØSTBY AARSKOG

ADVOKATFIRMA

ØSTBY AARSKOG Advokatfirma AS er moderne drevet med uhøytidelig arbeidsmiljø preget av engasjerte mennesker med arbeidsglede og godt humør. Kontorlokalene er i toppetasjen i Midtbyen Park med utsikt over Mjøsa. Virksomheten er forankret i høye faglige og etiske standarder. Sakstilfanget er bredt med hovedvekt på sivil juss der fast eiendom og kommersielle spørsmål står sentralt. Vår ambisjon er å være et naturlig foretrukket advokatfirma i vår region. Innen våre mest sentrale arbeidsfelt har vi oppdrag geografisk spredt over hele landet. ØSTBY AARSKOG Advokatfirma AS søker advokat/advokatfullmektig. Det er ønskelig med søkere som er faglig solide og med stor arbeidskapasitet. Som advokat/advokatfullmektig hos ØSTBY AARSKOG Advokatfirma AS vil man dels bli tildelt saker som forventes å bli håndtert med betydelig selvstendighet og dels ta del i arbeidet på saker som i hovedsak håndteres av andre advokater. Kontaktperson for spørsmål om stillingen er Mauritz Aarskog: Mob. 480 33 659, e-post mauritz@ostbyaarskog.no.

Søknadsfrist snarest.

Lønn og arbeidsbetingelser etter nærmere avtale.

Erfarne advokater med portefølje er også velkommen til å ta kontakt.

Jussbuss

Rehabilitering – de «farligste» fangene trenger det mest

Av TORE MOEN,
Fengselsgruppa

#Jussbuss

Totalt 6042 saker i 2016

Saksområdene med størst pågang:

- Utlendingsrett (1041 saker)
- Fengselsrett (818 saker)
- Arbeidsrett (756 saker)
- Husleierett (712 saker)
- Gjeldsrett (535 saker)
- Trygderett (335 saker)
- Sosialrett (206 saker)

I Norge er utgangspunktet klart – straffedømte skal tilbake til samfunnet, og skal behandles deretter. I dag er dette en lovfestet rett alle innsatte i norske fengsler har. Unntatt de som trenger det mest, da.

Pr. august 2017 var det 102 forvaringsdømte i Norge. Samfunnet har besluttet at disse menneskene er for farlige til at en vanlig, tidsbegrenset fengselsstraff beskytter samfunnet mot deres handlinger i tilstrekkelig grad. Det er åpnet for at forvaringsdømte kan sone livet ut, på grunn av fare for fremtidige forbrytelser.

Men vi lever i en liberal rettstat, og livstid bak murene skal aldri være utgangspunktet. Det er derfor viktig at vi har gode nok rettsregler og ordninger for at også disse «farligste» domfelte skal ha en reell mulighet til å komme tilbake til samfunnet etter endt soning.

I Jussbuss har vi erfart at soningsprogresjon med en gradvis tilvenning til et nytt liv utenfor murene, er helt sentralt for å sikre at mennesker som soner fengselsstraff får en god overgang til samfunnet. Overføring til fengsler og avdelinger med lavere sikkerhetsnivå, bruk av overgangsboliger, fotlenkesoning og innvilgelse av permisjoner er eksempler på dette.

For forvaringsdømte er det vanskelig å få muligheten til en gradvis overgang fra fengsel til frihet. Særregler regulerer slike tiltak strengt. En del av problemet er at allerede ved domsavsigelsen er de stilt i et dårligere lys overfor fengslene

og regionene. Disse instansene avgjør skjønnsmessig hvem og når man får tiltak som sikrer progresjon i soningen, blant annet basert på en vurdering av «sikkerhetsmessige hensyn». Denne vurderingen farges i stor grad av dommen, noe vi opplever daglig i saksbehandlingene vår i Jussbuss.

Soningsprogresjon er også viktig for å redusere farene knyttet til «glippsonen», som er de første 48 timene etter løslatelse. Dette er et kritisk tidsrom, som dessverre innebærer en stor fare for tilbakefall til kriminalitet, og også stor fare for selvmord.

Hovedproblemet ligger i følgene av minstetiden som fastsettes i dommen. For minstetiden er oppfylt innvilges ikke permisjon, og man er avskåret fra fotlenkesoning. To tredjedeler av minstetiden må være oppfylt før man kan overføres til lavsikkerhetsfengsel, men terskelen er høy, og blir høyere på grunn av forvaringsdommens betydning i sikkerhetsvurderingen, og fraværet av tilpassede og egnede lavsikkerhetsplasser.

Når minstetiden er utløpt, kan den domfelte begjære prøveløslatelse. Det er tingretten som tar stilling til om dette skal innvilges. Det er bra at tingretten avgjør spørsmålet, men det er dårlig at forvaringsdømte ikke har krav på at rehabiliterende tiltak gjennomføres på forhånd.

Når kriminalomsorgen finner at det ikke er sikkerhetsmessig forsvarlig å gjennomføre rehabiliterende tiltak, får ikke domfelte prøvd seg i permisjon

eller lavsikkerhetsfengsler før løslatelsen. Dette reduserer sannsynligheten for at tingretten kan komme til at løslatelse er riktig, og øker sannsynligheten for forvaring resten av livet. Når overgangen til frihet skjer, blir denne også større. Dette er problematisk for domfelte selv, og med tanke på samfunnet, som forvaringsinstituttet er ment å beskytte.

Man risikerer altså å gå rett fra et liv bak høysikkerhetsmurene til gata. Dette er en svært stor overgang tilbake til samfunnet, og kan være farlig for den løslattes liv og helse.

Lavsikkerhetsfengsler tilpasset forvaringsdømte er inntil videre kun en drøm. Men dette er helt nødvendig å få på plass for å sikre forvaringsdømte en straff som kan rehabilitere, og ikke bare straffe. Soning under strenge forhold skaper kun gode innsatte, ikke gode naboer.

Med den trange budsjettssituasjonen sittende regjering tvinger kriminalomsorgen gjennom, kan vi nok dessverre se langt etter dette.

Vi må lovfeste retten til rehabiliterende tiltak og soningsprogresjon. Formuleringen i straffegjennomføringsloven om at «det [skal] så vidt mulig skje en gradvis overgang fra fengsel til full frihet» er ikke god nok.

Vi trenger lavsikkerhetsfengsler for forvaringsdømte. Utgangspunktet må være en gradvis utslusing og tilbakeføring – uansett soningsregime. Det er de «farligste» som trenger det mest!

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Megler opplyste ikke om avgift – må ut med 934.000 kroner

Borgarting lagmannsrett har nylig tatt stilling til om en eiendomsmegler på eget initiativ må opplyse om avgiftsmessige konsekvenser ved salg av fast eiendom.

Saken fremkommer i dom fra Borgarting lagmannsrett, avsagt 22. mars 2018 (LB-2017-50694). Dommen har flere generelle uttaler om ansvar for rådgivning om skatte- og avgiftsmessige konsekvenser ved salg av fast eiendom som også vil ha betydning ved vurderingen av advokaters ansvar.

Bakgrunnen for saken var et salg av en eiendom på 25 mål, bestående av blant annet hovedhus, kårbolig, driftsbygning og ridehall. Selger bodde i hovedhuset, men drev næringsvirksomhet på eiendommen, herunder et ridesenter. Dette var avgiftspliktig virksomhet. I sin eiertid hadde selger foretatt investeringer i den avgiftspliktige virksomheten, som selger hadde fått momsfradrag for. Etter engasjement av et eiendomsmeglerforetak ved ansvarlig megler A, ble eiendommen solgt for 17.750.000 kroner til B.

Salget av eiendommen utløste justeringsplikt for selgeren etter merverdiavgiftsloven. Justeringsplikten innebar at selger måtte tilbakebetale merverdiavgift som ikke var endelig

opptjent. Selger fikk ingen opplysninger fra A om at salget ville utløse justeringsplikt, men ble kjent med dette etter at kjøpekontrakten var inngått. Selger tok da opp med A at hun hadde fått momsfradrag på tidligere investeringer, som var nye opplysninger for A. I samråd med advokat, forsøkte selger å inngå en etterfølgende justeringsavtale med B, men slik avtale kom ikke i stand. Selger måtte tilbakebetale merverdiavgift med 640.748 kroner. Det ble tatt ut søksmål mot A med krav om erstatning for uaktsom rådgivning. A avviste ansvar.

Lagmannsretten legger innledningsvis til grunn at eiendomsmegler er underlagt profesjonsansvaret, og at megler har plikt til å gi råd og opplysninger til selger som har betydning for handelen. Videre ble det vist til Rt. 1988 s. 7, hvor Høyesterett har lagt til grunn at eiendomsmegler ikke har noen alminnelig plikt til å ta opp skattemessige sider av et eiendomssalg, men at slik plikt kan foreligge i konkrete tilfeller.

Problemstillingen i saken var om A på eget tiltak burde ha tatt opp spørsmålet om de avgiftsmessige konsekvensene av handelen, og eventuelt sørget for at dette ble utredet og regulert i kjøpekontrakten. Lagmannsretten peker på det må forventes at eiendomsmeglere holder seg oppdatert på regelverket knyttet til omsetning av fast eiendom. Videre uttaler lagmannsretten

at justeringsreglene er blant de mest sentrale avgiftsreglene vedrørende fast eiendom, og at bestemmelsene inngår i bachelorstudiet for eiendomsmeglere. Det er også vist til at overføring av justeringsplikten er særskilt regulert i meglerstandarden for næringsseiendom, slik at reglene må anses alminnelig kjent i bransjen.

Profesjonsansvaret kan ifølge lagmannsretten ikke trekkes så langt at en megler alltid av eget tiltak har plikt til å ta opp de avgiftsmessige sider av et eiendomssalg med selgeren. Omstendighetene må fortsatt ligge slik an at det er, eller burde være, synlig for megler at eiendomssalget kan tenkes å ha avgiftsmessige følger.

I den konkrete vurderingen pekte lagmannsretten på at A var kjent med næringsvirksomheten på eiendommen, og at det var foretatt investeringer på eiendommen i selgers eiertid. Megleren var også kjent med at B skulle videreføre næringsvirksomheten, slik at forholdene lå til rette for inngåelse av justeringsavtale. Dersom kjøpekontrakten hadde inneholdt en justeringsavtale, var det videre sannsynliggjort at B ville ha akseptert dette, og inngått slik avtale.

Selgeren fikk således medhold i krav på erstatning mot A med 640.748 kroner. Selger ble også tilkjent sakskostnader med 293.368 kroner. Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken.

Tromsø-advokat Hallvard Østgård er en av aktørene i et storpolitisk drama mellom Norge og EU som kan få store konsekvenser for Norge og fremtidig ressursutnyttelse.

TEKST: NINA SCHMIDT

I stridens kjerne står spørsmålet om retten til å fange snøkrabbe, en langbeinet delikatess som først dukket opp i Barentshavet i 1996.

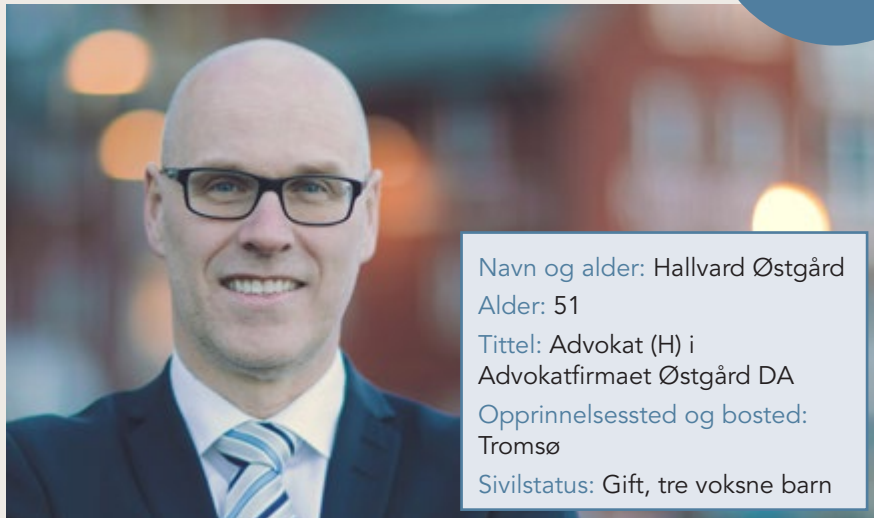
Snøkrabben er svært ettertraktet, spesielt i Japan, og kan bety milliardinntekter for Norge i årene fremover. Arten sprer seg raskt fordi hunnen kan gyte to ganger på én befruktning, og arten vil særlig spre seg i områdene rundt Svalbard, ifølge Norsk Havforskningsinstitutt.

Norge og EU er i strid om fangstrettighetene til snøkrabben. Mens Norge har nektet fartøyer fra EU å fange snøkrabbe på norsk kontinentalsokkel i vernesonen ved Svalbard, har EUs ministerråd svart med å tildele fangstlisenser på snøkrabbe til de tre baltiske landene Latvia, Litauen og Estland, samt til Polen og Spania.

Mens EU mener at alle parter som har signert Svalbardtraktaten skal ha lik tilgang til naturressursene, mener fiskeriminister Per Sandberg at Norge er suveren til å utstede lisenser til å fange snøkrabbe, både innenfor Svalbardtraktaten, men særlig på norsk kontinentalsokkel.

I januar i fjor nådde konflikten det norske rettssystemet da det latviske fartøyet Senator, eid av rederiet *SLA North Star Ltd*, ble tatt i arrest av den norske kystvakten for å fiske snøkrabbe i vernesonen rundt Svalbard. Fartøyet hadde EU-lisens, og rederi og skipper godtok ikke boten de ble ilagt.

Hver måned fremover vil vi presentere en advokat som har gjort seg bemerket. Tips redaksjonen om aktuelle advokater. Skriv til nina@advokatbladet.no

Navn og alder: Hallvard Østgård
Alder: 51
Tittel: Advokat (H) i Advokatfirmaet Østgård DA
Opprinnelsessted og bosted: Tromsø
Sivilstatus: Gift, tre voksne barn

Hallvard Østgård er kjent som en munter mann som gjerne griper ordet i festlige lag.

Hallvard Østgård er forsvarer for den russiske skipperen og det latviske rederiet, som i Hålogaland lagmannsrett i februar i år ble ilagt en bot på 40.000 kroner, mens rederiet ble dømt til å betale en foretaksstraff på 150.000 kroner, og til inndragning av én million kroner.

Saken er anket til Høyesterett. Da Advokatbladet gikk i trykken, var det ennå ikke truffet avgjørelse om saken slipper inn i Høyesterett.

I NRK Radio-programmet *Krig og Fred. Krabbekonflikten*, ble saken nylig omtalt som en sak som kan «vende opp ned på måten vi ser på nordområdene», og «kanskje den viktigste konstitusjonelle saken i vår rettshistorie». Det antas at saken vil komme opp for Høyesterett i løpet av året.

«Spørsmålet er om vi for første gang får en høyesterettsdom som tar stilling til om Svalbardtraktaten gjelder i dette området. Dette er så viktig, at det er mulig det blir en plenumsavgjørelse», sa jusprofessor Geir Ulstein i programmet.

Men spørsmålet gjelder ikke bare snøkrabbe, men også andre ressurser på havbunnen.

– En avgjørelse vil få stor betydning for fremtiden, og også for utnyttelsen av fremtidige olje- og gassressurser. Jeg følger spent med på den, sier førsteamanuensis og havrettsressurs-ekspert Irene Dahl ved UiT til Advokatbladet.

Det er ikke usannsynlig at spørsmålet også vil bli bragt inn for den internasjonale domstolen i Haag, sier hun.

Hvordan føles det å jobbe med det som betegnes som en historisk viktig sak?

Det å få jobbe med en slik sak er det ypperste man kan få oppleve som advokat. Det er profesjonelt utfordrende og svært givende. Personlig er jeg svært glad i prosedyre for domstolene, både straffesaker og sivile saker. Det å få jobbe med en slik sak blir bare en glede, selv om det er omfattende.

Hvordan forbereder du deg til saken?

For øyeblikket venter vi på at Høyesterett ankeutvalg skal avgjøre om anken slipper inn eller ikke, og eventuelt om hele eller bare deler av anken slipper inn. Basert på de spørsmålene som er påanket, har jeg godt håp om at anken slipper inn i sin helhet.

Skaper en sak av denne dimensjonen en viss engstelse for å gjøre feil; for å glippe på vesentlige poenger? Nei, heldigvis ikke, men det kan ha noe å gjøre med hvordan jeg er skrudd sammen. Jeg blir ikke så lett engstelig. Derimot så skjerper det sansene, slik at jeg nok blir enda mer påpasselig med

alle detaljer. Samtidig er det viktig ikke å fortape seg i detaljene, men løfte fram de sentrale poenger som jeg mener og tror er viktigst for utfallet i saken, samtidig som presisjonsnivået på argumentasjonen skal, og må, være høyt.

Hva er det verste som kan skje?

At jeg gjør en dårlig jobb, og kanskje overser viktige rettslige kilder eller poenger. I en slik sak er kravet til presisjon og grundighet avgjørende. Som forsvarer jobber jeg i en viss forstand i motbakke, fordi det standpunkt jeg forfekter på vegne av klienten, etter manges mening vil ha store negative virkninger for Norge, dersom jeg får gehør. Da blir alle store og små detaljer viktige å få fram, slik at vurderingsgrunnlaget blir best mulig for domstolen.

Og det beste?

At domstolene gjør en riktig og mest mulig objektiv vurdering, og ikke lar seg prege av sakens betydning for Norge, og av den grunn prøver å finne utveier som er mer eller mindre rettslig holdbare.

Samarbeider du med eksterne parter i forberedelsene, og i tilfelle hvilke?

Ja. De folkerettslige spørsmål rundt tolking av traktater og forståelsen av Havrettstraktaten er av en slik karakter at det er helt nødvendig med ekstern bistand for å få et best mulig nivå på argumentasjonen. I forbindelse med saken og anken har vi rådført oss med ph.d Eirik Bjørge, som tok sin doktorgrad på tolking av trakter. Dersom anken slipper inn, så håper vi å kunne få engasjert Bjørge som rettslig medhjelper.

I arbeidet med saken, tar du spesielle grep som andre advokater kan ha nytte av å vite om?

Egentlig ikke for selve saken. Men det er klart at sakens politiske og internasjonale tilsnitt gjør at det må jobbes på andre fronter enn det vi normalt gjør. Det gjelder kontakt med forskere internasjonalt, og kontakt med politiske myndigheter både i Latvia og EU.

Hva er den største utfordringen med saken?

Den motbakken rederiet og skipper står i. Alle som har befattning med saken er vokst opp med den lærdom at traktaten ikke gjelder utenfor tolvmilssonen, og det å få løftet perspektivet ut av det utgangspunktet, slik at rederiets argumenter blir vurdert på en korrekt måte, blir utfordrende.

Hvis din part vinner frem, vil det kunne få store økonomiske følger, også i fremtiden, ikke bare for norske fiskere, men for hele landet. Hva tenker du om det?

Som advokat gjør jeg en jobb med å ivareta klientene på best mulig måte. I en sak hvor de nasjonale interessene er under angrep, som i vår sak, så er det desto viktigere at jeg som advokat passer på mitt ansvar for å ivareta klientenes sak på en best mulig måte. Klientene har jo ingen støtte for øvrig i Norge.

Har du fått noen negative reaksjoner på at du representerer en part som går til angrep på norsk ressursforvaltning?

Ja, det kommer jevnt og trutt merknader og kommentarer. For så vidt ikke ubehagelige, men med et innhold og en undertone som viser at de faktisk ligger noe negativt i det.

Hva slags saker jobber du vanligvis med?

Vårt firma gir juridisk bistand til små og mellomstore bedrifter. Jeg er svært glad i prosedyre. I tillegg så liker jeg godt strafferett innenfor fiskeri og økonomisk kriminalitet. Her har jeg gjennom årene bistått rederier fra alle nasjoner, inkludert norske, som fisker i norsk farvann. Vi har også en del saker innenfor fast eiendom.

Du sitter i Advokatforeningens hovedstyre. Hva har du lært av dette vervet?

En ting som jeg er blitt bevisst på, er omfanget av medlemmenes arbeid for foreningen. For eksempel er an-

tall uttalelser til lovforslag fra foreningens ulike lovutvalg, meget høyt, og har en høy kvalitet. Det er jo ikke bare en innsats for foreningen, men egentlig et viktig bidrag til samfunnet og samfunnsutviklingen. Som vanlig medlem i foreningen så var det vanskelig å se dette omfanget av innsatsen.

Hva er den viktigste saken for Advokatforeningen å jobbe med fremover, etter ditt syn?

Det klassiske vil her være å svare salær-satsen. Men i et mer langsiktig perspektiv, så er kvaliteten på advokattjenestene svært viktig å ha fokus på. Det gjelder ikke minst det etiske nivået på advokatene, slik at tilliten til advokatstanden opprettholdes. Kanskje skulle vi ha en målsetting om at antall klager på advokater skal halveres de neste ti årene.

Hva brenner du for, rent faglig?

Jeg kan vel ikke si at jeg brenner for noe faglig. Jeg er opptatt av at både jeg og advokatstanden generelt skal lever gode tjenester til beste for de som har behov for våre tjenester.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

Ikke egentlig noe forbilde, men min gamle prinsipal, høyesterettsadvokat Gunnar Nerdrum, ga meg en meget god opplæring som fullmektig og ansatt advokat. Han var, og er, en sosialt engasjert person som bruker mye tid til arbeid som ikke kastet av seg i kroner og ører. Det kan være greit å ha med seg i en verden hvor fokus på inn-tjening er gjennomgående høyt og til dels enerådende.

Hvem mener du er Norges beste advokat på ditt felt?

Om du tenker på Svalbardtraktaten og lovgivning utenfor fastlandet, så er vi svært få som i det hele tatt arbeider med det. Jeg er nok den advokaten i Norge som har arbeidet mest med Svalbardtraktatens anvendelsesområde de siste ti, femten år. Om jeg derfor er såkalt best, får andre vurdere.

Ber advokater delta i ordskiftet for å nyansere

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Tar advokater for lite samfunnsansvar? Og burde de vært flinkere til å få frem det samfunnsansvaret de faktisk tar?

Debatten ble tatt på årsmøte til Oslo krets i mars. I

panelet satt NRK-programleder Thomas Seltzer, leder av Gatejuristen, Cathrine Moksness, jurist og menneskerettighetseksperter Anine Kierulf og Ap-politiker Knut Storberget.

I debatten kom det frem at mange advokater vegrer seg for å hive seg inn i debatter.

– Jeg forstår godt at man er livredd for å bli arrestert på ting, men min erfaring er at de som gjør dette gjerne er de som kan minst selv. Det er veldig sjelden vi ser advokater bomme på faktum eller jus. Mange av de aktuelle politiske problemstillingene trenger nyanser – og det kan advoka-

ter bidra med, sa Knut Storberget – og kom samtidig med en klar oppfordring til de om lag 200 Oslo-advokatene i salen; – Gode spørsmål og nyanser trengs mer enn noen gang før i debattene, sa Storberget.

Anine Kierulf og Knut Storberget.

LESER DEM FØRST

Storberget var justisminister mellom 2005 og 2011, og presiserte at han også i den posisjonen opplevde advokatenes stemmer som viktige.

– Det er ikke for ingenting at politikere i Stortinget og Regjeringen gjerne plukker opp høringsuttalelser fra

Advokatforeningen aller først. De oppfatter at synspunktene er balanserte, ikke bare fra en leir, sa Storberget.

Anine Kierulf pekte på at vi ser en stadig større rettsliggjøring av det norske samfunnet.

– Det er blitt utrolig vanskelig å orientere seg. Hele rettsstaten er bygget på at man

har en innsikt i rettsreglene som gjelder. Da trenger vi informerte stemmer som kan opplyse om det, sa hun.

– Diskusjonen om å ta fra folk statsborgerskap er interessant. Hva oppnår man ved å frata statsborgerskap? Det er hittil ganske uklart. Advokatene kunne bidratt med

gode spørsmål i offentligheten: Hva trenger vi? Og hvilke farer kan avverges?

– Jeg tror betydningen av offentligheten er undervurdert, ikke minst i våre dager hvor den er så preget av hat og forakt at mange ikke orker gå inn i den. Det er da man virkelig trenger den, sa Kierulf.

Hyllest til Marte

Marte Svarstad Brodtkorb ble takket av med rosende ord etter fire år som leder av Advokatforeningen Oslo krets i mars.

Brodtkorbs etterfølger, Else-Marie Merckoll, som er partner i Langseth advokatfirma, omtaler Brodtkorbs arbeidsinnsats som større enn hva mange har vært klar over.

– Du har på vegne av foreningen ledet debatter, skrevet avisinnlegg, og generelt vist et engasjement og en arbeidsinnsats langt utover hva som kan forventes av en kretsleder, sa Merckoll i sin hyllest under årsmøtet i Oslo krets.

Brodtkorb har sittet fire år i lederstolen, og forteller at hun har hatt noen flotte år som leder for Oslo krets, der om lag fem tusen av landets advokater praktiserer.

– Det har vært innmari gøy! Jeg anbefaler alle å engasjere seg, det blir mye morsommere å arbeide med saksbehandling når du engasjerer deg overordnet samtidig, sier Brodtkorb.

– Hva har høydepunktet ditt som leder vært?

– Høydepunktet har vært at jeg har måttet bli engasjert i Advokatforeningen for å aksjonere, sier Brodtkorb.

Hun trakk også frem kontakten med domstolene og med politikere som høydepunkter, og la til at hun har store forventninger til det nye styret.

Styret i Oslo krets består foruten leder Merckoll av nestleder Lars Berge Andersen, og av medlemmene Nora Hallén, Hanne Kristin Skaarberg Holen, Trygve Staff og Anette Melby, samt av varamedlemmene Else Charlotte Gil, Petter Mandt og Aurora Geelmuyden.

Marte Svarstad Brodtkorb.

– Voldtektstiltalt eliteseriespiller

burde vært suspendert

Leder av Advokatforeningens bistandsadvokat-utvalg, Hege Salomon, er kritisk til at en Molde-spiller som er tiltalt for sovevoldtekt fremdeles får spille kamper for klubben.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Den tiltalte fotballspilleren har flere ganger vært med i Molde-trener Ole Gunnar Solskjærs tropp til kamper denne sesongen, også etter at tiltalen mot ham ble klar i mars i år. Det får lederen i Advokatforeningens bistandsadvokat-utvalg til å reagere. Spilleren er tiltalt etter straffeloven paragraf 291 B, som ved domfellelse gir en minstestraff på tre års fengsel.

Saken skal opp for Romsdal tingrett på sensommeren.

– All den tid det er tatt ut tiltale i saken, synes jeg fotballspilleren burde suspenderes, sier Hege Salomon til Advokatbladet.

UHELDIG SIGNALEFFEKT

Salomon mener at hensynet til fornærmede bør veie tyngre enn hensynet til tiltalte når påtalemyndigheten har funnet at det foreligger tilstrekkelig bevis for domfellelse.

– At en så alvorlig tiltalte ikke får konsekvenser for en

profilert person som burde fremstå som et forbilde, gir en svært uheldig signaleffekt til andre voldtekts ofre, tillegger hun.

I forbindelse med kampanjen #metoo har flere profilerte politikere måttet forlate sine verv etter beskyldninger av mindre alvorlig grad enn voldtekt.

– Det er et paradoks at man i lys av #metoo-kampanjen, ikke har større forståelse for hvor støtende

Advokat Hege Salomon er svært kritisk til at Molde ikke suspenderer en voldtektstiltalt eliteseriespiller, men møter motbør fra flere. Arkivfoto: Henrik Skjevestad

dette kan fremstå for offeret i saken, mener Salomon.

HELT UENIG

Fotballspilleren har etter siktelsen i fjor sommer og tiltalen i mars, måttet tåle flere aksjoner og pipekonserter mot seg fra supportere i motstanderklubber.

Blant annet hadde noen Lillestrøm-supporterne med seg et banner der det sto «MOT Voldtekt» i en kamp mot Molde 15. april. Dette

måtte supporterne ifølge Nettavisen både fjerne og levere inn etter ett minutt.

Fotballspilleren er ikke dømt i saken, og advokat Knut Ditlev Simonsen undret seg på Facebook da Advokatbladet delte denne nyheten, over om hvor vidt advokat Hege Salomon er ukjent med uskyldspresumpsjonen.

Heller ikke spillerens forsvarer, advokat Øyvind Panzer Iversen i Øverbø Gjørtz,

er enig i at klienten burde vært hindret fra å spille kamper.

– Jeg vet ikke på hvilket grunnlag advokat Salomon uttaler seg om denne konkrete saken, og om hun i det hele tatt har foretatt en rettslig vurdering av arbeidsmiljølovens regler knyttet til suspensjon. Jeg er i alle tilfeller helt uenig i hennes vurdering, og ønsker ikke å bidra til ytterligere debatt om dette, sier Iversen.

Vil bli barneombud

Tingrettsdommerne Inga Bejer Engh (47) og Rikke Lassen (52), Elden-partner Cecilia Dinardi (41) og Oslo-byråd Øystein Søreide (49) er blant

dem som har søkt stillingen som barneombud.

Totalt 67 søkere står oppført på den offentlige søkelisten.

Også Dalan-partner Anne Hazeland Tingstad (48), leder av firmaets barnerettsgruppe, har søkt på stillingen etter nåværende barneombud Anne Lindboe.

På søkerlisten står også bydelsdirektør i bydel Grorud og høyrepolitiker, Øystein Eriksen Søreide. Han var helsebyråd i Oslo fra 2013 til 2015 – og er for øvrig gift med utenriksminister Ine Eriksen Søreide.

Utgård slutter

Høyesterettsdommer Karl Arne Utgård (67) har bestemt seg for å gå av som høyesterettsdommer.

I femten år på 80 og 90-tallet drev Utgård egen advokatvirksomhet på Hamar, før han i 1999 ble utnevnt til høyesterettsdommer.

Utgård har vært en foregangsmann for bruk av nynorsk i jusen, og har gitt ut en egen juridisk og administrativ ordliste på nynorsk.

Også Bård Tønder, som har vært dommer i Høyesterett siden mai 2006, som fyller 70 år den 1. mai, går av i år.

Tønders embete skal ikke utlyses, da Erik Møse, dommer i EMD, kommer tilbake til Høyesterett til sommeren.

Tone Sverdrup ble i mars i år konstituert som høyesterettsdommer frem til 30. juni. Hun er professor ved institutt for privatrett ved UiO.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Sven Knagenhjelm, Advokatforum DA, OSLO

Jens Christian Riege, Norges Automobilforbund NAF, OSLO

NYINNMELDTE
Advokatfullmektiger

Mari Therese Andreassen, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, TROMSØ
Anette Karine Haare Arctander, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Dina Berg, Advokatfirmaet Økland & Co DA, LILLESTRØM
Helene Moustgaard Bogen, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Rumeet Brar, WK Advokatene SA, KOLBOTN
Elise Christiansen, Advokatfirmaet Furuholmen Dietrichson AS, OSLO
Petter Enholm, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO
Anna Forr, Advokat Christian Dahl, LØRENSKOG
Hanne Pernille Gulbrandsen, Deloitte Advokatfirma AS, OSLO
Line Hagen, 1-2-3 Advokaten AS, BERGEN
Karoline Rakneberg Haug, Advokatfirmaet Glittertind AS, OSLO
Maria Høye Haugstad, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Ingeborg Gjeraker Hellene, Advokatfirmaet Seland Orwall DA, OSLO
Hanne Hommedal, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO
Alexander Fotland Iversen, Advokatfirmaet Elden DA, OSLO
Camilla Kristoffersen, Fram Advokatfirma AS, DRØBAK
Kristine Langerød, Advokatfirmaet Frøstrup Løitegaard DA, PORSGRUNN
Bodil Therese Littlebø, Lorenzi, Shariati Advokatfirma, TRONDHEIM
Viktor Johannes Matre, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Maria Synnøve Mæhlumshagen, Advokatfirmaet Næss, Lærum, Lier & Stende AS, LILLESTRØM
Marte Flytkjær Nesse, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Petter Meldal Nilsskog, Advokatfirmaet Wulff AS, MOSJØEN
Ola Knapp Pedersen, BDO Advokater AS, TROMSØ
Lars Sandaaker, Kluge Advokatfirma AS, OSLO
Marius Skotnes, Deloitte Advokatfirma AS, OSLO
Mathias Smith-Meyer, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO
Henriette F. Stenbeck, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Joakim A. Ulltveit-Moe, Advokatfirmaet Ræder AS, OSLO

Nina Strandvik, Advokatfirmaet Økland & Co DA, LILLESTRØM
Bastian Sundling, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Øystein Tordahl, Advokatfirmaet Grette AS, OSLO
Elisabet Høines Totland, Advokatfirmaet Selmer DA, OSLO
Pernille Anne Flagstad Wiker, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO
Viktor Albert Myrvold Wikstrøm, Codex Advokat Oslo AS, OSLO
Jennifer Wong, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO
Tonje Birgitte Hallvardsdatter Østgård, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Nina Bruaas, HELP Forsikring AS, OSLO
Pål Kollbeinson Hjelmstad, HELP Forsikring AS, OSLO
Camilla Skaug Karlsen, Crawford & Company (Norway) AS, SANDVIKA
Ørnulf Andre' Stubberud, Zurich Insurance plc Norway Branch, OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Maren Kristine Brokke, Finansklagenemnda, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Kaire Karlsson, Crawford & Company (Norway) AS, SANDVIKA
Cecilie Paust-Andersen, Osloadvokatene AS, OSLO

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektig
Ruth Karoline Holbø Ytterstad, Advokatfirmaet Sporsheim AS, MOLDE

Organisasjonsadvokat

Richard Treu, Hovedorganisasjonen Virke, OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Andreas van den Heuvel, Landsorganisasjonen i Norge, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Sophie Alvestad, Advokatfirmaet JUDICIUM DA, BERGEN
Synne Bjotveit, RSM Advokatfirma AS, OSLO
Mari Kimsås-Otterbech, BDO Advokater AS, OSLO
Monica Lindbeck, Advokatfirmaet Monica Lindbeck AS, OSLO

MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist
Elisabeth Heien, OSLO
Ivar Jørgensen, VETTRE

Vil konkurrere om GDPR-opppdrag

Den unge studentbedriften Adall i Oslo utvikler en digital programvare som tar mål av seg å hjelpe små og mellomstore virksomheter med å etterleve GDPR-reglene.

TEKST OG FOTO: THEA NORDÉN DAHL

– Målet vårt er å hjelpe selskaper som ikke har råd til å henvende seg til etablerte advokatfirmaer, sier gründer og daglig leder Nina Hoddø Bakås.

Hun og firmaet har utviklet testen AAL – automatic analytic law – som kartlegger kundens personvern-rutiner. Med testen som utgangspunkt, vil firmaet tilby programvare som de

sier vil hjelpe virksomheten med alt fra sjekklister og internkontroll, til vurdering av risiko og personvernkonsekvenser.

– Å se de juridiske perspektivene av teknologien betyr bare mer og mer, og vi kobler nettopp juss og IT, sier Bakås.

ENTREPRENØRSKOLE

Firmaet så dagens lys i november 2017, og ble startet opp gjennom NTNUs Entreprenørskole, hvor Bakås selv tar en mastergrad. Med seg har hun Oda Vigdal, masterstudent i forvaltningsinformatikk, og advokatfullmektig Mathias Gebremichael.

De har også fått med seg advokatfirmaet Arktis som partnere, et firma

Studentbedriften Adall ønsker å jobbe i skjæringspunktet mellom juss og teknologi, forteller daglig leder Nina Hoddø Bakås.

som ifølge egne nettsider satser på å være innovative på teknologiske løsninger. Firmaet har investert og støttet flere unge teknologi-talenter. Arktis er også en av grunnleggerne bak det nyetablerte kommunikasjons- og teknologifelleskapet Explorer HQ, som Adall er en del av med kontorer på Youngstorget i Oslo. –Vi vil bli Norges ledende miljø i skjæringspunktet mellom teknologi og juss, fortsetter Bakås.

ANNONSE

TRENGER DU EN TRANSLATØR?

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

TranslatorService as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no

Advokat Kristian Berentsen har sluttet som konsernadvokat i det børsnoterte eiendoms-selskapet Entra ASA i Oslo, og begynt som juridisk direktør i Adolfsen Group i Oslo.

Advokat Steinar E. Trovåg har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo, og startet i Veidekke Industri AS i Oslo.

Advokat Arne Hellenes har sluttet i Ad ARMA Advokatfirma i Sandefjord, og startet opp enkeltpersonsforetaket Advokat Arne Hellenes i Larvik.

Advokat Elise Victoria Arnesen har sluttet i HELP-Advokatene AS i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet Henriksen Grande & co ANS i Oslo.

Advokat Ane Solli har sluttet i Advokatfirmaet Hasle AS i Tønsberg, og startet opp Advokat Ane Solli. Hun er en del av Thomassen Skagen Advokatfelleskap i Tønsberg.

STILLINGSANNONSE

Sykehuset Innlandet HF, Juridisk avdeling

**100% fast stilling som advokat/advokatfullmektig/
jurist ref.nr. 3757351032**

Kontakt: Hans Kristian Hellum, avdelingssjef tlf. 907 24 612 eller
Ragnhild Wulfsberg, HR-sjef Foretak tlf. 952 08 660.

Fullstendig utlysningstekst på Sykehuset Innlandet HF
sine internettsider.

Søknadsfrist: 30.04.2018.

Sykehuset Innlandet HF

Advokat Frode Carlsson har sluttet i B.A.C.H. AS – Bygdøy Allé Claims Handling AS i Oslo, og begynt i Codan Forsikring NUF i Oslo.

Advokat Morten Henriksen har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS, og begynt i SANDS – Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA i Tromsø.

Advokat Mathilde Aagaard har sluttet i Osloadvokatene AS, og begynt i Advokatfirmaet DSA AS i Oslo.

Advokat Inger Anita Tollehaug har sluttet i HELP Forsikring AS i Oslo, og begynt i Crawford & Company (Norway) AS i Sandvika.

Advokat Anette Western Torgersen har sluttet i Osloadvokatene AS, og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Torgersen AS i Oslo.

Advokat Christian Wadahl Uhlen har sluttet i Advokatene Graasvold & Stenvaag AS i Oslo, og begynt i Grafill i Oslo.

Advokat Marius S. Lindberg har sluttet i Advokatfirmaet Henriksen Grande & Co ANS i Oslo, og begynt i Kreftforeningen i Oslo.

Advokat Kyrre Stein Hesselmann har sluttet i Adius Advokater ANS i Stavanger, og startet opp Advokat Kyrre Stein Hesselmann i Sandnes.

Advokat Thomas Ørnulf Helgesen har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS, og begynt som personvernombud på NTNU – Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim.

SE JOBB-BYTT OGSÅ PÅ ADVOKATJOBB.NO

Informasjonen om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister, eller fra bidrag sendt direkte til redaksjonen@advokatbladet.no. Om informasjonen hentes fra registeret, vil du bli kontaktet før publisering.

Neste frist for innsendelse er 11. mai 2018.

NB: Spalten er kun for Advokatforeningens medlemmer.

Prosess i Italia

Vestfold krets arrangerte fagkurs i vinbyen Bardolino ved Gardasjøen i april. På programmet stod tolv kurs-timer i retorikk og prosess med advokat Knut Boye og professor Sverre Blandhol. Bardolino har en vakker gamleby og i områdene rundt produseres vinene Amarone og Recioto.

Partner Christel Søreide, advokatfullmektig Fatima Dahri, styreleder Arisha G. Nabi i Mino.Jur, og advokatfullmektig Tarnjit Singh har fokus på minoriteter i forretningsadvokatbransjen.

Nå vil flere minoritetsstudenter bli forretningsadvokater

Mens de fleste studentene med minoritetsbakgrunn tidligere ble strafferettsadvokater, opplever studentorganisasjonen Mino.Jur at stadig flere ønsker en karriere i et forretningsadvokatfirma.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– Vi får stadig flere multinasjonale og internasjonale klienter, og for å være i stand til å møte deres behov er det en styrke og et konkurransefortrinn for oss å knytte til oss flere med minoritetsbakgrunn. Vi tror på et kompetansemessig mangfold. I vår jakt på de beste talentene er det helt naturlig for oss å knytte oss til alle studentmiljø hvor vi finner høykompetente, ivrige og energiske kandidater. MinoJur er et slikt miljø, og vi er svært fornøyde med det gode samarbeidet vi har fått med dem, sier Wiersholm-partner Christel Søreide til Advokatbladet.

NYTTIG KULTURKUNNSKAP

Wiersholm-fullmektigene Tarnjit Singh (29) og Fatima Dahri (26) har begge bakgrunn fra Mino.Jur, en studentorganisasjon for minoritetsstudenter.

– Det stemmer at det ikke er mange partnere med minoritetsbakgrunn i bransjen i dag. Dette har nok en sammensatt forklaring, der mye går på ande-

len minoritetsstudenter på jusstudiet, og at de som har gått der tradisjonelt har valgt strafferett. Men det har skjedd en stor forandring de siste fem- ti årene, og jeg har et inntrykk av at stadig flere nå velger forretningsjus, sier Singh.

Han har selv hatt nytte av sine indiske aner.

– Jeg har hatt en del transaksjoner hvor det har vært små kulturelle ting det har vært greit å vite om. Eksempelvis er det i noen land vanlig at man sier «ja» uten at man nødvendigvis har forstått hele oppgaven. Derfor var jeg ekstra nøye med en slik kontakt at det var viktig at de forsto nøyaktig hva de skulle levere på, forteller Singh.

KVOTERER ALDRI

For Wiersholm er det viktig å få frem at de ikke kvoterer minoritetssøkere til jobbene.

– En kulturell kompetanse er en tilleggsstyrke, ikke noe vi ansetter noen på grunn av, sier Søreide, som tror det vil komme inn flere med minoritetsbakgrunn i Wiersholm fremover.

– På samme måte som kvinneandelen i partnerskapet øker, vil det være helt naturlig at vi også blir mer mangfoldige.

Fatima Dahri er født og oppvokst i Norge, med foreldre fra Marokko.

– For noen år siden så vi eksempler i media på at enkelte måtte søke over hundre jobber, og at de først fikk komme på intervju etter at de skiftet navn. Selv om det sikkert fortsatt er finnes noen med slike holdninger, tror jeg ikke det gjelder de store firmaene. I Wiersholm vet jeg at det spiller ingen rolle hvor moren eller faren din kommer fra, eller hvilken religion eller seksuell legning du har, sier Dahri.

Tarnjit Singh, som er praktiserende sikh, og bærer turban, er enig.

– Opplevelsen av å bli diskriminert samsvarte ikke med erfaringene jeg har. Et av målene med Mino.Jur er å endre tankegangen fra at det er en svakhet å ha minoritetsbakgrunn, til at det er en styrke, sier Singh som nå er med på å gi studentorganisasjonen råd om hva de bør fokusere på fremover.

50 år siden

KJØPTE VILLA I PARKVEIEN FOR 900.000 KRONER

Advokatforeningen kjøpte herskapelige Parkveien 51, 51 b og c i 1967 for 900.000 kroner, men solgte den igjen for den samme summen til legeföreningen. Legeföreningen eier fortsatt bygningen, ifølge Wikipedia. Bygningen huser blant annet Estlands ambassade. Foto: Jan-Tore Egge, Wikimedia Commons.

«I Representantskapets møte 17.juni 1968 ble Hovedstyret bemyndiget til å erverve en passende eiendom på betingelser som Hovedstyret måtte anse som fordelaktige. I medhold av denne beslutningen besluttet Hovedstyret å kjøpe Parkveien 51, 51 b og c i Oslo for kr. 900.000,-.

Vilkåret for å ta eiendommen i bruk til kontorlokaler for Sekretariatet var betinget av at bygningsmyndighetene i Oslo samtykket heri. Foreningens ansøking om bruksendringstillatelse ble imidlertid avslått av Oslo bygningsråd. Muligheten for å få endret dette vedtak gjennom anke til departementet anså man for å være liten etter det som kom frem i forbindelse med bygningsrådets avslag.

Hovedstyret besluttet derfor å akseptere et tilbud fra Den norske legeförening om kjøp av eiendommen for det den hadde kostet foreningen. Overdragelsen fant sted 1. mars 1968.»

SLØYFE Å OFFENTLIG-GJØRE NAVN

«Foreningen har ved flere tidligere anledninger henstillet til Justisdepartementet å sløyfe offentliggjørelsen av navnene på advokater som søker embeter og som ønsker at deres navn ikke blir offentliggjort. Departementet har nå meddelt at det for fremtiden vil godta en embetssøkers forbehold om at hans navn ikke offentliggjøres i pressen.»

Norsk Advokatblad, nr. 4, 1968.

ANNONSE

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. 23 12 00 00. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Nasjonalforeningen for folkehelsen

Besøkte rettshjelp-prosjekter i Uganda

Tre representanter fra Advokatforeningen besøkte i april Uganda, der internasjonalt rettshjelpsutvalg støtter et rettshjelpsprosjekt.

TEKST: NINA SCHMIDT

– En kjempespennende tur, oppsummerer Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort, som reiste til Uganda med Wikborg Rein-advokat Susanne Munch Thore, leder av Internasjonalt rettshjelpsutvalg, og Paal-Henrich Berle, medlem i utvalget, og til daglig advokat i Advokatpartner i Bergen.

– Det som var mest givende, og som jeg hadde gledet meg mest til, var å besøke en fri rettshjelp-klinikk i Jinja, som ligger ved Nilens vugge. Å møte folkene som jobbet der og høre dem fortelle om sine oppgaver, og hvilke utfordringer de møter i sitt arbeid.

STRAFFE-FORHANDLINGER

Nordmennene fikk også overvære en plea bargaining-seanse med 55 fanger i et telt satt opp utenfor et fengsel, der fangene med hjelp fra forsvarsadvokater forhandlet seg frem til lavere straffer.

– Vi fikk følge en mann som var tiltalt for voldtekt, og der straffen i utgangspunktet var 35 år. Straffen ble forhandlet ned til åtte år. Det var spennende å følge. En av årsakene til masse-mønstringen, er at fengslene er ekstremt overfylte, sier Hjort.

Vertskapet i Uganda Law Society var svært engasjerte og gjestfrie mennesker, forteller han.

– De snakket om advokatgjerningen og rettsstatlige prinsipper med en inderlighet som var ektefølt, noe som ga et veldig sterkt inntrykk.

Advokatforeningens utsendte fikk også overvære valg av nye tillitsvalgte i Uganda Law Society.

Advokatforeningen har i 25 år støttet rettshjelpsprosjektet i Uganda.

Advokatforeningen fikk denne krystallplaketten i gave.

Advokatforeningens leder sammen med den offisielle delegasjonen fra Uganda Law Society. Ytterst til høyre presidenten i foreningen, Francis Gimara.

Advokatforeningens utsendte fikk overvære en utendørs plea bargaining-seanse.

Susanne Munch Thore med to representanter fra Uganda Law Society.

Paal-Henrich Berle og Jens Johan Hjort med sjåføren til Legal Aid Project. Foreningens bil har Advokatforeningens logo på døren.

Ved Nilens kilde i Jinja, Uganda. – Jeg hoppet uti etter å ha fått beskjed om at «the crocodiles are not here now», forteller Jens Johan Hjort. Paal-Henrich Berle ved bredden.

BOKTIPSET

Navn og alder: BJARTE DØSSLAND (47)
Tittel: ADVOKAT
Arbidssted: BORGES ADVOKATAR AS,
AVDELING HUSNES i
KVINNHEDAD KOMMUNE,
HORDALAND

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

Det må nok vere Kurt Vonnegut sin roman Slaktehus-5, som eg las for mange år sidan. Romanen skildrar – om eg hugsar rett – amerikanske krigsfangar i Dresden under bombinga. Setningane til Vonnegut var korte, deskriptive og oppgitte, på grensa til beksvart humor. Reint fysisk er boka ganske tynn, trur eg, så den passar veldig godt til helgeloktyre. Sterk tilråding frå meg der. Trur eg må lese den på nytt, faktisk.

Hvordan velger du lesestoff?

Det er litt etter humør og overskott (Olav Duun eller Harry Hole i dag, liksom), litt etter om eg har dårleg samvit (på tide å kjempe litt med Knausgård igjen etter nylesing av heile Asterix-serien) og litt etter vekt (du tar ikkje med deg nokon av brørne Karamasov på fjelltur, for å seie det slik, då er det lettare å ta med seg Garborg sine bondestudentar).

Bjarthe bur på heimegarden i Kvinnherad. Han flytta frå Bergen i 2002 for å starte advokatfirma heime, og er no partnar i Borge Advokatar AS (med kontor i Haugesund, Stord, Husnes og Norheimsund). Han er gift og har tre born, dei to eldste har reist ut for å studere. Likar å gå i motbakkar, både med og utan ski, reise rundt omkring og generelt vere med kjentfolk. Har alltid likt å lese, men var flinkast i ungdommen. Det som gir han mest leseglede er interessant og vakkert språk. Han les gjerne noko som er litt gammalt, både på riksmål og nynorsk, fordi alle skreiv vakrere norsk før.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

Eg bur på landet. Folk har eit nærare tilhøve til motorsaga enn til ungane her. Det må bli vedboka til Lars Mytting.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

Det må bli den Vonnegut-romanen eg nemnde tidlegare. Viss eg finn han att.

Kan du anbefale en fagbok?

Det kjem an på kva ein treng svar på, sjølv sagt. Friske folk les ikkje jussbøker med mindre dei må. Skal eg tilrå noko fordi det er kjekt å lese, måtte det vere eit lite opptrykk av ein artikkel i Tidsskrift for Rettsvitenskap som var pensum på 1. avdeling; Parlamentarismen i Noreg av Per Stang. Kunne vore interessant å lese på nytt, ikkje minst etter at det no

har vore tilløp til parlamentarisk forvirring på Stortinget.

Leser du e-bøker?

Eg byrja, men kom i skade for å gløyme passordet til e-bokhandelen. Så dett var dett. Er forbanna lei av passord.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

Eg vart utfordra av Håvard Skogvoll, sjølvoppnemnd nordnorsk konsul i «Skitbyen». Eg tenkte eg skulle utfordre ein annan nordlending, men ein som i motsetnad til Skogvoll har vore lojal mot landsdelen. Så difor utfordrar eg Arve Haakstad i Advokathuset Lofoten i Svolvær. Eg har ein del vener frå dei tre nordlegaste fylka, og dei fleste har pugga Hamsun-sitat til bruk som sjekketriks. Reknar med at også Haakstad kan sin Hamsun.

Legal 500: Det norske markedet nærmest blottet for internasjonale firmaer

I sin oppsummering over det norske advokatmarkedet skriver Legal 500 at det norske advokatmarkedet fortsatt stort sett er blottet for internasjonale firmaer, men at DLA Piper og Deloitte er unntakene.

Full-service-firmaer som BAH, Thommessen, Schjødt, Wiersholm og

Wikborg Rein er de dominerende aktørene, skriver Legal 500, og mener at boutique-trenden har avtatt, men at Glittertind og Michelet & Co. har fått fotfeste som nøkkelspillere på sine respektive områder.

BAHR oppnår topplassering i 16 fagkategorier i Legal 500, den årlige global rankingen av de ledende advokatfirmaene.

Advokatfirmaet Kogstad Lunde & Co i Oslo er det eneste mindre advokatfirmaet som anbefales på saksområdet forsikringsrett.

ADVOKATER I NYHETENE

HYTTEEIERE KLAGER PÅ SKATT

108 hytteeiere i Kvittfjell, deriblant skipsreder og tidligere politiker Per Ditlev-Simonsen, musikkprodusent Erik Hillestad, og Ole-Kristian Furuseths aksjeselskap Lodge Alpin, har i fellesskap klaget på eiendomsskatten.

De mener Ringeby kommune systematisk bryter likhetsprinsippet i takseringen av fritidsboliger og helårsboliger, slik at hyttefolk får høyere eiendomsskatt, skriver Gudbrandsdølen Dagningen.

De 108 hytteeierne har engasjert advokat **Hanne Janitz Ihleby** (bildet) i advokatfirmaet Økland for å representere seg.

Hytteeierne har sammenlignet 16 fritids- og helårsboliger som ble omsatt for omtrent samme pris i 2015. Mens eiendomsskattetaksten i snitt utgjorde 81 prosent av faktisk salgssum for fritidsboligene, utgjorde den 55 prosent av salgssummen for helårsboligene, skriver GD.

Takstene er i strid med eiendomsskatteloven, og utskrivningen av eiendomsskatt for deres klienter i 2018 er ugyldig, mener advokatfirmaet Økland.

«Ved ny utskrivning av eiendomsskatt må takstene bygge på prinsipper som ivaretar det lovfestede likhetsprinsippet, slik at det ikke forekommer systematisk forskjellsbehandling av ulike eiendomstyper. I praksis betyr dette at takstene til våre klienter må justeres ned», skriver advokat Hanne Janitz Ihleby i klagen.

170.000 FOR BILKRÆSJ

En nordmann som kræsjet en leiebil fra selskapet Sixt og ikke varslet politiet om hendelsen, fikk to måneder senere en regning på 170.000 kroner fra leiebilselskapet.

Advokat **Silje Meek** i NAF Advokat førte saken for mannen i Sandefjord tingrett, der den uheldige bilisten ble frifunnet.

Sixt krever at kundene skal lese seks tettekrevene sider med generelle vilkår, selv om disse ikke utleveres, skriver Motor.

XORD

Dommer	Grønn-saker	Kommune	Forbrytelsene
Straff	Plyndring	Gnager	
Skriker			Sted i Vestfold
Tilværelse			
§	Skalldyr	Tysk nektelse	
	Viten-skap	Gidder	
Meieri-produkt		Flokk	
Sliten		Fra	
Farge			Mål
Skaffet m. makt			Enkelte
Yngre enn den høres ut		Firma med internad-vokater	Dempe
M.-navn			Skride
Dømme skyldløs			Tall

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen 11. mai. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i mars er Ole Jørgen Frostad, Trondheim.

Vi gratulerer!
Løsningsordet var VEGLOVA.

Advokat-topper til Oslo

Den internasjonale advokatorganisasjonen IBA arrangerer for første gang et såkalt Mid-Year Meeting i Oslo. Møtene skjer fra 23. til 26. mai, og er for komite- og gruppeledere i IBA.

På dagsordenen står disse hovedtemaene:

Angrepet på rettsstatlige verdier: En analyse av situasjonen i Polen, Ungarn, Zambia og Venezuela.

Advokatforeningers rolle i å fremme handel med juridiske tjenester.

Trender i jusutdanningen og advokaters kompetanse.

Hvilken Brexit-avtale kommer, og blir den hard, myk eller blir partene ikke enige om en avtale? Hva blir de sannsynlige konsekvensene for advokater og advokatfirmaer?

Advokatforeningen er medarrangør av konferansen, og arrangerer to mottagelser for deltagerne; en på Nobelsenteret onsdag 23. mai, samt en på Oslo rådhus fredag kveld.

Her er våre samarbeidspartnere på Advokatjobb.no

Sosiale Medier

Venstres statssekretær Sveinung Rotevatn tweetet et bilde utenfor arbeidsplassen sin i Justisdepartementet, like etter at det ble klart at **Sylvi Listhaug** trakk seg som justisminister.

Bing Hodneland-partner **Jon Wessel Aas** la ut et bilde fra bakrommet hos God Morgen Norge på TV2 der han var gjest for å forklare grenser for ytringsfrihet på og utenfor fotballbanetribunene.

Hos **Advokatfirmaet Haavind** har de ansatte lagt seg i hard-trening før Oslo våken i forbindelse med den prestisjetunge Holmenkollstafetten.

Wiersholm-advokater besøkte Nasjonalmuseet i Oslo – ulastelig antrukket.

Advokat **Knut Ditlev Simonsen** kom med en oppsummering av advokaters lønnsutvikling i Facebook-gruppen «Ingen rettsikkerhet uten rettshjelp».

Tidligere statssekretær, advokat **Ove Vanebo**, pekte i et Facebook-innlegg på at den nye justisministeren bør ta tak i gjennomføringen av personvernforordningen i norsk rett.

Juridisk rådgivning for kvinner **JURK** har hatt besøk av den populære Snapchat-helsøsteren «Helsesista», **Tale Maria Krohn Engvik** som har opp mot 130.000 følgere på Snapchat.

Henrik@advokatbladet.no

Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram

@Advokatbladet

EGENANNONSE

ANNERLEDES INNSIKT

Siden mars har vi snappet hverdagen i Advokatbladet på vår egen Snapchat-kanal: peder-aas.

Ta et bilde i Snapchat av snapkoden, og følg vår Tour of Law!

Snappes vi? peder-aas

Advokaten

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG

Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2018

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 19.800
2/3 – 116 x 234	kr. 17.700
1/2 – 176 x 123	kr. 14.700
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.700
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.700

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no

Andre formater etter avtale.

Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.

Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2018

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
5	18. mai	29. mai
6/7	15. juni	25. juni
8/9	17. august	27. august
10	21. september	1. oktober
11	26. oktober	5. november
12	30. november	10. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no

Bransjens egen jobbportal!

Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.

Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter å orientere seg i markedet.

Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!

1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer! Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Telefon: 22 03 50 50
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ

Jon Wessel-Aas (leder)
Silje Christine Hellesen
Halvard Helle
Ina Lindahl Nyrud
Emanuel Feinberg

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

TIPS REDAKSJONEN

Redaksjonen tar gjerne imot tips til reportasjer.

tips@advokatbladet.no

Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Telefon: 481 63 444
Mobil: 482 28 776

ABONNEMENT

abonnement@advokatbladet.no

Bladet utgis 10 ganger i året.

Priser abonnement per år:

Vanlig	685 kr
Studenter	355 kr
Advokatassistenter	380 kr
Utland	835 kr
Enkeltblader	65 kr

GRAFISK FORMGIVER

Kari Anne Nordby
kari.anne.nordby@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg,

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.
Tlf: 22 40 50 40
Faks: 22 40 50 55
E-post: pfu@np-nr.no

Ny faglitteratur

CAPPELEN DAMM AKADEMISK

Permittering, nedbemanning og sluttpakker

Nicolay Skarning

Pris: 589,—
Sider: 312
ISBN: 9788202570477

Strafferett

Ståle Eskeland
5. utgave ved
Alf Petter Høgberg

Pris: 839,—
Sider: 616
ISBN: 9788202534530

Påtalerett

Gert Johan Kjelby

Pris: 649,—
Sider: 410
ISBN: 9788202516062

Styring og vern *Arbeidsrett i offentlig sektor*

Gerd Engelsrud

Pris: 699,—
Sider: 504
ISBN: 9788202526290

Straffegjennomføring

Birgitte Langset Storvik

Pris: 649,—
Sider: 584
ISBN: 9788202456498

Menneskerettigheter – en verden uten helvete

Ole Gjems-Onstad

Pris: 349,—
Sider: 254
ISBN: 9788202595159